

Vliv migrace velkého rozsahu na bezpečnost obyvatel

Pavel Kovář

Bakalářská práce
2021

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Pavel Kovář**
Osobní číslo: **L18064**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Vliv migrace velkého rozsahu na bezpečnost obyvatel**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte rešerši pro oblast zpracovávaného tématu.
2. Zpracujte teoretickou část bakalářské práce.
3. Zpracujte analytickou část práce.
4. Zpracujte návrhovou část bakalářské práce se zhodnocením možných přínosů.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. UHEREK, Zdeněk et al. *Migrace: historie a současnost*. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. Moderní dějiny (Občanské sdružení Pant). ISBN 978-80-905942-9-6.
2. COLLIER, Paul. *Exodus: jak migrace mění náš svět*. Přeložil Blanka BOBOKOVÁ, přeložil Vincent RICHARDS. Praha: Libri, 2017. ISBN 978-807277-557-6.
3. KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. ISBN 9788074192494.

Další odborná literatura podle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Miroslav Musil, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2021**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 6. 5. 2021

Jméno a příjmení studenta: Pavel Kovář

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Tato práce představuje ucelený pohled na migraci. V teoretické části je zpracována rešerše literatury a popsán vývoj, příčiny, způsoby, rizika a dopady migrace. Dále tato část obsahuje seznámení čtenáře s migrační politikou České republiky i Evropské unie. V praktické části je rozepsána připravenost České republiky na možný příliv migrantů, je provedena analýza rizikových oblastí a zpracována SWOT analýza. Na základě SWOT analýzy jsou formulovány návrhy na opatření směřující ke zlepšení připravenosti ČR na možný příliv migrantů.

Klíčová slova: azyl, migrace, migrace velkého rozsahu, migrační politika ČR a EU, riziko, SWOT analýza

ABSTRACT

This work presents a comprehensive view of migration. The theoretical part is a literature search and describes the development, causes, methods, risks and impacts of migration. Furthermore, this part contains the acquaintance of the reader with the migration policy of the Czech Republic and the European Union. The practical part describes the readiness of the Czech Republic for a possible influx of migrants, analyzes the risk areas and SWOT analysis. Based on the SWOT analysis, proposals are formulated for measures aimed at improving the Czech Republic's preparedness for a possible influx of migrants.

Keywords: asylum, migration, large-scale migration, migration policy of the Czech Republic and the European Union, risk, SWOT analysis

Rád bych poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Miroslavu Musilovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při vedení mé práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině a nejbližším za podporu během studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

"Nikdy nemůžeme dosáhnout míru ve světě, dokud nedosáhneme míru sami v sobě."

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 LITERÁRNÍ REŠERŠE	12
1.1 PRÁVNÍ USTANOVENÍ A DOKUMENTY V OBLASTI MIGRACE	12
1.2 LITERÁRNÍ ZDROJE V OBLASTI MIGRACE	13
1.3 TEORETICKÉ VYMEZENÍ POJMŮ V OBLASTI MIGRACE.....	14
1.4 DÍLČÍ ZÁVĚR KAPITOLY	16
2 VÝVOJ MIGRACE	18
2.1 DÍLČÍ ZÁVĚR KAPITOLY	22
3 PŘÍČINY MIGRACE	23
3.1 DÍLČÍ ZÁVĚR KAPITOLY	25
4 ZPŮSOBY MIGRACE	26
4.1 DÍLČÍ ZÁVĚR KAPITOLY	30
5 RIZIKA A DOPADY MIGRACE	31
5.1 PŘEHLED RIZIK MIGRACE.....	31
5.2 DOPADY MIGRACE.....	32
5.2.1 Pozitivní dopady migrace.....	33
5.2.2 Negativní dopady migrace	33
5.3 DÍLČÍ ZÁVĚR KAPITOLY	35
6 MIGRAČNÍ POLITIKA	36
6.1 MIGRAČNÍ POLITIKA EU.....	36
6.2 MIGRAČNÍ POLITIKA ČR.....	37
6.3 DÍLČÍ ZÁVĚR KAPITOLY	39
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
7 PŘIPRAVENOST ČR NA PŘÍLIV MIGRANTŮ	41
7.1 ORGÁNY A DOKUMENTY ŘEŠÍCÍ PROBLEMATIKU MIGRACE.....	41
7.2 SIMULAČNÍ CVIČENÍ ZÁCHRANNÝCH SLOŽEK	44
8 ANALÝZA RIZIKOVÝCH OBLASTÍ	47
8.1 RIZIKOVÉ OBLASTI	47
8.2 DALŠÍ NEGATIVNÍ DOPADY MIGRACE	53
9 SWOT ANALÝZA RIZIKOVÝCH OBLASTÍ MIGRACE V ČR	62
10 METODA PNH	67
11 SHRNUТÍ A NÁVRHY NA OPATŘENÍ	69
11.1 NÁVRHY NA OPATŘENÍ U HLAVNÍCH RIZIKOVÝCH OBLASTÍ.....	69

11.2 NÁVRHY NA OPATŘENÍ DALŠÍCH NEGATIVNÍCH DOPADŮ MIGRACE	72
ZÁVĚR	76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	78
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	87
SEZNAM OBRÁZKŮ	88
SEZNAM TABULEK	89
SEZNAM GRAFŮ	90
SEZNAM PŘÍLOH.....	91

ÚVOD

Žijeme ve světě pohybu, ve světě preferující a usilující o dostatečnou svobodu a bezpečnost. V roce 2015 žilo 244 milionů lidí mimo svou zemi původu, v roce 2019 tento počet vzrostl na 272 milionů osob (UNFPA, 2015, UN DESA, 2019). Někteří migrovali z důvodu vidiny lepších příležitostí. Jiní prchají před krizemi způsobenými konflikty či katastrofami, nebo také před nezvladatelnou chudobou. Pro mnohé je odchod z jedné země do druhé komplikovaný proces plný rizik a nejistoty. I když migrace není novým fenoménem, pouhý rozsah nucené a nelegální migrace v posledních letech upozornil na potřebu užší mezinárodní spolupráce, aby bylo možné lépe řešit základní příčiny vysídlení a podporovat trvalá řešení směřující k bezpečné, řádné a pravidelné migraci. Nucené přesuny přes mezinárodní hranice tak meziročně plynule rostou. Migrace není tedy novým fenoménem, ale již od samotné existence člověka jej věrně doprovází a je nedílnou součástí růstu, politik a působení celé společnosti.

Plánovaná struktura práce je zahájena v kapitole 1 literární rešerší, ve které je na oblast migrace odkazováno prostřednictvím hlavní legislativy, odborných zdrojů cílených na migraci a identifikace hlavních termínů. Kapitola 2 představuje vývoj migrace. Tento vývoj mapuje jednotlivé migrační vlny, ale také vývoj využití hlavních migračních tras za sledované období let 2016-2020. Toto období je referenčním pro tuto práci. Kapitola 3 je strukturována z hlediska obsahu na možné příčiny migrace z hlediska vybraných předních teorií jako je teorie push a pull, neoklasická, nová ekonomie pracovní motivace, teorie světového systému, teorie dvojího trhu a teorie sítí. Obsahem kapitoly 4 je popis a uvedení vývoje využití hlavních migračních tras do Evropy, včetně měsíčního vývoje využití hlavních vstupních států za výše uvedené referenční období. Předposlední teoretická kapitola 5 obsahuje identifikaci hlavních rizik migrace členěné na vnitřní a vnější důvody a dále dopady migrace, a to jak převažujících negativních, tak i pozitivních. Teoretická část je završena kapitolou 6 představující podstaty migračních politik Evropské unie a České republiky z hlediska cílů, priorit a zásad této politiky.

Praktická část práce je v kapitole 7 uvedena představením a vyhodnocením připravenosti ČR na případnou migrační vlnu z hlediska realizovaných aktivit, ale i dotčených orgánů země a korespondujících dokumentů. Kapitola 8 analyzuje jednotlivé rizikové oblasti migrace vyplývající z teoretického představení, ale i z autorových návrhů možných negativ migrace na vybrané oblasti českého prostředí. Výsledné stanoviska kapitol 7 a 8 jsou následně shrnuty v kapitole 9, a to prostřednictvím analýzy SWOT, která vyhodnocuje na základě

výsledných faktorů ČR a výsledné pozice celkovou připravenost země na případnou migrační vlnu velkého rozsahu. V kapitole 10 následuje vyhodnocení vlivu hlavních rizik a výsledné míry rizikovitosti prostřednictvím metody PNH. V závěrečné kapitole 11 jsou uvedena výsledná zjištění připravenosti ČR a zejména jsou zde zformulována opatření pro řešení zjištěných nedostatků. Závěr celé práce shrnuje klíčové teoretické skutečnosti, ale i navazující praktická východiska směřována na české prostředí. Součástí je také míra splnění cíle práce dle vyhodnocení autora a případné návrhy na navázání na tuto práci.

Konkrétní cíl této bakalářské práce je zformulovat návrh opatření vedoucí ke zlepšení dané problematiky.

Pro zpracování této práce jsou využity následující vědecko-výzkumné metody. Jedná se o literární rešerši, analýzu, komparaci, SWOT analýzu, metodu PNH, dedukci a indukci.

Literární rešerše bude v práci v představení aktuálních znění předních pojmů a procesů zvolené problematiky, jedná se zejména o teoretickou část této práce.

Další metoda, analýza, bude v práci využita, jak v teoretické části, tak v praktické, pomocí které bude např. zobrazen a vyhodnocen vývoj vybraných indikátorů migrace.

Pomocí navazující komparace budou v obou částech práce porovnávána stanoviska v tabulkách, grafech, ale i dílčích odstavcích.

Další využitá metoda je analýza SWOT pro vyhodnocení připravenosti a bezpečnosti ČR na migrační vlnu velkého rozsahu. Dále ke stanovení výsledné pozice země v rámci segmentů analýzy.

Metoda PNH bude sloužit ke zhodnocení síly dílčích rizik v kapitole 10, stanovených z předchozích východisek a dále pro celkovou míru rizik ČR v otázce případné migrační vlny velkého rozsahu.

Poslední uvedené metody dedukce a indukce slouží k formulaci výsledných závěrů z hlediska možných opatření ke zlepšení předmětné připravenosti země.

Konkrétně dedukce je využita pro vyvození závěrů ze zjištěných teoretických i praktických východisek.

Indukce naopak umožňuje v práci případně stanovit obecná zjištění na základě konkrétního případu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Pro ucelený pohled na problematiku migrace je zde na začátek uvedeno několik zdrojů, ze kterých lze do daného tématu čerpat. Dále je v jedné z podkapitol uvedeno několik základních pojmů, které s problematikou migrace souvisí.

1.1 Právní ustanovení a dokumenty v oblasti migrace

Česká republika je od roku 2004 členem Evropské unie, což mimo jiných zahrnuje implementaci a uplatňování unijního práva. Z hlediska migrace ovšem zůstává legislativa převážně v dikci ČR. Ze základní legislativy se jedná o následující zákony a dokumenty.

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. Tento zákon se zaměřuje na vymezení podmínek vstupu a následného pobytu cizinců v ČR, kteří žádají o udělení mezinárodní ochrany, dále postup procesu ochrany, práva a povinnosti daného cizince, vymezení základní terminologie, integrační proces atd. (ČESKO, 1999).

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Tento zákon navazuje na Schengenský hraniční kodex, upravuje předpoklady vstupu cizince a jeho pobyt na území České republiky. Dále vymezuje oprávnění PČR, MVČR a MZV ve vztahu k této problematice (ČESKO, 1999a).

Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic. Zákon stanovuje možnosti ochrany státní hranice ČR proti jejich neoprávněnému překračování a vymezuje oprávnění PČR, MV ČR a MZV ve vztahu k této problematice. V případě migrace velkého rozsahu by bylo nejvíce vhodné opatření obsažené v tomto zákoně a to uzavření hranic a znovuzavedení kontrol (ČESKO, 2016).

Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Zákon o bezpečnosti ČR pojednává o ochraně svrchovanosti a územní celistvosti ČR, o ochraně demokracie a ochraně životů a zdraví občanů státu. Dále popisuje podmínky pro vyhlášení krizových stavů. Tímto souvisí s Migrační vlnou velkého rozsahu, která by při dopadu na ČR byla krizovou situací a ohrožovala bezpečnost země (ČESKO, 1998).

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Zákon o PČR stanovuje úkoly policie i v souvislosti s migrací, popřípadě ve vztahu k jejímu průběhu a následkům. Plní úkoly v souvislosti s bezpečností osob, vede boj proti terorismu a zajišťuje ochranu státní hranice (ČESKO, 2008).

Audit národní bezpečnosti. Jedná se o dokument Ministerstva vnitra ČR z roku 2016, který vznikl jako reakce na zhoršený bezpečnostní stav v Evropě z hlediska 10. stanovených hrozeb (terorismus, extremismus, organizovaný zločin, migrace atd.). Migraci zde rozebírá z pohledu dopadů a rizik na bezpečnost ČR, odpovědné subjekty v ČR a nástroje, SWOT analýza ČR připravenosti na bezpečnostní dopady migrace a doporučení pro nižší citlivost země (MVČR, 2016). Audit je využit v kapitole 5 této práce ke stanovení přehledu rizik a dopadů migrace a z Auditů je také vycházeno v kapitole 8 k určení rizikových oblastí.

Strategie migrační politiky České republiky. Dokument Ministerstva vnitra ČR předkládá zásady migrační politiky a priority ČR z hlediska migrace a azylu. Je reakcí na diskusi v uvedeném tématu a následnou potřebu formulovat postoje ČR u migrace (MVČR, 2015). V práci jsou definovány a rozebrány zásady příslušné strategie v kapitole 6.2 v rámci migrační politiky ČR a v kapitole 7.1 je strategie detailněji popsána.

Migration: New Pact on Migration and Asylum. Dokument z roku 2020 Evropské komise EU udává nové směry migrační politiky EU, které mají zaručit spravedlivé sdílení odpovědnosti a solidarity mezi členskými zeměmi Unie (European Commission, 2020). Tento dokument je v práci využit v kapitole 6.1 k vysvětlení migrační politiky EU.

UNHCR (The UN Refugee Agency) je agentura OSN globálního rozsahu, která se svými aktivitami zaměřuje na záchranu životů, ochranu práv a budování lepší budoucnosti pro uprchlíky, zamezování následného vysídlování, ale také např. zveřejňování detailních statistik migrace, nouzových stavů v jednotlivých zemích, kooperujících partnerů agentury atd. (UNHCR, 2020). Statistiky z UNHCR jsou využity v Grafu 2,3,4 a Tabulce 3 v kapitole 4 této práce.

1.2 Literární zdroje v oblasti migrace

Migrace: historie a současnost. Literární zdroj nabízí historický pohled na migraci v Evropě, včetně následných modifikací na konci 20. a začátku 21. století. Dále jak probíhala adaptace migrantů, vývojové teorie migrace, mezinárodní ochrana atd. Kniha komplexně pojímá spíše novodobý průběh a aspekty migrace (Uherek et al., 2016). V práci je převážně využita v kapitole 3 ke shrnutí příčin migrace.

Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy. Literární zdroj od autora M. Paláta z roku 2015 mapuje vývoj, aspekty, politiky a trendy mezinárodní migrace. Je tak komplexním zdrojem ohledně migrace z pohledu geneze, klasifikace, příčin, vývoje migrace atd. (Palát, 2015). Tento literární zdroj je v práci obsažen v Tabulce 2 push a pull faktorů v kapitole 3.

Evropské rozpory ve světle migrace. Literární zdroj reaguje na současnou migrační krizi, ale ta není hlavním tématem, pojednává o hlubších strukturálních napětích a rozporech skrytých v základech Evropské unie. Autor vychází z dokladů o narůstajících nerovnostech mezi regiony a zeměmi EU a vysvětluje, proč se nedaří rozšířit koncept sociálně tržní ekonomiky na Evropskou unii jako celek. Sleduje rozpory mezi strategiemi velkých korporací a mechanismy solidarity, které financují převážně střední vrstvy (Keller, 2017). V práci je tento zdroj využit v kapitole 7.1, kde pomáhá s popisem dokumentů řešící problematiku migrace.

So you sound West Indian (but look Asian). Zahraniční literární zdroj E. Mungala z roku 2019 poodhaluje závoj aspektů britské koloniální nadvlády v období, kdy mnoho indiánů bylo násilně odvedeno z jejich domovů a následně přepraveni, aby se stali dělníky na plantážích v koloniích Británie. Kniha mapuje tento historický násilný proces, ale zabývá se také dalšími aspekty migrace z historického pohledu, např. poměrně detailně popisuje historickou genezi migrace a prohřešky páchané na migrantech v 18. a 19. st. (Mungal, 2019). V této práci popisuje vývoj migrace v kapitole 2.

Migrant Smuggling Data and Research: A global review of the emerging evidence base. Literární zdroj z roku 2018 vydaný Mezinárodní organizací pro migraci (International Organisation for Migration) podává data a přehledy pašování migrantů. Jedná se o globální výzkum poskytující jedinečný pohled na uvedenou problematiku, na jednotlivé trasy a jejich vývoj, na organizaci převaděčů, jejich profily, ale také na komplexní nadnárodní kriminalitu spojenou s pašováním migrantů (IOM, 2018). V práci je tento zdroj obsažen v Tabulce 4 v kapitole 5, kde pomáhá rozdělovat pozitivní a negativní dopady migrace.

The State of Food and Agriculture 2018: Migration, Agriculture and Rural Development. Zahraniční literární zdroj organizace OSN rozebírá migraci ve spojitosti se zemědělstvím, kdy ovšem popisuje i základy migrace, trendy a určité vzorce migrace, jak je migrace řízena (omezení a charakteristika migrantů), dále dopady migrace na zemědělství a v neposlední řadě migrace ve spojitosti s ekonomickou transformací (FAO, 2018). Tento literární zdroj rozebírá v práci příčiny migrace v kapitole 3.

1.3 Teoretické vymezení pojmů v oblasti migrace

Uvedená snaha eliminovat neurčitost výkladů předních pojmů tkví ve faktu, že terminologie u migrace není napříč evropským prostředím jednotná a zdroje předkládají různé identifikace. Postupnost klíčových pojmů je níže uvedena dle abecedního pořadí.

Jako první je nezbytné charakterizovat pojem „**azyl**“, který se s migranty a migrační politikou úzce pojí a často vyskytuje v různých spojení (udělování, průběh, legislativa, efektivnost, podmínky atd.). Azyl lze tedy identifikovat jako ochranný pobyt, který daná země poskytuje občanovi jiné země nebo i osobě bez státní příslušnosti, a to v návaznosti na jeho možné pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, vyznávaného náboženství, příslušnosti k vybrané sociální skupině nebo při zastávání určitých politických názorů v zemi, ve které má občanství (nebo v zemi posledního trvalého pobytu). V České republice se případné udělování azylu řídí zákonem 325/1999 Sb. Zákon o azylu (§ 12, 13 a 14) (Baštecká a kol., 2013). Navazujícím spojením je pak „**azylová politika**“, která tedy popisuje vládní opatření ohledně práva na azyl. Jde tedy o soubor postupů ve vztahu k udělování azylu (Handelsblatt, 2013). Jejím cílem je harmonizace azylových řízení v jednotlivých zemích Unie, ve kterých by se měla implementovat shodná práva a jednotný systém. (CDK, 2018).

Následující termín „**bezpečnost**“, který vlivem stoupajícího terorismu, ale i např. migrační krize, roste na svém významu a je základem demokratického režimu, ale také veškerých procesů moderní společnosti, díky čemuž nelze tento klíčový faktor dnešních společností opomíjet. Z hlediska migrace je pak nejspíše primárním motivem pro dané přesuny. Na bezpečnost lze nahlížet z různých pohledů. Z hlediska mezinárodních vazeb, které jsou i dílčí podstatou této práce, znamená soubor opatření pro zajištění interní bezpečnosti a pořádku v dané zemi. Jedná se tak o vnitřní bezpečnost země, která je sankcionována legislativní i individuálním donucením. Je to stav, ve kterém jsou minimalizovány možné hrozby pro daný objekt (např. národní stát, občan atd.), kdy daný objekt je hrozbám schopen čelit a kooperovat s dalšími subjekty (Sak, 2018). V tomto kontextu je dalším pojmem „**hrozba**“, která obecně vyjadřuje úmysl způsobit jinému zlo, zranění, napadnutí či určitou škodu (Meloy a Hoffmann, 2014). Může se jednat o prohlášení o úmyslu či odhodlání provést trest, újmu atd., jako mstu za určitou akci. Vyžaduje konkrétní aktéry vyjadřující výše uvedený úmysl poškodit (Williams, 2011).

Nyní se lze soustředit na hlavní termín prostupující celou práci, a to „**migrace**“. Jednotná charakteristika napříč literaturou neexistuje, nicméně u dílčích identifikací lze evidovat obdobné podstaty, kdy různost lze přisuzovat oboru, který migraci popisuje (např. sociologie, geografie, ekonomie atd.).

U pojmu migrace Yasinskyi (2018) uvádí, že pochází z latinského „**migratio, migro**“, tj. přesídlení, vystěhování, což je pohyb osob. Bělík et al. (2017) dodávají, že je trvalým přesunem osoby nebo skupinou osob napříč symbolickými nebo politicky stanovenými

hranicemi do jiných oblastí, a regionů. Její důvody jsou např. migrace za rodinou, z politických, ekonomických, nucených a jiných důvodů. Poměrně výstižná definice uvádí, že „jde o pohyb lidí do jiné země, který vede k dočasnému nebo trvalému přesídlení, v souhrnu obvykle vyvolává otázky týkající se národní identity a sociálního členství“ (Bartram, Poros a Monforte, 2014, s. 4).

Níže charakterizovaní migranti dle Colliera (2017) budují v hostitelských zemích kolonie, přeměňují zde zdroje, soupeří s tamní chudou populací a podkopávají jejich hodnoty. **Migrační politika** pak má ochraňovat ty, kteří zůstávají na místě. Aktuálně se migrační politika v zemích původu a v cílových výrazně liší. Některé vlády v hostitelských zemích migraci aktivně a veřejně podporují, zatímco jiné usilují o omezování odchodů ze zemí. Drbohlav (2015) doplňuje, že předmětná politika zahrnuje azylovou nebo i imigrační politiku. Představuje soubor legislativy, nařízení a postupů cílených na pohyb mezinárodních migrantů přes hranice země a jejich pobytu v cílové zemi.

S předchozím pojmem úzce koresponduje termín „**migrant**“. Dle Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) za migranta považuje osobu, která mění svůj obvyklý pobyt ve své zemi nebo přes její hranice, a to z dočasných, trvalých a jiných důvodů (IOM, 2019). Tuzemské zdroje pak nejčastěji odkazují na identifikaci dle OSN, která za migranty považuje osoby pobývající mimo zemi svého původu, déle než jeden rok, kdy není podstatné, z jakých důvodů zemi migrant opustil. Na rozdíl od uvedené podstaty migranta, **uprchlíkem** je osoba, která je mimo svou původní zemi vlivem oprávněných obav z pronásledování z rasových, náboženských, národnostních nebo z jiných důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastáváním politických názorů, a není schopna přijmout či odmítá ochranu své vlasti (Amnesty International, 2016).

1.4 Dílčí závěr kapitoly

Prvním krokem zkoumání migrace byla literární rešerše. V průběhu několika desetiletí se vytvářely a ukotvovaly teoretické názory na různá hlediska migrace, kdy obsah této kapitoly byl cílen na jejich charakteristiku. Jedná se o krátký popis podkladů, ze kterých se lze komplexně informovat o různých problematikách ohledně migrace.

Dokument Ministerstva vnitra ČR z roku 2016 Audit národní bezpečnosti v kapitole 5 této práce stanovuje přehled rizik a dopadů migrace a v kapitole 8 pomáhá určit další negativní dopady migrace.

Strategie migrační politiky ČR v práci rozebírá a definuje zásady příslušné strategie v kapitole 6.2 a v kapitole 7.1 je strategie detailněji popsána.

Migration: New Pact on Migration and Asylum. Dokument z roku 2020 Evropské komise EU je využit v kapitole 6.1 k vysvětlení migrační politiky EU.

Statistiky ze zdroje UNHCR (The UN Refugee Agency) jsou využity v Grafu 2,3,4 a v Tabulce 3 v kapitole 4 této práce.

Migrace: historie a současnost. Kniha komplexně pojímá spíše novodobý průběh a aspekty migrace. V práci je převážně využita v kapitole 3 ke shrnutí příčin migrace.

Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy. Literární zdroj je komplexním zdrojem ohledně migrace z pohledu geneze, klasifikace, příčin a vývoje migrace. V práci je obsažen v tabulce push a pull faktorů v kapitole 3.

So you sound West Indian (but look Asian). Tento zahraniční literární zdroj E. Mungala z roku 2019 popisuje v práci vývoj migrace v kapitole 2.

Migrant Smuggling Data and Research: A global review of the emerging evidence base. Literární zdroj z roku 2018 vydaný Mezinárodní organizací pro migraci podává data a přehledy pašování migrantů. V práci je tento zdroj obsažen v kapitole 5, kde pomáhá rozdělovat pozitivní a negativní dopady migrace.

The State of Food and Agriculture 2018: Migration, Agriculture and Rural Development. Zahraniční literární zdroj organizace OSN. V práci rozebírá příčiny migrace v kapitole 3.

2 VÝVOJ MIGRACE

Migrace je konzistentním rysem lidského chování a genezí vývoje lidské společnosti. Prvopočátky se datují k pohybu člověka vzpřímeného (*Homo erectus*), který byl prvním migrantem z Afriky asi před 1,75 miliony let. Jednalo se o přirozenou reakci člověka kvůli přežití vlivem nedostatku potravin, deprivaci, boje nebo i vlivem přírodních katastrof (McKirby, 2015, s. 19). Tato migrace se označovala jako „z Afriky I“. Migrace „z Afriky II“ je přisuzována přesunu člověku moudrému (*Homo sapiens*), který nahradil předchozí druhy a migroval z Afriky před 40 000 lety do nižších zeměpisných oblastí (Asie a poté do Austrálie). Před 35 – 30 000 se lovci *Homo sapiens* přestěhovali na Sibiř a někteří na sever Ameriky. Důsledkem migrace lidí do nových oblastí světa bylo vyhynutí mnoha druhů zvířat pocházejících z těchto oblastí (Raghavan et al., 2013; Britannica, 2011).

Další významnou událostí v genezi migrace byly migrační vlny v Řecku. Řecko bylo přelidněné, z čehož vyplýval nedostatek potravin. Migrační vlny byly ovšem zapříčiněny také bojem mezi vrstvami po rozpadu rodového zřízení, sociální nerovností, boji o půdu, spory mezi vůdci, vyhnáním atd. První vlna proběhla na přelomu 2. a 1. tisíciletí před n.l. a účastnili se ho vystěhovalci z kmene Iónů. Směřovala na východ na ostrovy v Egejském moři a západní pobřeží Malé Asie, kde vznikla celá řada slavných měst. Druhá vlna (tzv. velká kolonizace) proběhla v 8. - 6. stol. před n.l. a směřovala na všechny světové strany. Účastnily se jí pevninské státy Řecka, ale rovněž i maloasijské kolonie (Antický svět, 2015). Dle Mungala (2019) Migrace v Evropě probíhala během moderního období, kdy se náboženské skupiny (např. židé) snažili uniknout pronásledování a také z ekonomických důvodů, kdy farmáři migrovali za prací do nově vznikajících průmyslových odvětví. Sezónní migrace byla během 17. a 18. století rutinním faktorem v životech dělníků. Po evropské kolonizaci Severní a Jižní Ameriky (a také Austrálie a Nového Zélandu) došlo k rozsáhlé migraci lidí z Evropy (například otců poutníků v roce 1620), kteří se trvale usadili v těchto regionech. Evropská kolonizace Ameriky začala v 1500 a zrychlila během 18. a na počátku 19. století. Různé země v Evropě, včetně Británie, Španělska, Portugalska, Německa, Nizozemska a Francie, podporovaly usazování svých státních příslušníků v zahraničí. Tato migrace pomohla založit nadvládu Evropy nad velkými částmi světa. Evropští osadníci často přinášeli do původních komunit v kolonizovaných oblastech nové nemoci, které zdecimovaly původní obyvatelstvo. Vojenské ataky a růst osadnických komunit vedly k tomu, že místní komunity ztratily vlastnictví a přístup k jejich zemím. V migračních vlnách dále hrálo významnou roli otroctví a jeho ukončení v Evropě

na počátku 19. st. (v Británii v roce 1834). Obchod s otroky v letech 1550 až do 18. st. byl jednou z největších masových migrací pracovních sil v historii lidstva. První otrokářská loď vyplula z Afriky do Indie v roce 1550. Odhaduje se, že více než 10 milionů Afričanů bylo násilně převezeno do Ameriky, z nichž mnozí během cesty zemřeli. Na počátku 18. století se Británie stala přední světovou obchodní silou s otroky, která ukončila otroctví v roce 1834. Obchodování s otroky v Africe přestalo na konci 19. století. Během 19. století byly všechny formy otroctví zrušeny legislativou v různých zemích Evropy, Ameriky a kolonií. Po ukončení otroctví, byli otroci pracující na plantážích v britských koloniích nahrazeni dělníky z Indie a Číny. Od roku 1834 do konce 1. světové války převezla Británie asi 2 miliony indických dělníků do 19 kolonií. Čína byla dalším největším zdrojem najatých dělníků, kteří byli přepraveni do Ameriky, na Filipíny atd. Další migrační vlny nastaly od konce 40. do začátku 60. let minulého století. V tomto období byla migrace způsobena rekonstrukční potřebou v Evropě, aby byl zajištěn hospodářský růst v Evropě, Americe a Austrálii. Následně od 70. let vzrostl počet vysílajících i cílových zemí. Vyjma tradiční Ameriky, západní Evropy a Austrálie migranti začali preferovat např. Španělsko, Itálii a Portugalsko. Navíc ropná krize způsobila masivní migraci do těchto zemí s vidinou nového zaměstnání. Tato migrační vlna se od předchozích uvedených liší nárůstem migrujících žen, které se přesouvaly i samostatně a dále zpravidla již trvalým osídlením nových zemí. Z uvedeného lze shrnout, že společnost si mnohdy migraci představuje jako fenomén poslední doby. Migrace však byla po staletí rysem lidské existence. Lidé vždy migrovali ve skupinách i jako jednotlivci, aby hledali útočiště před válkou a konflikty, unikli hladu a chudobě, našli nové ekonomické příležitosti a zaměstnání, uprchli před náboženskou nesnášenlivostí nebo politickými represemi, nebo dokonce obchodovali a cestovali na nová místa.

Z hlediska posledních let se dle Milenkovičové (2015) bezpečnostní situace ve spojitosti s migrací primárně zhoršila v návaznosti na tzv. arabské jaro z roku 2011, kdy narostl počet ilegálních migrantů ze severní Afriky. Uvedená revoluční akce zvedla vlnu přistěhovalců z jižního Středomoří přicházející do Evropy přes italské a maltské.

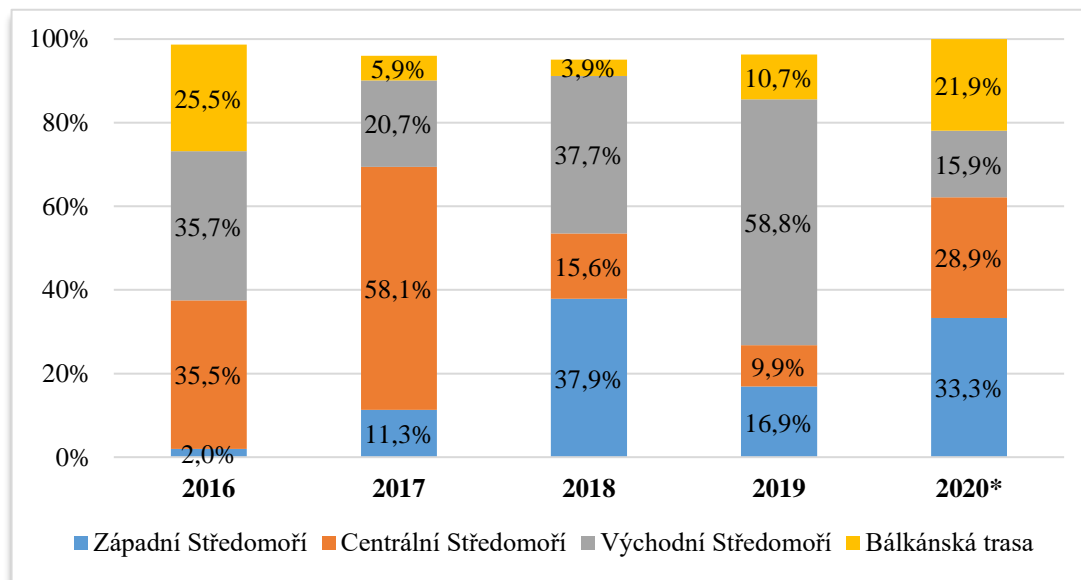
BBC (2016) uvádí, že Evropská migrační krize či také uprchlická krize ovšem následně eskalovala v letech 2015 a 2016. Krize byla způsobena velkým počtem migrantů směřujících do Evropy. Konflikt v Sýrii, ale také pokračující nepokoje v Afghánistánu a Iráku, chudoba v Kosovu atd., v roce 2015 byly motivem pro více než milion migrantů a uprchlíků k masivní migrační vlně do Evropy. Drtivá většina využila cestu po moři, ale někteří se do Evropy dostávali přes Turecko a Albánii. Vznikly tak dvě hlavní migrační trasy.

Tzv. Balkánská z Turecka do střední Evropy a Středomořská trasa ze severní Afriky přes Středozemní moře až do Itálie nebo Malty. Nejčastějšími cílovými zeměmi byly země severní a západní Evropy (např. Německo, Maďarsko, Rakousko, Francie, Švédsko atd.). Největší část žadatelů o azyl pocházela ze Sýrie, Afganistánu, Iráku, Kosova, Albánie a Pákistánu. Rozměry celoevropské krize nastaly v dubnu 2015, kdy došlo k potopení více lodí s migranty ve Středozemním moři a zejména Německo pak začalo prosazovat přerozdělování migrantů v zemích EU.

I v následném roce 2016 došlo k rekordnímu počtu přicházejících migrantů do Evropy, a to v celkové výši 1 221 185 (Eurostat, 2020). Lze spekulovat, zda by nedošlo k výraznějšímu nárůstu příchozích migrantů do střední Evropy, kdyby EU v březnu 2016 při dohodě s Tureckem částečně neuzavřela Balkánskou trasu. Nicméně, tento na první pohled efektivní akt, byl důvodem vzestupu pašování lidí a obchodování s lidmi, a důvod vzniku nové trasy z Turecka, přes Bulharsko, Srbsko a Maďarsko (Lébr, 2016). Díky těmto masivním migračním atakům čelila Evropa v letech 2015 a 2016 v podstatě novodobému stěhování národů, na které ovšem nebyla připravena jak legislativně, tak také kapacitně, ani z hlediska jednotných názorů zemí EU. Rok 2016 byl tedy poznamenán pokračující migrační krizí a s ní spojené politické nepokoje a přetváření návratové a integrační legislativy. Během uvedených let, ale i v letech 2017 a 2018 migranti využívali hlavní migrační trasy v různých intenzitách. Četnost využití je uvedena v Grafu 1 této práce a deskripce dílčích tras pak v kapitole 4.

V roce 2017 došlo k poklesu příchozích migrantů a to o 44,5 % oproti roku 2016 a v roce 2018 pak o 48,8 % v komparaci se shodným rokem (meziroční pokles v roce 2018 je ve výši 7,7 %). Pokles příchozích migrantů do zemí EU je připisován snaze zajišťovat podporu přímo ve státech postižených migrační krizí a důslednou ochranou vnějších hranic EU. V případě ČR je pokles uváděn v korespondenci s odmítáním kvót u přerozdělování migrantů (MVČR, 2018). V roce 2018 byl nejmenší příliv migrantů do Evropy od roku 2014. Frontex přisuzuje pokles také komplexnímu snížení přílivu uprchlíků přes trasu centrálního Středomoří (Euroskop, 2018).

Níže uvedený Graf 1 znázorňuje procentuální podíly využívání základních tras migrantů při jejich příchodech do EU za roky 2016 až 2020. Ve vývoji se projevuje výše zmíněné částečné využívání Balkánské trasy, kdy ovšem došlo k vytvoření nové.

*Za rok 2020 nebyly při zpracování této práce zveřejněny procentuální podíly využití hlavních tras migranty, výpočty za tento rok vycházejí ze zveřejněných počtů přechodů v následujících hodnotách: Západní trasa=41 140, Centrální=35 628, Východní= 19 681 a Balkánská = 27 000.

Graf 1: Vývoj procentuálních podílů využívání základních tras migrantů na jejich cestě do Evropy za roky 2016-2020 (Statista, 2020; European Council, 2021; Euroactiv, 2021)

Dle Grafu 1 migranti využívají průběžně všechny trasy, kdy se nejvyšší četnost v daném období mění. V roce 2016 byly nejčastější trasy východní a centrální. V roce 2017 jednoznačně centrální, v roce 2018 pak západní a východní a v předposledním monitorovaném roce jednoznačně východní. V posledním sledovaném roce 2020 pak pašeráci migrantů využívali velké rybářské lodě schopné přepravit velké počty migrantů. V roce 2020 se téměř ztrojnásobilo využití centrální trasy. Nárůst využití zaznamenala i trasa balkánská.

Navazující Tabulka 1 demonstuje a potvrzuje předchozí uvedený vývoj migrace v Evropě za roky 2016-2020, kdy obsah Tabulky 1 zobrazuje celkový počet evidovaných žádostí o azyl v celé EU, a z hlediska následného cílení praktické části i evidovaný počet žádostí o azyl v ČR a procentuální podíl těchto žádostí v rámci celé EU.

Tabulka 1: Vývoj počtu žadatelů o azyl v EU a ČR a procentuální podíl žádostí v ČR k EU za období let 2016-2020 (Eurostat, 2020)

Počet žadatelů o azyl	2016	2017	2018	2019	2020
Evropská unie celkem	1 221 185	677 470	625 575	698 760	471 630
Z toho: Česká republika	1 475	1 445	1 690	1 915	1 160
Z toho: ČR % podíl k EU	0,12 %	0,21 %	0,27 %	0,27 %	0,25 %

Z vývoje uvedeného v Tabulce 1 je patrné, že ČR funguje spíše jako tranzitní země pro migranty do výše uvedených cílových evropských zemích (z ČR zejména do Německa, Rakouska atd.) (ČTK, 2018). Nicméně, nejedná se o neměnné dogma a je nutné ve strategiích a politikách operovat i s alternativou, že se ČR stane jednou z cílových zemí.

2.1 Dílčí závěr kapitoly

Migrace není novým fenoménem, ale již od samotné existence člověka jej věrně doprovází a je nedílnou součástí růstu, politik a působení celé společnosti. Lze jí také popsat jako stěhování a pohyb osob za účelem nového usídlení. Její historie je velmi široká, prvopočátky se datují k pohybu člověka vzpřímeného (*Homo erectus*), který byl prvním migrantem z Afriky už před 1,75 miliony let. Dá se zkoumat dopodrobna v různých obdobích a lze říci, že v každém z nich byla migrace naprosto jiná, od hledisek jejích příčin, průběhů či následků.

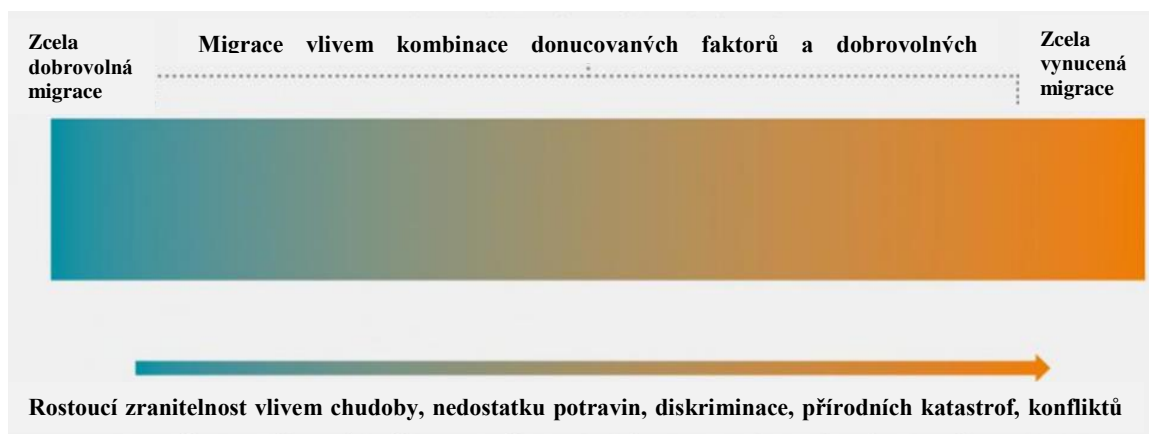
V praktické části práce je následně z Grafu 1 této kapitoly vycházeno při návrhu na opatření, konkrétně na rizikovou oblast 1. Pašování drog v kapitole 11.

3 PŘÍČINY MIGRACE

Příčiny migrace vyplývají ve svém základu ze dvou primárních aspektů, prvotně se jedná o svobodné rozhodnutí daného subjektu, kdy se může jednat o motiv přestěhování za hranice svého trvalého bydliště z důvodu snahy vylepšení profesních možností. Druhou příčinou jsou pak vynucené příčiny. Odborné zdroje nahlíží na příčiny migrace z pohledu různých teorií. První je tzv. teorie push and pull, kdy výsledné rozhodnutí o migraci a vlastní proces je zapříčiněn vlivem následujících 4 faktorů (FAO, 2018, s. 9):

1. Faktory spojené s oblastí původu migranta (tzv. push faktory, tlakové),
2. faktory spojené s potenciálními cílovými oblastmi migrantů (tzv. pull faktory, tahové),
3. zasahující překážky,
4. osobní faktory.

Uvedené push a pull faktory byly ve formě teorie zformulovány v druhé polovině 20. století. Rozhodnutí o migraci se tedy provádí na základě kombinací donucovacích faktorů a svobodné vůle, kdy vztah či vymezení push a pull faktorů zobrazuje následující Obrázek 1.

Obrázek 1: Rozhodnutí o migraci na základě push a pull faktorů (FAO, 2018, s.8)

Obrázek 1 demonstruje, že vynucená migrace je tažena jednoznačně push faktory v oblastech původu daných obyvatel, zatímco dobrovolná migrace je tažena výhradně pull faktory v destinacích migrantů. Push faktory jsou v podstatě důvody odchodu lidí z nebezpečné a problémové oblasti, lze je ovlivnit ve značně omezené míře. Pull faktory jsou naopak okolnosti, které lákají migranty do atraktivnějších zemí.

Tyto faktory lze ovlivnit ve větší míře než předchozí uvedené (FAO, 2018, s. 9). Navazující Tabulka 2 uvádí jednotlivé push a pull faktory.

Tabulka 2: Push a pull faktory (Palát, 2015, s.16-17)

Push faktory	Pull faktory
Nedostatek pracovních pozic	Dobré a rozmanité pracovní příležitosti
Nedostatek příležitostí	Dobré životní podmínky
Nekvalitní zdravotní péče	Politická i náboženská svoboda a stabilita
Klesající bohatství	Kvalitní a dostatečná zdravotní péče
Diskriminace	Možnost vzdělávání
Špatné životní prostředí	Silný průmysl
Špatné podmínky k bydlení a životu	Atraktivní rozloha
Primitivní podmínky	Silné rodinné vazby
Přírodní katastrofy	Dobrá bezpečnost
Hladomor, nedostatek vody	
Politické destabilita, pronásledování	
Nedostatek svobody	
Vyhrožování	

Uvedené faktory lze dále členit následovně (Palát, 2015, s. 17):

- Ekonomické = nedostatek pracovních pozic, nedostatek příležitostí atd.,
- kulturní = diskriminace, nedostatek svobody atd.,
- environmentální = přírodní katastrofy, atraktivní rozloha atp.

Další teorií zabývající se příčiny motivy je tzv. neoklasická, která za primární důvod migrace uvádí rozdílnou úroveň v příjmech. Teorie objasňuje migraci z makroekonomického (rozdíl ve mzdách a mezi zeměmi) nebo mikroekonomického hlediska (racionální rozhodování jedince) (Čadil, 2010, s. 96-97).

Na neoklasickou teorii navazuje nová ekonomie pracovní motivace, která je souborem různých modelů. Dle této teorie migrace „procesem rozhodování v rámci větších sociálních jednotek, především domácností či celých rodin. Vedle nákladů a výnosů migrace se zohledňuje i otázka potenciálních rizik a jejich minimalizace“ (Procházková Ilinitch, 2010, s. 18-19).

Teorie světového systému konceptualizuje svět do dvou rovin, chudší a bohaté země. Chudé poskytují levnou pracovní sílu na podporu bohatých oblastí. Dle teorie tedy je mezinárodní migrace realizována mezi původními koloniemi a mezi rozvinutými zeměmi Evropy (O'Reilly, 2012, s. 44).

Další poměrně zmiňovanou teorií je teorie dvojího trhu vychází z neoklasické a cílí se na poptávku migrace v cílových regionech a nábor pracovníků v rozvojových zemích. Migrace zde není přisuzována nerovnosti příjmů, ale nedostatku kvalifikovaných a specializovaných pracovníků v určitých odvětvích ekonomiky v cílových zemích (Palát, 2015, s. 21).

V neposlední řadě lze zmínit teorii sítí vzniklá ve Velké Británii, která zásadně ovlivňuje migraci z hlediska vyšší bezpečnosti a vyšší informovanosti migrantů o migračním procesu. Díky daným sítím může migrant snáze nalézt zaměstnání, ubytování atd. Podstatou je propojení stávajících migrantů s migranty, kteří již migrační proces prodělali a mohou tak předat své zkušenosti a informace. Na teorii sítí navazuje a rozšiřuje ji teorie transnacionálního prostoru. Zde dochází k budování nových vazeb a prohlubování mezi stávajícími migranty prostřednictvím globalizace (Palát, 2015, s. 21).

3.1 Dílčí závěr kapitoly

Existuje mnoho dalších typů teorií s různými pohledy ohledně migrace. Žádná však nedokáže komplexně popsat každý proběhnutý případ. Moderní teorie zapracovávají do svých popisů globalizaci, ale také sféry velkých měst, ve kterých migrace způsobuje radikální ekonomické nerovnosti. Dbá se i na subjektivitu jedince, u kterého hrají roli představy, adresa, barva pleti, vztahy a další. Rozhodování pak již nabývá kolektivních rozměrů, rodinných. Tyto všechny a další faktory určují směřování migračních pohybů (Uherek et al., 2016).

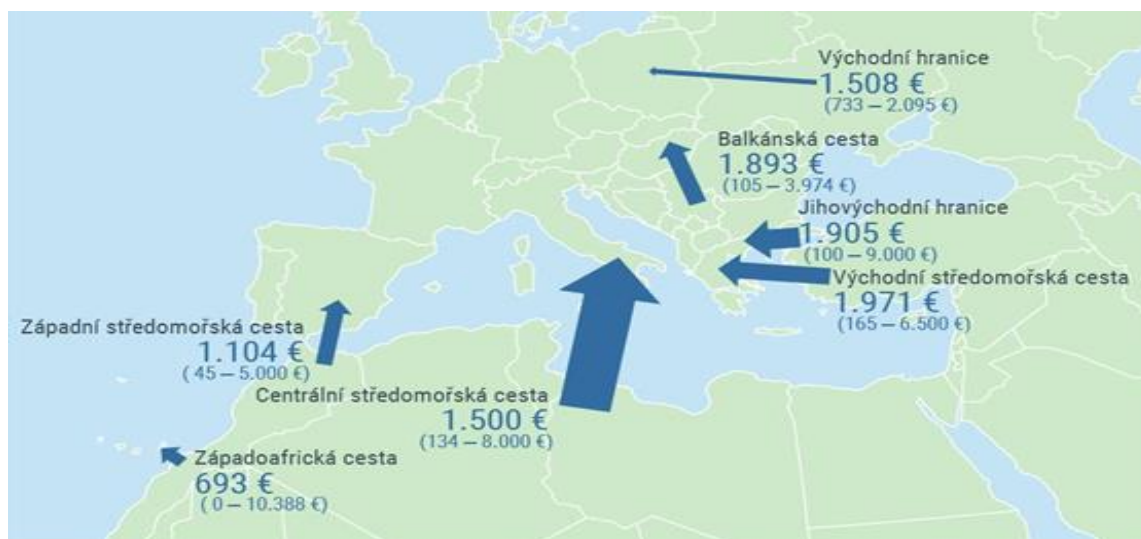
V praktické části práce je následně z této kapitoly vycházeno v kapitole 9 při stanovení SWOT analýzy. Přetrvávající konflikty ve třetích zemích (migrace vlivem push faktorů) byly stanoveny jako hrozba pro ČR.

4 ZPŮSOBY MIGRACE

Od začátku aktuální migrační krize v roce 2015 bylo identifikováno celkem 5 tras s nelegálními přechody do Evropy, která jsou následující (Boehnke, 2020):

- Trasa západním Středomořím (WMR),
- trasa centrálním Středomořím (CMR),
- trasa východním Středomořím (EMR),
- západoafrická trasa,
- trasa západního Balkánu.

Nejčteněji jsou využívány trasy přes Středomoří, které jsou detailněji představeny v navazujících odstavcích. Trasa centrálním Středomořím je nejnebezpečnější a zároveň běžně používanou cestou k tranzitu do Evropy, přičemž prvními zeměmi vstupu jsou Itálie a Malta. Odhaduje se, že 1 z 10 migrantů, kteří se pokusí přejít přes CMR, pravděpodobně na cestě zemřou nebo zmizí. Téměř 90 % nelegálních překračování hranic do EU je přes Středozemní moře (Boehnke, 2020). Níže uvedený Obrázek 2 znázorňuje geografické rozložení uvedených tras a průměrné náklady na cestu do Evropy.

Obrázek 2: Migrační trasy a průměrné náklady na cestu do Evropy (Migraceonline, 2015)

Vstupní zemí u trasy WMR je Španělsko, u CMR Itálie a u EMR Řecko. Navazující Tabulka 3 znázorňuje příchod migrantů do těchto zemí za roky 2016-2020.

Tabulka 3: Vývoj počtu migrantů ve vstupních zemích na trasách přes Středomoří za roky 2016-2020 (UNHCR, 2020; UNHCR, 2020a; UNHCR, 2020b)

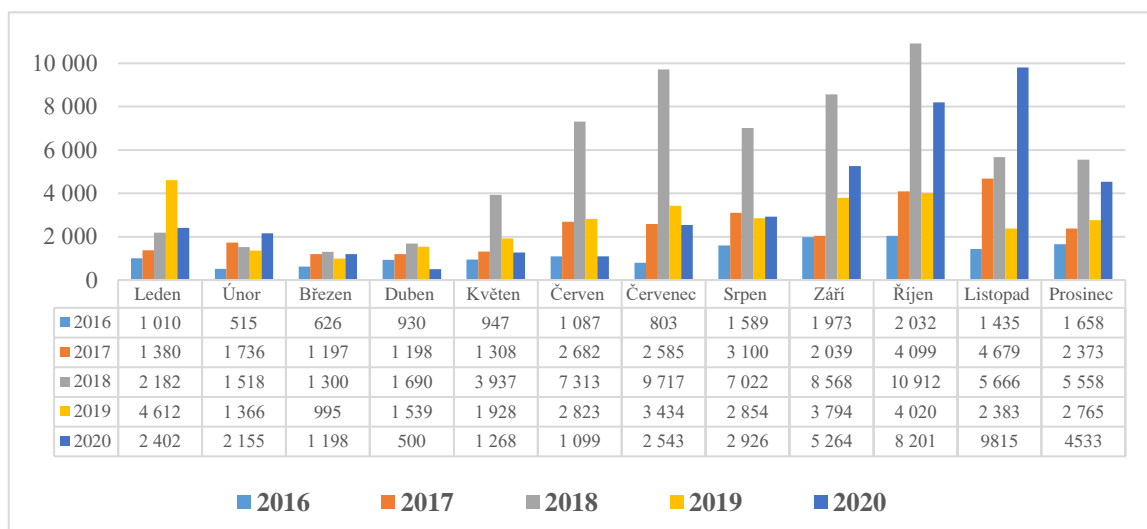
Země (trasa)	2016	2017	2018	2019	2020
Španělsko (WMR) celkem	14 605	28 349	65 383	32 513	41 361
Námořní příjezdy	8 162	22 103	58 569	26 168	40 326
Pozemní příjezdy	6 443	6 246	6 814	6 345	1 535
Itálie (CMR)* celkem	181 436	119 369	23 370	11 471	34 154
Řecko (EMR) celkem	177 234	36 310	50 508	74 613	15 669
Námořní příjezdy	173 450	29 718	32 484	59 726	9 687
Pozemní příjezdy	3 784	6 592	18 014	14 887	5 982

* Pouze námořní příjezdy

Výstupy Tabulky 3 potvrzují nejčtenější využití trasy CMR za referenční období, následuje trasa EMR a nejméně využívanou trasou je WMR.

Trasa západním Středomořím spojuje severoafrické Maroko a Španělsko po dvou hlavních enklávách. Aktuálně tuto trasu využívají zejména Maročané, Alžířané a západní Afričané (zejména obyvatelé z Pobřeží slonoviny) k nelegální migraci do Evropy přes Španělsko. Vyjma roku 2018 se v komparaci s ostatními trasami jedné o nejméně využívaný způsob migrace. Následné snížení v roce 2019 bylo nejspíše způsobeno zvýšenou detekcí migrantů na této trase a vybudovaným 6ti metrovým plotem v lesích kolem přístavního marockého města Nador. WMR zahrnuje námořní i pozemní cestu (Idemudia, Boehnke, 2020, s. 39-40). V roce 2020 byli migranti využívající tuto trasu nejčteněji z Alžírska (35 %), následují Maročané (20,3 %) a obyvatelé Mali (12,6 %) (UNHCR, 2020).

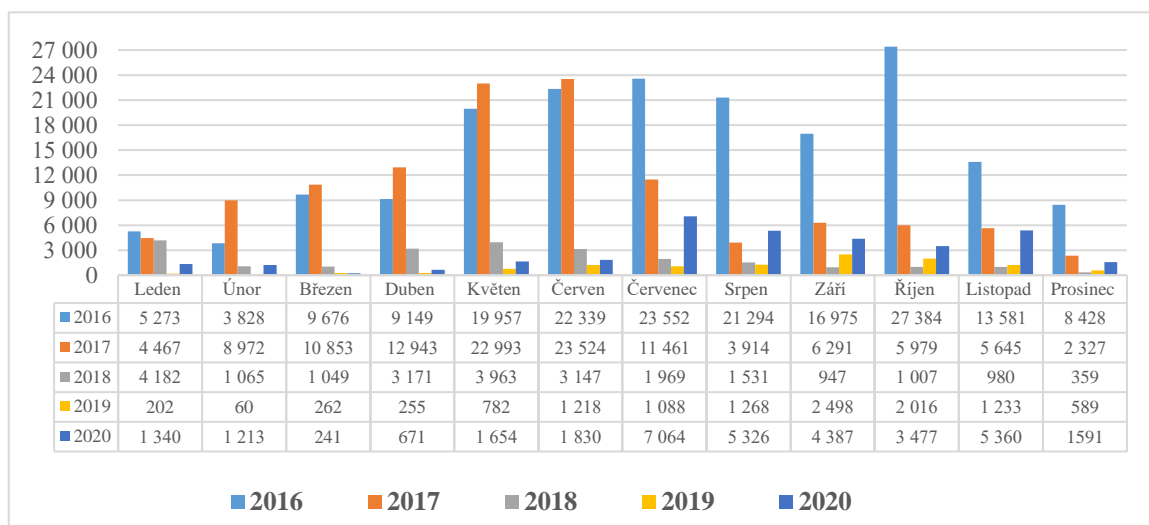
Níže uvedený Graf 2 znázorňuje detailněji měsíční vývoj příchozích migrantů do Španělska za roky 2016-2020.

Graf 2: Měsíční vývoj počtu příchozích migrantů do Španělska za roky 2016-2020 (UNHCR, 2020)

Druhá uvedená, ale nejvyužívanější a nejnebezpečnější je trasa **centrálním Středomořím** od severu Afriky se vstupními zeměmi: Itálií a Maltou. Mezi roky 2014 až 2018 přišlo na této trase o život více než 13 000 migrantů, proto byla uskutečněna řada záchranných akcí (např. italským námořnictvem a pobřežní stráží, libyjskou pobřežní stráží, maltskými bezpečnostními složkami atd.). Původně procházely přechody na italské ostrovy v Libyi a Tunisku, díky čemuž se stal severoafrický region „mostem“ mezi celou Afrikou a Evropou (nárůst pašeráctví a obchodu s lidmi). Vlivem efektivních zásahů a programů EU byla libyjská trasa uzavřena. Nicméně, pobřeží Libye je dlouhé 1 170 km stále umožňuje pašerákům zřít další potenciální výchozí body pro námořní příjezdy k CMR. Někteří migranti a uprchlíci mohou cestovat přes 36 různých zemí a 68 různých tras, než se dostanou do Itálie a na Maltu přes CMR (Idemudia, Boehnke, 2020, s. 35-38). V roce 2020 byli migranti využívající předmětnou trasu nejčteněji z Tuniska (41,2 %) a z Bangladéše (12,5 %) (UNHCR, 2020a).

Následující Graf 3 znázorňuje měsíční vývoj příchozích migrantů do Itálie za roky 2016-2020.

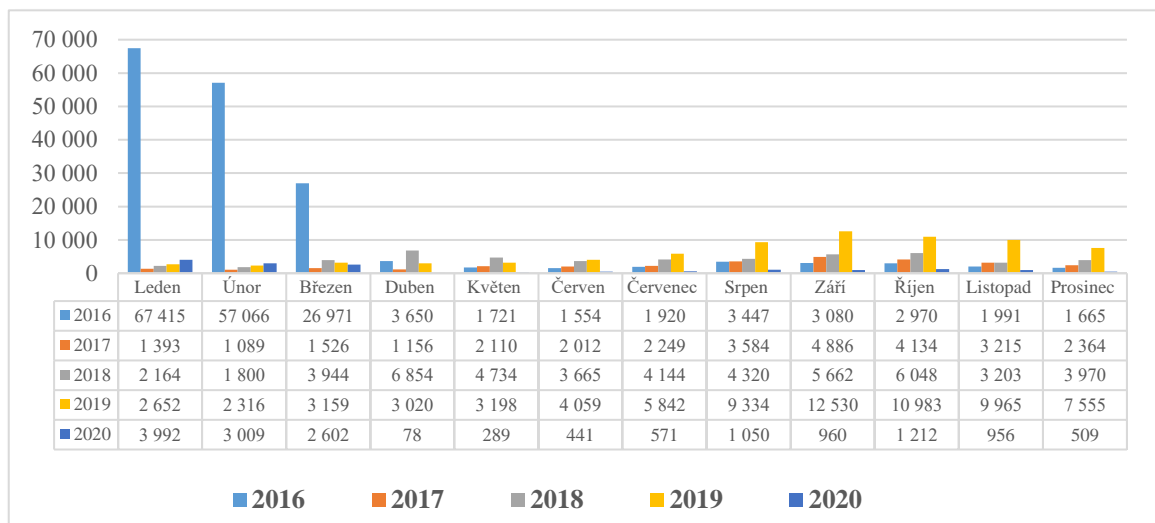

Graf 3: Měsíční vývoj počtu příchozích migrantů do Itálie za roky 2016-2020 (UNHCR, 2020a)

Z Grafu 3 je patrné, že u meziroční komparace let 2019 a 2020 počty migrantů jednoznačně narůstají. Shodnou tendenci lze zaznamenat také u Malty, jako druhé vstupní země trasy CMR. Konkrétně za rok 2020 se u Malty jedná o meziroční nárůst o 33 % (Vassallo, 2020), navíc nutné také zmínit, že v rozmezí 70-80 % příchozích migrantů do Malty v roce 2020 bylo nakaženo koronavirem (Dénes, 2020), což by v souvislosti s děním v roce 2020 bylo dle názoru autora možné zařadit jako další dopad migrace, o čemž ovšem většina médií a veřejné/politické sféry zatím mlčí.

Trasa východním Středomořím je využívána migranty k vstupu do EU přes Turecko. Tato trasa se používá již mnoho let a umožňuje přímý vstup do Řecka a poté do Bulharska. Trasa byla nejvíce a skokově využívána v roce 2015 při vypuknutí migrační krize, kdy celkový počet oproti roku 2014 se zvýšil téměř 18x. Nárůst je přisuzován nejen vyšší bezpečnosti trasy oproti CMR, ale také syrskou válkou. Po období roku 2015 se migrace na trase podstatně snížila kvůli dohodě mezi EU a Tureckem v březnu 2016, která umožnila návrat migrantů, kteří nepožádají o azyl nebo jejichž žádost o azyl je zamítnuta (Idemudia, Boehnke, 2020, s. 41). V roce 2020 dominují migranti využívající poslední představovanou trasu z Afghánistánu (38,1 %) a ze Sýrie (23,9 %) (UNHCR, 2020b).

Následující Graf 4 znázorňuje měsíční vývoj příchozích migrantů do Řecka za roky 2016-2020.

Graf 4: Měsíční vývoj počtu příchozích migrantů do Řecka za roky 2016-2020 (UNHCR, 2020b)

Vývoj trasy EMR jako jediný zobrazuje jednoznačný pokles migrantů oproti předchozímu roku 2019. Omezování využívání této cesty může být dáno např. hard power prvky uplatňovanými řeckou vládou (řecké úřady donutily 1 072 migrantů vrátit se na moře na vratkých vorech a na člunech) (Vasilaki, 2020), dále také zavedením 24-hodinových hlídek pobřežní stráží a Frontexem, zvýšenou aktivitou tamní armády a zvýšením plotu (Antonopoulos, 2020).

4.1 Dílčí závěr kapitoly

Migranti si většinou vybírají jednu ze tří hlavních Středomořských tras – východní, západní a nejčastěji trasu centrální. Další, ale méně frekventovanou trasou je západoafrická trasa a trasa Západního balkánu. I když povědomí o těchto trasách dosáhlo k široké veřejnosti poměrně nedávno, Itálie a Řecko jsou pod tlakem příjíždějících migrantů již spoustu let.

V praktické části práce je následně z Grafu 2,3,4 této kapitoly vycházeno při návrhu na opatření, konkrétně na rizikovou oblast 1. Pašování drog v kapitole 11.

5 RIZIKA A DOPADY MIGRACE

Jak již bylo v této práci uvedeno, migrace zahrnuje vyjma primárních bezpečnostních hrozeb také odčerpávání zdrojů v dané zemi, podkopávání místních hodnot a boj s tamní populací. „*Migrace je emotivní, ale emotivní reakce na její údajné účinky může namířit politiku jakýmkoli směrem*“ (Collier, 2017, s. 11). V podstatě lze konstatovat, že riziko je utvářeno a formováno migrací. Je evidentní a inherentní u migrace, a to ať už z hlediska individuálního rozhodování, ale také u komplexních výstupů. Projevuje se různými způsoby u všech forem migrace (u uprchlíků, ale také u žadatelů o azyl, u pracovních migrantů atd.) (Williams a Baláž, 2015). Na rizika vznikající vlivem migrace lze tedy nahlížet z pohledu migrující osoby, ale také z pohledu cílové země. Z prvního uvedeného hlediska jde o řadu rizik např. zdravotní, bezpečnostní, nezačlenění do odlišné kultury, zamítnutí azylu a další zejména sociální rizika.

U rizik z pohledu cílové země se uvádí, že migrace jde ruku v ruce s různými bezpečnostními aspekty. Rizikem může být jeden migrant, ale i celá skupina, kdy lze uvést hrozbu terorismu, organizovaného zločinu, šíření nemocí, neslučitelných kulturních zvyklostí a neochoty k integraci v cílové zemi. Svou roli hraje i objem migrace, u které tok může vyvrcholit ve společenské nepokoje či radikalismus.

Problematice rizik spojených s migračními toky se poměrně detailně věnuje Audit národní bezpečnosti ČR zformulovaný v roce 2016 jako reakce na zhoršenou bezpečnostní situaci v podobě krizí a četných teroristických úroků. Pracovní skupina v Auditě identifikovala hrozbu ve formě neřízené migrace jako následek narůstajícího počtu lokálních ozbrojených konfliktů a dále také v riziku nedostatečné integrace legálních migrantů, která může být zdrojem sociálního napětí (MVČR, 2016).

5.1 Přehled rizik migrace

První uvedené riziko v podobě **neřízené migrace** se dále dělí na 2 faktory, a to vnitřní a vnější. Vnitřní vznikají vlivem nemožnosti a neschopnosti zformulovat příslušný imigrační systém či proces. Díky tomu je systém citlivý a při enormní zátěži i nedůvěryhodným. Uvedenou zranitelnost lze eliminovat efektivním legislativním rámcem a dostatečným kapacitním zabezpečením. Kapacitním zajištěním je míněn dostatek kvantitativního i kvalitativního zajištění (technické i personální), nastavený účinný vízový proces, efektivní kontroly na letištích, vymahatelnost práva v zemi atd. Dále je neméně podstatné sdílení zpravodajských informací napříč jednotlivými zeměmi a dostatečná protikorupční opatření

ve veřejné správě. Nicméně, účinné řízení migrace je podmíněno procesními funkčními pravidly, která minimalizují zneužívání systému a dostatečnou integrací bezpečnostních složek do systému, včetně efektivní návratové politiky. Intenzivnější rizika jsou ovšem spojena s druhými výše uvedenými faktory, a to vnějšími. Jejich intenzivnější dopady tkví dle názoru autora v obtížné predikci a ovlivnitelnosti. V tomto ohledu je zásadní obranou příprava, a to stanovení postupů v případě vzniku daného rizika, ale také např. dynamika pomoci (může se jednat např. o finanční pomoc z příslušného Operačního programu EU postižené země). Audit v tomto hledisku uvádí, že se jedná o objektivní aspekty (např. přírodní vlivy a katastrofy, konflikty, organizovaný zločin atp.), o subjektivní motivy a psychologické aspekty (např. ochota migrantů postupovat rizika spojená s migrací) (MVČR, 2016).

Druhá skupina možných rizik u migrace vyplývá z potřebné **integrace migrantů**. Tato integrace je dlouhodobým a dvoustranným postupem začleňování cizinců do společnosti v cílové zemi, kdy zapojení se musí týkat nejen daných migrantů, ale také dané společnosti. Ambicí integrační politiky je bezproblémová a oboustranně užitečná koexistence obou uvedených subjektů. Efektivní integrace je tak primárním předpokladem pro minimalizování možných negativních dopadů, které případně mohou vést k bezpečnostním hrozbám. Neintegrováný jedinec má tendenci vytvářet izolované komunity, které pak prosazují vlastní kulturu a hodnoty, ale může vést k osobní frustraci, vzájemných střetů, xenofobie, extremismu atd. Úspěšná integrace má tak kladné dopady na celou společnost, kterou lze docílit dostatečnou podporou migrantů pomocí dostatečné informovanosti, znalosti práv a povinností, přijetí a respektování hodnot dané země a jazykové znalosti (MVČR, 2016).

Jak již vyplývá z předchozího textu, nic není jen černé a bílé. Možno vlivem masových migračních toků, které byly v současnosti primárně vyvolány benevolentním a otevřeným přístupem Německa (v čele s kancléřkou A. Merkelovou) je na migraci pohlíženo s negativní převahou. Nicméně, migrace má negativní, ale také pozitivní dopady pro cílovou zemi. V následující charakteristice jsou tak zohledněny nejen uvedená rizika, ale i klady migračních toků uváděných napříč tuzemskými i zahraničními odbornými zdroji.

5.2 Dopady migrace

Aktuálně, není Evropa prvním uskupením, které čelí v novodobé historii masivnímu přílivu migrantů. Zkušenosti mají např. USA s Mexičany. Ovšem nedochovaly žádné statistiky a výstupy z těchto procesů. Čerpat je tak nezbytné z dění posledních let.

Následující Tabulka 4 představuje základní klasifikaci možných dopadů migrace a jejich dílčí prvky.

Tabulka 4: Dopady migrace (Kunešová et al., 2014; Green, 2013; IOM, 2018; Vegrichová, 2018; Valenta, 2018, Pettinger, 2019)

Pozitivní dopady migrace	Negativní dopady migrace
Pracovní síla	Pašování drog
Různorodost	Kriminalita cizinců
Snižování stárnutí populace	Sociální problémy
	Nerovnosti na trhu práce
	Šíření nemocí
	Životní prostředí

5.2.1 Pozitivní dopady migrace

a) Pracovní síla - Jako první byl v Tabulce 4 uveden pozitivní dopad v podobě pracovní síly. Kunešová et al. (2014) vnímají migranty jako potenciál k vyplnění mezer na trhu práce, kdy jsou ochotni vykonávat méně atraktivní pracovní činnosti za nižší mzdu, než je ochotna vykonávat tamní společnost. Díky jejich nižším mzdovým sazbám se mohou snižovat inflační tlaky v dané ekonomice, což následně podporuje růst spotřeby společnosti. Nižší mzdy a růst spotřeby se následně projeví v levnější výrobě (je konkurenceschopnější), což vše podporuje růst ekonomiky cílové země.

b) Různorodost - Dále uvedená různorodost představuje možné kulturní obohacení a vyšší informovanost díky migrantům, populace se tak stává různorodější.

c) Stárnutí populace - V neposlední řadě migranti snižují negativní dopady stárnutí populace, což je zásadním problémem dnešních moderních ekonomik.

5.2.2 Negativní dopady migrace

a) Pašování drog - Migranty s vidinou zajištění cesty do jejich cílové země se mohou uchýlit k pašování drog, kdy je např. hojně využívaná hedvábná stezka z Afghánistánu, přes kterou pašeráci pomocí migrantů převážejí heroin do evropských zemí. Migranty jsou tak nechtěným prostředníkem pašeráckého drogového byznysu.

Tuto tezi dokládá i výzkum z roku 2018, který ve svém výstupu potvrdil, že obchodníci s drogami přepravují migranty, kteří se vlivem nejistoty zapojují do obchodování s drogami a šíří je v cílových zemích (IOM, 2018).

b) Kriminalita cizinců - Dalším dopadem migrace je na základě vyjádření Vegrichtové (2019) prokazatelný nárůst kriminality. V tomto kontextu je nezbytné primárně uvést, že migrace bývá zejména v politické rétorice spojována s terorismem, kdy se uvádí, že je úzce propojena a je zdrojem terorismu. Ovšem žádné studie tuto korespondenci nepotvrdily, proto nelze tento dopad v komplexním výčtu uvést. Valenta (2018) ovšem na druhou stranu prokazuje na základě výzkumů jasnou propojenost migrace a nárůstu kriminality v cílových zemích.

Např. německé výzkumy zobrazují, že ve vybraných německých regionech došlo v roce 2016 k nárůstu kriminality vlivem migrace o 140 %.

c) Sociální problémy - Představují další možný negativní dopad migrace. Příliv migrantů do země může představovat výrazný nárůst populace, které následně mohou způsobit pokles životní úrovně v zemi. Může se jednat o nedostatek bytů, nedostatečná infrastruktura vlivem omezeného prostoru, zhoršení rychlosti dopravy, znečišťování měst, roste tlak na přírodní zdroje, rostou nároky na vybavení a služby v daných lokalitách atd. (Pettinger, 2019).

d) Pracovní trh - V cílové zemi pak může migrace mít i negativní dopad na pracovní sílu a pracovní trh, kdy může docházet k nedostatkům v tomto odvětví. Naproti uvedeným pozitivům mohou nižší mzdy vyvolat konkurenční tlaky a pokles mzdových sazeb, dále narůstající příjmovou nerovnost a roste závislost vybraných odvětví na levné pracovní síle (např. stavebnictví) (Kunešová et al., 2014).

e) Šíření nemocí - Výraznou obavou a reálným dopadem migrace je dle Greena (2013) také šíření nemocí (např. infekční typu HIV/AIDS). V procesu migrace je zdraví lidí značně ohroženo, protože jsou značně zranitelní vůči cizím chorobám. Existují případy, kdy migranti dostávají nekvalitní potraviny, což následně vede k jejich podvýživě a oslabením před nemocí, které následně mohou šířit mezi tamní hostitelkou společnost. Nemoci se tak mezi migranty a cílovou zemí snadno získávají a dále šíří. Šíření chorob podporují i nové ekologické podmínky, omezenější zdravotní péče a zařízení.

f) Životní prostředí - Migrace lidí z rozvojových zemí do vyspělých zemí obvykle způsobí zvýšení globálních emisí, dále dochází k vyšší hustotě zalidnění v zemi a korespondující potřebu rozšiřování a výstavby dalších měst (MigrationWatch UK, 2010). Migrace tak má negativní vliv na životní prostředí. Jak již bylo také uvedeno, migranti odčerpávají z cílové země zdroje, což může následně vést až k politickým konfliktům.

Na příkladu uprchlického tábora Moria v Řecku je patrný dopad zdevastováním okolí a přírody tábora, kdy krajina je zpustošena proběhlými nepokoji a požáry (Welt, 2020).

5.3 Dílčí závěr kapitoly

Lze konstatovat, že riziko je utvářeno a formováno migrací. Pakliže dojde k nekontrolovatelné migraci, dojde k jejímu zrychlení. Už jen samotná ztráta kontroly nad migrací značí, podle Auditů národní bezpečnosti, jednu z obecných hrozeb. Na rizika vznikající vlivem migrace lze nahlížet z pohledu migrující osoby, ale také z pohledu cílové země. Z prvního uvedeného hlediska jde o řadu rizik např. zdravotní, bezpečnostní, nezačlenění do odlišné kultury, zamítnutí azylu a další zejména sociální rizika. U rizik z pohledu cílové země se uvádí, že migrace jde ruku v ruce s různými bezpečnostními aspekty. Rizikem může být jeden migrant, ale i celá skupina. Velká vlna migrace by samozřejmě měla dopady ve všech sférách společnosti, od zdravotního hlediska, přes ničení majetku a životního prostředí, krádeží až po sociální dopady.

V praktické části je z Tabulky 4 této kapitoly vycházeno při stanovení hlavních rizik v kapitole 8.1.

6 MIGRAČNÍ POLITIKA

Migrační politika je vlivem krizí a jejich možného nezvládnutí poměrně častým politickým, veřejným i mediálním tématem. Častá polemika také možná vyvstává vlivem snahy EU harmonizovat a sjednotit politiku v rámci všech členských států. Níže uvedené poslední dvě teoretické podkapitoly zobrazují základní fundamenty předmětné politiky EU a ČR.

6.1 Migrační politika EU

U migrační a azylové politiky intervenuje zejména Evropská komise EU, která usiluje o vývoj společné politiky k efektivnímu řešení migrační krize. Společná migrační politika má pomoci Evropě využít příležitostí, ale také vyřešit výzvy korespondující se zvýšenou přeshraniční mobilitou. Zahrnuje následující výzvy (European Commission, 2016):

- Ochrana osob, kteří potřebují přístřeší,
- omezování nelegální migrace,
- záchrana životů na moři a zajištění vnějších hranic EU,
- zabezpečení volného pohybu osob v rámci schengenského prostoru,
- efektivnější řízení legální migrace,
- lepší integrace státních příslušníků třetích zemí do EU.

Dílejší cíle jsou v níže uvedených bodech (European Commission, 2016):

- Zajistit, aby všechny země EU prováděly Společný evropský azylový systém (CEAS),
- omezit impulsy pro nelegální migraci, bojovat proti převaděčství a zvýšit účinnost návratových politik,
- lépe chránit vnější hranice EU díky vyšším finančním prostředkům a významnější roli evropské pohraniční agentury Frontex,
- zajistit fungování schengenského prostoru bez vnitřních hranic,
- podporovat legální migraci kvalifikovaných osob v Evropě,
- užší kooperace se zeměmi mimo EU s cílem usnadnit repatriaci nelegálních migrantů.

Migrační politika EU aktuálně apeluje na jednotlivé země, že migrace ovlivňuje Evropu jako celek a všechny země se musí aktivně zapojit do jejího řešení.

Pakt v systému řízení migrace v EU stanoví nový rámec, který zajišťuje spravedlivé sdílení odpovědnosti a solidarity mezi členskými státy. Snahou je zde aplikovat jasnější a účinnější postupy u migrační politiky. Nástrojem je např. vylepšený integrovaný systém migrace a správy hranic (Eurodac) (European Commission, 2020).

Vyjma výše uvedeného Evropská rada EU formulovala Novou strategickou agendu na období let 2019-2024. Agenda vytyčuje rámec a reakce EU na měnící se podmínky a vznikající destability. Zaměřuje se na následující 4 priority:

- Ochrana občanů a ochrana svobod,
- budování silné a dynamické hospodářské základny,
- budování klimaticky neutrální, ekologické, spravedlivé a sociální Evropy,
- prosazování evropských zájmů a hodnot na globální úrovni (Evropská rada EU, 2019).

6.2 Migrační politika ČR

Migrační politika ČR sdílí principy migrační politiky EU. ČR definuje své zásady migrační politiky v příslušné strategii. Priority vycházejí zejména z bezpečnostních aspektů migrace. Ze zásad se jedná o následující (MVČR, 2015):

1. Dostát v rámci migrační politiky klidné soužití obyvatelů ČR s cizinci a díky jejich efektivní integraci eliminovat možné negativní sociální jevy.
2. Zajistit bezpečnost občanů a vynutitelnost práva u ilegální migrace, návratové politiky a pašování lidí.
3. Zajistit plnění závazků u azylů a dostatečné kapacity systému.
4. Posílit činnosti v pomoci uprchlíkům v zahraničí a prevence u migračních toků.
5. Podporovat udržení benefitů volného pohybu osob v EU a v schengenském prostoru.
6. Podporovat legální migraci.
7. Dostát mezinárodním a evropským závazkům v oblasti migrace a aktivně hledat společná řešení.

MVČR (2015) uvádí, že migrační politika ČR je ukotvena v rámci společných politik EU a její realizace vychází ze společných legislativních nástrojů EU. První z uvedených zásad představuje **integraci**, která je základním nástrojem efektivní migrační politiky. Mezi základní nástroje pro uvedenou zásadu či cíl se řadí např. aktualizovaný Koncept integrace cizinců z roku 2011 s reflektováním nových apelů, aktualizace Státního integračního programu pro osoby s mezinárodní ochranou, podpora výměny informací a zkušeností atd.

Druhou oblastí vztahující se na druhou uvedenou zásadu je **nelegální migrace a návratová politika**. Nekontrolovatelná migrace je jednou z nejzávažnějších výzev ve formě zajištění bezpečnosti občanů, důsledném přístupu k vymahatelnosti práva u ilegální migrace, u pašování lidí atd. Za klíčové nástroje pro zajištění bezpečnosti občanů, vymahatelnosti legislativy atd. se řadí prevence, a to rozšíření kontrol, intenzivnější monitoring návratových procesů, posílení kontrolních mechanismů atp. Třetí zásada zahrnuje **azyl**. ČR, shodně jako ostatní země EU, musí přijímat žádosti o udělení azylu u všech cizinců. Nástroje azylové politiky opět zahrnují četný výčet, kdy lze zmínit např. Plán připravenosti azylového systému na možné výkyvy u počtu žadatelů o azyl, dokončení novely zákona o azylu, modernizace informačního systému u azylů atd. **Vnější dimenze migrační politiky** je 4. uvedenou zásadou, která zahrnuje pomoc uprchlíků v jejich domovských zemích, díky čemuž usiluje o eliminaci migračních vln. Z nástrojů se jedná o posilování humanitárních pomoci v zahraničí, aktualizace Plánu dvojstranné zahraniční rozvojové spolupráce ČR, zapojení ČR do souvisejících politik EU atp. Další zásada je označována jako **Volný pohyb osob v EU a Schengenská spolupráce**. ČR prosazuje volný pohyb osob v rámci uvedených prostor, což chápe jako základní svobodu moderních společenství, kdy podmínkou je ovšem efektivnější implementace a realizace souvisejících pravidel. Do nástrojů řadí Plnění Národního schengenského plánu 2014, dokončení zákona o ochraně hranic nebo novelizace zákona o pobytu cizinců. 6. zásada se zabývá **legální migrací**. ČR podporuje tuto formu migrace, protože ji považuje přínosnou z pohledu umožnění ČR pružně reagovat na potřeby domácího pracovního trhu i dlouhodobé potřeby země. Z nástrojů užívá vytváření projektů legální migrace pro určité osoby třetích zemí, formulace konceptu legální migrace, možnosti kvót u ekonomické migrace atd. Poslední zásadou je **Mezinárodní a Evropské závazky České republiky v oblasti migrace**. Tyto závazky významně ovlivňují ČR, kdy v první řadě Smlouva o fungování EU zavedla společné politiky (u migrace, azylu atd.), které se řídí zásadou solidarity a spravedlivého rozdělení odpovědnosti mezi jednotlivými zeměmi. ČR tak musí provádět jejich naplňování a aktivně se podílet na souvisejících diskusích podporující vyřešení migrace. Do nástrojů řadí pouze 3 prostředky, a to: Průběžné vyhodnocování stavu jednotných politik a procesů EU a jejich dopad na ČR, dále aktivní zastupování země u mezinárodních jednání a zasedání EU, podpora a aktivní kooperace u dílčích oblastí migrace.

6.3 Dílčí závěr kapitoly

EU od začátku migrační krize zavedla spoustu opatření a pravidel pro bezpečnost a ostrahu vnějších hranic. Dále však se jí nedaří naleznout společné řešení na migrační krizi. Evropská rada EU formulovala Novou strategickou agendu na období let 2019-2024, která by měla vést ke zlepšení situace. ČR jako jeden z členů EU prosazuje společnou migrační politiku. I tak však odmítá povinné kvóty na přerozdělování osob. Pohled ČR na řešení migrace je spíše přeshraniční migrační politika a rozvojová pomoc. Svůj postoj vyjádřila v zásadách obsažených ve Strategii migrační politiky České republiky, které jsou také zmíněny v praktické části v kapitole 7.1.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 PŘIPRAVENOST ČR NA PŘÍLIV MIGRANTŮ

V ČR byl v roce 2015 vypracován prostřednictvím zástupců dotčených ministerstev a HZS ČR dokument „Analýza hrozeb pro ČR“, ve kterém bylo identifikováno celkem 22 typů nebezpečí, která mohou být důvodem vyvolání krizového stavu v zemi. Co se týče migrace jako sociogenní hrozby, bylo v Analýze stanoveno nebezpečí v podobě migrační vlny velkého rozsahu. Příslušná gesční ministerstva jsou: Ministerstvo vnitra ČR a Ministerstvo zahraničních věcí ČR (MVČR, 2015a). Nejen vlivem uvedených výstupů této analýzy, ale také vlivem již proběhlých migračních vln v okolních zemích ČR, budování teroristických skupin a následných útoků, nárůst organizovaného zločinu, šíření nemocí, podkopávání místních hodnot a dalších nebezpečí souvisejících s migrací, je uvedené operování s migračními vlnami velkého rozsahu oprávněné i v případě ČR, která byla doposud dle předchozí teoretické části spíše tranzitní zemí.

Krizový management uplatnitelný nejen na podnikové subjekty, ale i na veřejné, uvádí, že úspěšným se stane ten, který rizikům a krizím čelí prostřednictvím předem stanovených opatření, monitoringu, připravenosti na rizika a krize, a pomocí kontroly implementovaných opatření. Jednoduše řečeno, úspěch přeje připraveným. V aktuálním dění, přivírat oči či upozadřovat takovou hrozbu jako je migrační vlna velkého rozsahu, která by mohla pro zemi a obyvatele znamenat fatální následky, je minimálně znakem lehkomyšlnosti a špatného řízení.

Nejen předchozí teoretické představení, ale i výše uvedené teze jsou opodstatněním této praktické části analyzující a vyhodnocující připravenost ČR na možné migrační vlny velkého rozsahu. ČR se shodně jako zbylé země V4 (Maďarsko, Polsko a Slovensko) staví k migrantům, původnímu povinnému přerozdělování kvót uprchlíků a značně benevolentnímu přístupu hlavního motoru EU Německa, negativně a odmítavě. I naproti tomu, možné migrační vlny ČR zohledňuje a reflektuje ve svých strategiích a procesech, zda-li dostatečně či nikoli, je stanoveno na základě výsledné SWOT analýzy.

7.1 Orgány a dokumenty řešící problematiku migrace

Jak již bylo výše uvedeno primárně odpovědným a řídicím orgánem je prvotně Ministerstvo vnitra ČR. V roce 2019 bylo dále vládou ČR ustanoveno, že k MVČR bude další orgán, a to zcela nový **Institut řízení**, který je aktivován pouze na základě nařízení vlády a doplněn o potřebné instrumenty (např. opětovné kontroly na hranicích, krizový plán k migrační vlně velkého rozsahu). Zavedení Institutu je splněním podmínek stanoveného Auditů národní

bezpečnosti ČR z roku 2016. Institut má zrychlit udělování mezinárodní ochrany a uvolnit finanční prostředky na bezplatné právní poradenství, tlumočení a zvýšené personální nároky v řízení žádostí o azyl. Institut je nástrojem pro řešení krizové situace při zvýšeném počtu migrantů v zemi (Válová, 2019).

Nutné ovšem uvést, že vyjma jedné zmínky a stanovení funkčnosti Institutu v odkazovaném zdroji již nyní vláda Institut upozadila a neprovedla např. předvýzkum ohledně funkčnosti, kontrolní průběh Institut atd. Je pak otázkou, jak efektivně bude Institut fungovat v praxi, když v aktuálním „poklidném“ stavu jej vláda již neprověřuje. Dále je také poměrně překvapivé, že ČR je např. zmíněným Německem kritizována, že uprchlickou krizí neřeší (Schneibergová a Musilová, 2019). Nebylo by pak při nejmenším vhodné více informovat veřejnost o dílčích krocích a opatřeních, které vláda provádí a eliminovat tak motivy pro uvedenou kritiku? Z opačného pohledu nutné ovšem také konstatovat, že ČR má od vzniku krize stabilní a jednoznačně vyhraněný postoj k migrační krizi, což možno zvyšuje její důvěryhodnost a politický systém v zemi. Migrační krizi se snaží řešit, podporuje řadu evropských rozhodnutí, ale výhrady a zásadně odmítavý postoj měla vůči povinným přerozdělováním migrantů (kvóty). Proti kvótám veřejně vystupuje nejen ČR, ale nejrazantněji také Maďarsko, ve snaze ochránit vlastní obyvatele. Kvóty ovšem nelze pojímat jako pojistkou proti migrační vlně, ale jde o nástroj, který rozkládá rizika migrace mezi země EU (Keller, 2017).

Dalším krokem či postupem v přípravách ČR na migrační vlnu velkého rozsahu je tzv. **typový plán**. Jedná se o dokument stanovující typové postupy a zásady při řešení dané krizi. Z hlediska migrační vlny velkého rozsahu popisuje tuto krizovou situaci, stanovuje její příčiny, možná opatření, diagnostikuje její dopady a konkrétní odpovědnost za vyřešení tohoto stavu. Typový plán je aktualizován i v kooperaci s jednotlivými hejtmany krajů ČR ohledně potřebných ubytovacích kapacit pro migranty, stravování, poskytování zdravotní péče, vzdělávací aktivity atd. Nejvíce stanovených aktivit z plánu spadá pod kompetence MVČR, Policie ČR a Armády ČR (evidence migrantů, zajištění jejich přepravy a karantény, zdravotní péče, kooperace se zpravodajskými službami, zajištění ochrany obyvatel atd.) (MVČR, 2015a).

Typový plán je tedy určitým nastoleným postupem, jak které orgány mají jednat v případě migrace a co je jejich cílem. Poslední aktualizace plánu byla provedena v roce 2017. Jak víme z tabulky 1 této práce, od roku 2017 celkový počet migrantů v EU vzrostl o 21 290 a v ČR žádostí o azyl přibylo 470. Jevilo by se tak, že typový plán z roku 2017 bude tedy dostatečný i přes mírný nárůst, protože se jedná o stále nízké počty a situace se nezměnila.

Nicméně v kontextu předchozího Institutu řízení může dle názoru autora docházet ke křížení kompetencí a dílčích úkolů při migrační vlně velkého rozsahu zejména s MVČR. V případě, že tedy vláda vyhlásí krizový stav a aktivuje Institut, bude platit ustanovení z typového plánu nebo z Analýzy hrozeb pro ČR, dle které byl Institut stanoven?

Dále nelze opomenout na již zmíněnou **Strategii migrační politiky**, která vymezuje postoje země vůči migrantům, primární zásady a cíle této politiky. Strategie definuje 7 základních oblastí: integrace, nelegální a návratová politika, azyl, vnější rozsah migrační politiky, volný pohyb osob v prostoru EU a schengenská kooperace, legální migrace, mezinárodní a evropské závazky ČR u migrace. Zahrnuje tedy veškeré zásadní aspekty u migrace a je tak vhodným prostředkem pro migrační politiku ČR. Strategie stanovuje, že migrace může narušovat bezpečnost země (MVČR, 2015). Vlivem této teze byla zformulována také **Bezpečnostní strategie ČR** z roku 2015, která se shoduje na stanovených hrozbách, kdy migraci považuje za zdroj řady bezpečnostních problémů a sociálního napětí, včetně možné radikalizace daných komunit. V této strategii vláda pro řešení a koordinace mezinárodní migrace spatřuje účast ČR v EU a schengenském prostoru. Právě zrušení hranic země považuje za impuls pro vyšší spolupráci zemí EU při ochraně hranic. ČR prosazuje dokončení a využívání moderních velkokapacitních informačních systémů a zavedení systémů registrace vstupu a výstupu. Dále ČR bude prosazovat součinnost u azylové politiky. Pro prevenci rizik považuje za klíčovou integraci migrantů, což zajišťuje mnoha aktéry, ale také nestátními organizacemi. ČR také dle Strategie aktivně usiluje o potírání kriminality v sociálně vyloučených lokalitách (MZVČR, 2015).

Skrytým mottem či podtextem Strategie migrační politiky je postavení migrace jako jednoznačně negativního jevu, což může být předmětem následné kritiky. Zdůrazňovány jsou sociokulturní rozdíly. Preferována je zejména bezpečnost, ekonomické zájmy země a snaha o dodržení mezinárodních závazků. Ano, migrace má i pozitiva, jak již víme z teoretické části, ovšem v případě migrační vlny velkého rozsahu negativa převažují nad pozitivy a je nutné s touto krizovou situací jednat primárně z hlediska bezpečnosti a udržení ekonomických priorit země. Bezpečnost je vždy a všude na prvním místě, eliminovat rizika na nulovou hranici, ať u migrace nebo terorismu atd., je nemožné. Připravenost a operování s bezpečností jako primárním prvkem je pak dle názoru autora správnou cestou. Proto např. kritiky ze strany práv migrantů směrem ke Strategii migrační politiky jako diskriminačního dokumentu jsou neoprávněné a poměrně subjektivně nahlížející.

Otázka účinnosti či plnění cílů z Bezpečnostní strategie ČR se např. u kooperace při ochraně hranic již ukázala jako efektivní, kdy se země semkly a jednotně zavedly krátkodobou hraniční kontrolu při migrační krizi. Dále se i zdařilo prosadit moderní IS a uvedený registr, kdy vše má být dokončeno do roku 2021 (Evropská rada EU, 2020).

Přípravenost ČR se také týká primárního subjektu z hlediska migrace a azylu, a to **Ministerstvo vnitra ČR**, kdy za uvedené oblasti odpovídá zejména odbor azylové a migrační politiky. Případnou migrační vlnu velkého rozsahu považuje za krizovou. Přípravenost ČR na možnou migrační vlnu velkého rozsahu, ale také z hlediska prevencí a stanovení opatření při postupech z hlediska bezpečnostních rizik, je úkolem a činností představeného ministerstva. Ministerstvo na tyto úkoly zřídilo a vymezilo uvedený odbor, který spravuje migraci a azyl, tedy např. mezinárodní ochrana, pobyty cizinců a jejich integrace, mezinárodní kooperace v dané oblasti, ochranu hranic, návratovou politiku atd. (MVČR, 2017). „*Předkládá návrhy na zřízení či změnu charakteru azylových zařízení nebo zařízení pro zajištění cizinců*“ (MVČR, 2008). Odbor je dále složen z 25 oddělení směřovaných na specifickou oblast, např. se jedná o oddělení č. 1 koncepcí a analýzy, 3. mezinárodní ochrany, oddělení 6-18 pobyty cizinců pro daný kraj v ČR, oddělení č. 21 imigrace atd. (MVČR, 2008).

Vyšší připravenost země na migrační vlny má dále podpořit mezirezortní orgán Ministerstva vnitra ČR, a to **Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci**, který je složen ze zástupců věcně příslušných resortů na vysoké úrovni a je pravomocný přijímat opatření v oblasti migrace a ochrany státních hranic. Slouží také k diskusi ohledně dalšího směřování migrační politiky ČR. Zahrnuje řadu členů, kdy se jedná o zástupce jednotlivých ministerstev, předsedy vlády, policejního prezidenta, prvního náměstka pro vnitřní bezpečnost, resorty obrany a pro místní rozvoj a ze sekce Úřadu vlády ČR pro lidská práva, a pro evropské záležitosti. Kooperace resortů a ministerstev umožňuje dynamicky a pružně reagovat a dané migrační situace a podporuje flexibilitu daných řešení. Koordinační orgán také řídí činnost Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci, které je cíleno na monitoring a analýzu jako komplexního jevu. Je expertním mezirezortním orgánem Koordinačního orgánu (MVČR, 2017a).

7.2 Simulační cvičení záchranných složek

Posledními klíčovými aktivitami, ale i subjekty v rámci zvyšování připravenosti ČR jsou simulační cvičení záchranných složek v součinnosti s Armádou ČR a Policií ČR.

Komplexně se ČR řadí mezi země, která se poměrně často účastní mezinárodních simulačních cvičení např. pro obranu konkrétního území prostřednictvím obrany vzdušného prostoru. Ani z hlediska migrační vlny velkého rozsahu nepodcenila situaci a nacvičuje možné stavy, vzdělává účastníky, ale také prověřuje dosavadní schopnosti a dovednosti.

Cvičení lze evidovat v každém roce od eskalace migrační krize. Následující výčet nemá být komplexním seznamem veškerých cvičení v rámci připravenosti ČR, ale snahou je zde zmapovat aktivity země ve stavu, kdy není migrační krize či potenciální migrační vlna velkého rozsahu nejintenzivnější obavou. Snahou je také zmapovat, zda jsou do cvičení zapojovány všechny bezpečnostní a záchranné složky. Vlivem uvedeného jsou níže představena cvičení realizovaná v roce 2019.

V květnu roku 2019 bylo uskutečněno dosavadní největší policejní cvičení na opětovné zavedení kontrol a registrací při eskalaci migrační vlny velkého rozsahu, tzv. cvičení **Sector Basko 2019**. Konalo se na 12. hraničních přechodech v Plzeňském kraji a bylo zaměřené na fiktivní nařízení vlády o znovuzavedení kontrol na ochranu vnitřních hranic ČR s Německem. Účastnilo se jej 1 200 policistů, vojáků, celníků, lékařů, příslušníků vězeňské služby, 200 figurantů imitujících migranty. Cvičení zahrnovalo 7 modelových situací. Mělo prověřit funkčnost operačního plánu a spolupráci dílčích složek. Základem cvičení byla modelová situace, kdy operační plán reaguje na migrační vlnu velkého rozsahu přes hranice země (ECHO24 a ČTK, 2019; Army, 2019).

Migrační krize a případné vlny velkého rozsahu mají multidimenzionální charakter, což se projevuje v počtu zainteresovaných útvarů a organizačních složek státu, které se na tento fenomén zaměřují a navazují meziresortní spolupráce. Veřejní činitelé jsou si tohoto aspektu vědomi a usilují o užší spolupráci při případném řešení migrace, ale i z hlediska možné míry připravenosti. Cvičení jsou tak realizována samostatně v rámci dané země, ale také ve spolupráci jednotlivých států. Příkladem takového cvičení je **Cooperative Security 2019** (COOPSEC 19) z října 2019 v Maďarsku zaměřeného na zvládnutí migrační krize. Jedná se o navazující cvičení z roku 2017 s účastí 2 360 vojáků z ČR, Rakouska a Maďarska. U COOPSEC 19 vojáci z ČR a dalších 6 zemí trénovali zvládnutí migrační krize a ochranu státních hranic. Z ČR se cvičení účastnilo celkem 50 vojáků z celkového počtu 400. Obsahem cvičení byla výstavba humanitární základny a střežení hranic (Balajková, 2019). Další cvičení mělo opět prověřit připravenost a spolupráci bezpečnostních složek na **znovuzavedení kontrol na 5. hraničních přechodech ČR a Slovenska** při migrační krizi. Cvičení proběhlo v listopadu 2019 s účastí téměř 300 policistů, vojáků, celníků, hasičů, příslušníků vězeňské služby a 80 figurantů. Ozbrojené složky simulují reálné

podmínky, které by nastaly v případně nutnosti znovuzavedení hraničních kontrol. Jedná se již o 8. cvičení od vzniku migrační krize zaměřeného na přípravu na migrační krizi. Vláda na žádost policie na období let 2019-2021 uvolnila 350 mil. Kč na nákup potřebné techniky, zařízení pro znovuzavedení kontrol. Cvičení konkrétně zahrnovalo zaregistrování cizinců, zdravotní prohlídkou a zabránění nezákonnému vstupu na území ČR (ČTK, 2019).

Při výše uvedeném výčtu si nelze nevšimnout snahy o provázanost dokumentů a zainteresovaných subjektů, ale také o možné směřování, že všichni mají umět vše a dílčí subjekty pak ve svých rolích a funkcích splývají, což je v rozporu s přirozeným vývojem, ale také účinností koordinace a odpovědnosti při případném zvládnutí migrace.

Z uvedených cvičení lze nyní stanovit také určitá negativní zjištění. Z prvotního cvičení Sector Basko 2019 nebyly dle prověření postupů Ředitelství služby cizinecké policie evidovány žádné výrazné nedostatky, a naopak byla kooperace Policie ČR s ostatními složkami schopna dostatečně plnit kroky dle operačního plánu a celková kooperace byla na vysoké úrovni. Vyjma kooperace byla pozitivně dále vyhodnocena schopnost policie zajistit ochranu hranic (Grecmanová, 2019). Velmi pozitivní zjištění byla stanovena u dalšího výše uvedeného cvičení Cooperative Security 2019. Z hlediska zúčastněné armády byla stanovena výsledná vysoká profesionalita Armády ČR při ochraně hranic a budování humanitárních základů, ale také dalších složek (např. záchranných). Nicméně určitým možným negativem, které bylo naznačeno jak z české armádní strany, tak i z maďarské je četnost společných cvičení, která je aktuálně na nižší úrovni (vyšší četnost je v rámci jednotlivých zemí). Při reálném vypuknutí uprchlické krize je ovšem vzájemná kooperace zemí zpravidla nezbytná (Deckerová a Štenclová, 2019; A Report, 2019, s. 13-14). Poslední výše uvedené cvičení zaměřené na znovuzavedení kontrol na hraničních přechodech země ve svém výstupu potvrdilo připravenost Česka na znovuzavedení uvedených kontrol, kdy určitým problémem není např. nedostatečný výcvik daných složek, ale spíše nedostatečná potřebná technika a zařízení, kdy vláda již zvýšila finanční zdroje na uvedený nákup, ale i po tomto zvýšení je nedostatek např. moderních detekčních zařízení (Novinky a ČTK, 2019).

Zjištěné nedostatky a problémy z provedených cvičení:

- Četnost společných mezinárodních cvičení,
- nedostatek finančních zdrojů na nákup potřebné techniky a zařízení.

8 ANALÝZA RIZIKOVÝCH OBLASTÍ

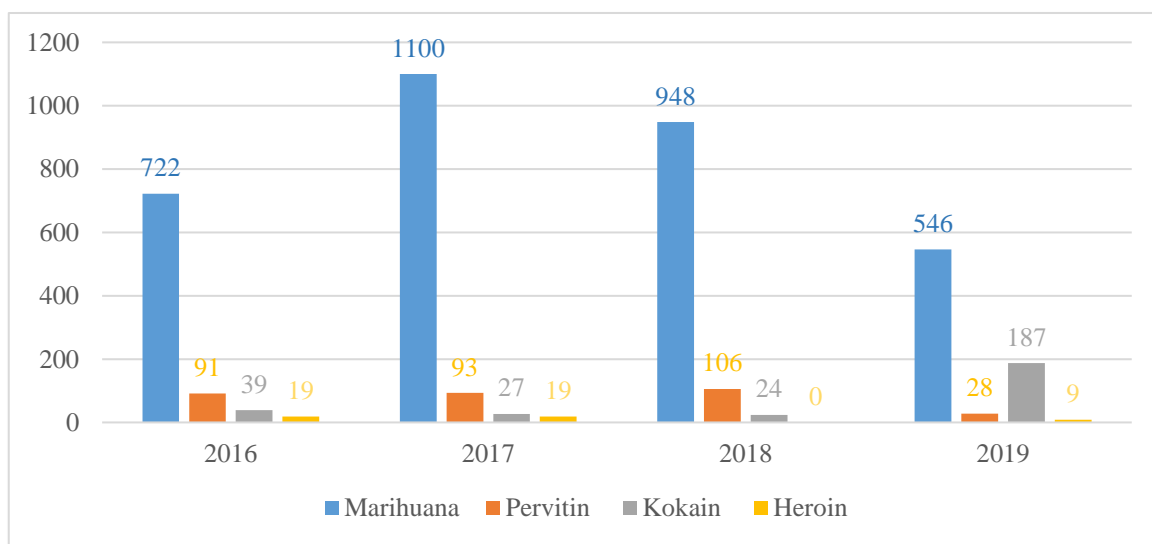
V kapitole 5.2 byly uvedeny konkrétní dopady migrace. Při analýze rizikových oblastí ČR bylo z této teoretické části vycházeno, kdy ovšem výčet rozlišovacích aspektů byl rozšířen s uvážením dosavadního vývoje a specifičnosti předmětné země dle mínění autora práce a dále také z Auditů národní bezpečnosti ČR a Typového plánu: Migrační vlna velkého rozsahu. Výstupem je SWOT analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb z hlediska připravenosti a bezpečnosti ČR na migrační vlnu velkého rozsahu.

8.1 Rizikové oblasti

Pro analýzu bylo vybráno šest hlavních rizik, které vycházejí z Tabulky 4 této práce. Vybranými rizikovými oblastmi jsou následující:

1. Pašování drog

Pašování drog představuje jistou hrozbu doprovázející případné migrační toky a vlny, což již bylo v historickém kontextu reálně podloženo. ČR funguje aktuálně jako tranzitní země pro pašeráky distribuující zejména kokain do ČR a heroin dále do dalších evropských zemí. Policie ČR vybudovala přímý orgán: Národní protidrogovou centrálu (NPC), která s pomocí celní správy zajišťuje pašeráky drog. Následující Graf 5 znázorňuje vývoj množství zachycených drog v zemi NPC za roky 2016-2019.

Graf nezahrnuje data za rok 2020, protože drogová situace za daný rok je v českém i evropském prostředí zveřejňována vždy na podzim nebo koncem následujícího roku, tudíž data za rok 2020 budou zveřejněna až od 09/21.

Graf 5: Vývoj množství zachycených drog v ČR za roky 2016-2019, v kg (ČTK, 2020a)

Dle Evropské zprávy o drogách za rok 2019 je u ČR evidováno celkem 8 451 záchytů drog. Zpráva mapovala celkem 30 evropských zemí v této oblasti, kdy u Německa a Nizozemska byly stanoveny pouze objemy zachycených drog (heroin, kokain, amfetaminy, MDMA apod., hašiš, marihuana a rostliny konopí). Počet zemí v analýze byl tedy v počtu 28. ČR z tohoto žebříčku obsadila 13 pozici před Finskem (6 039 záchytů) a za Chorvatskem (9 697 záchytů). 1. pozici obsadilo Španělsko (369 915 záchytů) a poslední 28. Polsko (163 záchytů) (EMCDDA, 2019). Jak již bylo uvedeno, území ČR je využíváno k tranzitu opiátů do dalších evropských zemí, je tedy patrný výskyt pašeráků na tomto území. I přes poměrnou úspěšnost NPC, Policie ČR a celní správy dle grafu 5 na základě evropské komparace má země v této oblasti ještě rezervy, kdy se jedná spíše o průměrný výsledek. V případě migrační vlny velkého rozsahu, vytíženosti Policie ČR, armády atd. při dílčích aktivitách (evidence migrantů), bude počet zasahujících příslušníků ještě nižší a četnost zásahů pak omezená. Tento možný nedostatek ovšem země mírně kompenzuje moderní technikou, např. detektory odhalující drogy v tělních dutinách (Vřešťálová, 2019). Zatím ovšem není dostatek těchto detektorů, což může být v celém komplexu značným rizikem.

2. Kriminalita cizinců

Historické zkušenosti s dosavadními migračními vlnami poukázaly na další bezpečnostní riziko, což také zohledňuje ve výsledných rizicích např. typový plán ČR, nárůst kriminality v zemi zasažené migrací. Jak poukáže ještě další stanovený faktor (fake news), obavu z nárůstu kriminality podporují i dezinformační weby.

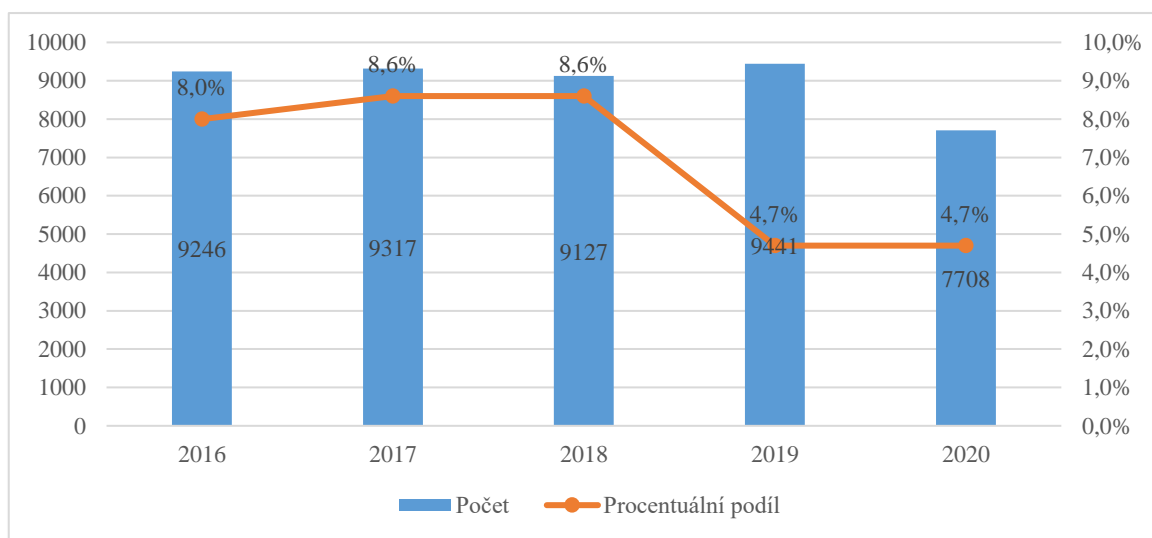
Dle názoru autora, samotný jedinec jen ve výjimečných případech iniciuje trestné činy, podkopává hodnoty a kulturu cílové země. Problémem je ovšem, když se cizinci shlukují do komunit, pak toto nebezpečí vysoce narůstá.

U migrační vlny velkého rozsahu lze logicky předpokládat, že dojde ke shlukování umístěných migrantů v daných střediscích (v Balkové atd.). Např. v již zaniklém, ale stále fungujícím migračním táboře ve francouzském Calais docházelo k vzájemným krádežím, ozbrojeným napadením atd. V podstatě se tábor stal separovaným prostorem, ve kterém byly i zásahy policie neúčinné. To, že by se tento stav opakoval i v ČR je pak poměrně pravděpodobné. Lze tak předpokládat, že bude docházet k nepokojům ve střediscích, pokusům o útěk a vzniku ilegálních středisek, výtržnostem, ničení majetku, úrokům na tamní obyvatele atd.

Problémem z hlediska ČR pak může být zejména nedostatek ozbrojených složek, kdy např. u Policie ČR je dlouhodobě evidován podstav, a to v aktuálním „bezpečném“ prostředí.

V dubnu 2020 se jednalo o podstav ve výši 2 945 pracovních míst zejména z řad „terénních“ policistů (Janouš, 2020). Naopak aktuální dostatek je evidován u Armády ČR, což je pozitivním jevem (Otto, 2020). Dále, jak ukázal soudní systém v ČR, během krizí (např. u aktuální koronavirové), země zpřisňuje postihy u trestné aktivity, což může mírně odrazovat od této činnosti, ovšem otázka je vymahatelnost a dovolání práv, což je dále předmětem dalšího stanoveného faktoru.

Následující Graf 6 znázorňuje vývoj objasněných a spáchaných trestných činů cizinci v ČR za roky 2016-2020. Statistiky v ČR ovšem nerozlišují, zda se jedná o migranta a uprchlíka, ale komplexně o cizince, proto jsou výsledné číselné a procentuální podíly objasněných trestných činů v ČR ku všem objasněným trestným činům uváděny za všechny cizince.

Graf 6: Vývoj objasněných spáchaných trestných činů cizinci na území v ČR, v počtu a procentuálním podílu vůči všem objasněným trestným činům (Jurečková, 2020; Policie ČR, 2020; Policie ČR, 2021)

Z Grafu 6 lze stanovit, že pokles trestné aktivity cizinců výrazně poklesl v roce 2020. Nicméně tento pokles lze nejspíše přisoudit celkovému poklesu kriminality v ČR vlivem koronavirové pandemie a zvýšení trestních postihů za jakoukoli trestnou činnost během tohoto stavu. Lze ovšem také vyhodnotit, že trestné aktivity cizinců nejsou v nezanedbatelné výši, a to i přes zjištěný pokles.

3. Sociální problémy

Politolog Robert D. Putnam tvrdí, že z krátkodobého hlediska mají přistěhovalci a etnická rozmanitost tendenci snižovat sociální solidaritu a sociální kapitál (Currión, 2017). Problémem je také možné odlišné náboženské vyznání, což může být spouštěčem dalších nebezpečí.

Z hlediska uvedeného sociálního kapitálu je ČR z hlediska dílčích krajů poměrně stabilní a nejsou evidovány výrazné rozdíly či propady napříč zemí. Výzkumy zabývající se touto problematikou jsou značně omezené (preferované jsou především ekonomické dopady migrace, bezpečnostní dopady atp.). Nejvíce prezentované jsou výzkumy OECD z roku 2017. Sociální kapitál je zde definován jako sociální norma, sdílené hodnoty a institucionální opatření, která podporují obyvatelé země. Zahrnuje to např. míru důvěry v policii, důvěru obyvatel směrem k vládě, míru vnímané korupce atd. Z výstupů se pozice ČR u sociálního kapitálu jeví jako podprůměrná. U jednotlivých aspektů se umístila následovně (OECD, 2020):

1. Míra dobrovolnictví = 26. pozice z 31,
2. důvěra v ostatní lidi = 26. pozice z 28,
3. důvěra v policii = 27. pozice z 28,
4. důvěra ve vládu = 20. pozice z 37,
5. zapojení zúčastněných stran při přípravě zákonů = 29. pozice z 37,
6. otázka rovnosti pohlaví v politice = 28. pozice z 37.

Celková dosažená pozice ČR z hlediska sociálního kapitálu je 26. z průměrných celkových 33. zemí. Další oslabení migrací je tak již nepřipustné a značným rizikem pro blahobyt obyvatel země.

S výše uvedeným také souvisí nahlížení obyvatelstva na migraci jako na sociální problém, kdy odmítání migrantů populací může znesnadňovat nejen integraci migrantů, ale také destabilizovat politickou stabilitu v zemi atd. V rámci českého obyvatelstva je obava z migrace poměrně konstantně jako první ze všech možných obav z hlediska bezpečnosti této populace (následuje obava o zdraví a zdravotní stav, a dále o životní prostředí). Centrum pro výzkum veřejného mínění provádí výzkumy z hlediska předních obav z hlediska bezpečnosti u české populace. V rámci komplexního pocitu bezpečí u české společnosti převládá pocit bezpečí. Nicméně, jako hlavní hrozba se v letech 2016-2019 dle výzkumu z roku 2019 potvrdila obava z migrace a uprchlíků, kdy ovšem procentuální podíl klesl z 31 % populace, která uvedla tuto hrozbu na hodnotu 21 % v roce 2019. V roce 2020 ovšem se pořadí obav změnilo, kdy obava z migrace a uprchlíků byla nahrazena z opakující se

koronavirové vlny a obavy o své zdraví a zdraví svých blízkých. V korespondenci koronaviru se uprchlíci v hrozbách aktuálně objevují jako nositelé a šířitelé tohoto viru. Obava z migrace byla aktuálně v roce 2021 upozaděna, ale lze její nástup po pandemii opět očekávat (ČTK a iDnes, 2019; Veselá, 2020).

4. Nerovnost na trhu práce

Česká republika je aktuálně konfrontována nedostatkem pracovní síly pro manuální práce a málo kvalifikované, např. se jedná o zemědělství-sběr ovoce a zeleniny, v lesnictví-výsadba stromků atd. V srpnu roku 2019 se jednalo o 350 564 poptávaných manuálních pozic (ČTK, 2019a). Při zaměstnávání nekvalifikovaných migrantů jsou nabízeny zejména profesně nejnižší pozice, např. uklízeči veřejného prostranství, pomocníci v pohostinství, pomocní manipulační pracovníci, dělníci, pomocná síla v různých odvětvích (zemědělství, zahradnictví) atd. Dle statistik z roku 2020 se průměrná mzda u těchto profesí pohybuje v ČR od 17 794 Kč (pomocná síla v kuchyni) do 24 037 Kč (pomocní pracovníci v živočišné výrobě) (Woff, 2020). Minimální mzda v ČR je za rok 2020 stanovena na výši 14 600 Kč (Aktuálně, 2020).

Zaměstnávání migrantů je pro zaměstnavatele atraktivní vzhledem k jejich ochotě pracovat za uvedenou minimální mzdu. Díky tomu, při masové migrační vlně, může docházet ke snižování průměrných mezd v daných odvětvích, které jsou již tak pod evropským průměrem a neustálým bojem na evropském srovnávacím trhu, kdy např. nízké mzdy v ČR jsou důvodem k odlivu pracovní síly do zahraničí. Díky tomu může dojít ke snižování konkurenceschopnosti a atraktivity českých podniků, což vše oslabí trh.

5. Šíření nemocí

Migranti atakující ČR jako cílovou zemi pocházejí nejen z odlišných kultur a prostředí, ve kterých jsou odlišná onemocnění, ale také jejich četnost. Jak již bylo uvedeno v kapitole 5 jedná se např. o infekční choroby typu AIDS či spalničky, ale také hepatitida typu A, meningitida, obrny, pohlavní nemoci, průjmová onemocnění.

Aktuálním problémem je také nakaženost migrantů covidem-19, kdy již tento problém evidují ve stávajících uprchlických centrech (v Řecku), ve kterých jsou žalostné hygienické podmínky, ale i žalostné hygienické návyky migrantů. Je to tak jednoznačně příznivé prostředí pro šíření aktuální hrozby - covidu (Kubátová, 2020). V tomto hledisku jsou zprávy v drtivé většině ve znění dopadů covidu na migrační trasy a migranty. Nicméně, v červenci 2020 bylo zachráněno a následně převezeno na Maltu celkem 94 migrantů. Následně bylo

u 85 provedeno vyšetření na covid-19, kdy bylo zjištěno, že 64 z nich má test pozitivní (Reuters, 2020). ČR je nyní na začátku roku 2021 nejzasáženější zemí koronavirovou epidemií.

Dle názoru autora je právě „zastírání“ problému nálezů migrantů, ale i určitá neschopnost ČR vymanit se z koronavirové hrozby závažným nebezpečím při migrační vlně velkého rozsahu.

6. Životní prostředí

Zhoršování životního prostředí se stalo již téměř novým normálním stavem či faktem. Výzkumy potvrdily, že migrace velkého rozsahu se životním prostředím souvisí, a to v oboustranné vazbě. Tedy migrace ovlivňuje životní prostředí a životní prostředí má dopad na migranty. Migranti, kteří za cílovou zemi zvolili bohatší kontinent, jsou dle výzkumů následně více ohroženi např. povodněmi, hurikány atd., kdy se u chudší a zranitelnější populace potvrdilo, že v nepříznivých klimatických podmínkách mají horší možnosti na případné uprchnutí do bezpečí než tamní populace (Rojas Paz, 2020). V případě ČR jsou uvedené katastrofy a dopady vlivem geografické pozice země nereálné. Klima je zde poměrně stabilní a pohromy výhradně ohrožující populaci na životě minimální. Problémem jsou tak dopady migrace velkého rozsahu na životní prostředí země, tedy druhá uvedená vazba. Zde lze uvést možné ničení chráněných krajinných oblastí ve snaze budovat ilegální tábory přecházejících migrantů.

ČR na poškozování a ničení chráněné krajinné oblasti nahlíží jako na trestný čin s možností odnětím svobody v délce až 3 let (zákon č. 114/1992 Sb. Zákon o ochraně přírody a krajiny). Ovšem zpravidla jsou ukládány peněžní tresty k náhradě škody a vzniklé újmy. V případě migrantů by muselo být soudní řízení přísnější, protože se jedná o nemajetné jedince. Ovšem z druhé strany jejich uvěznění je dalším vládním výdajem. Východiskem je eliminovat možnost útěků migrantů a budování ilegálních táborů, což je ovšem opět klíčovým prvkem ochrany hranic, selekce a evidence migrantů, což je podmíněno dostatkem pracovníků ozbrojených složek.

Konkrétní negativní dopady migrace na zhoršené životní prostředí v cílové zemi byly již potvrzeny různými studii, projekty a výzkumy. Zmínit lze např. unikátní vzdělávací projekt z roku 2018 pod záštitou Pražského studentského summitu, který uvádí, že migrace obyvatelstva zhoršuje životní prostředí, a to zejména při jejím nekontrolovaném stavu, jako tomu bylo např. v letech 2015 a 2016. Tyto dopady se mohou projevit zejména v nedostatku a ubývání pitné vody, energie a potravin, ale také k nekontrolované likvidaci odpadu (Venc, 2018, s. 7). Další studie z roku 2020 mapovala dopad migrace na 90. čínských měst, kdy ve výstupech uvádí, že migrace negativně ovlivňuje kvalitu ovzduší. Konkrétně bylo

autory studie stanoveno, že migranti mají významný dopad na emise v životním prostředí, kdy tedy zhoršují výsledný index kvality ovzduší, a to nárůstem emisí oxidu uhličitého (Wang et al., 2020, s. 30). Tato studie tak potvrdila stanoviska studie z roku 2015 cílenou na dopad migrace ve Velké Británii, která jednoznačně stanovuje, že migrace lidí z rozvojových do vyspělých zemí obvykle způsobí absolutní zvýšení globálních emisí. Za roky 1991-2009 pak migraci do uvedené země přisuzují zvýšení skleníkových plynů o téměř 190 mil. tun oxidu uhličitého, což např. způsobuje další globální oteplování (Migration Watch UK, 2010).

8.2 Další negativní dopady migrace

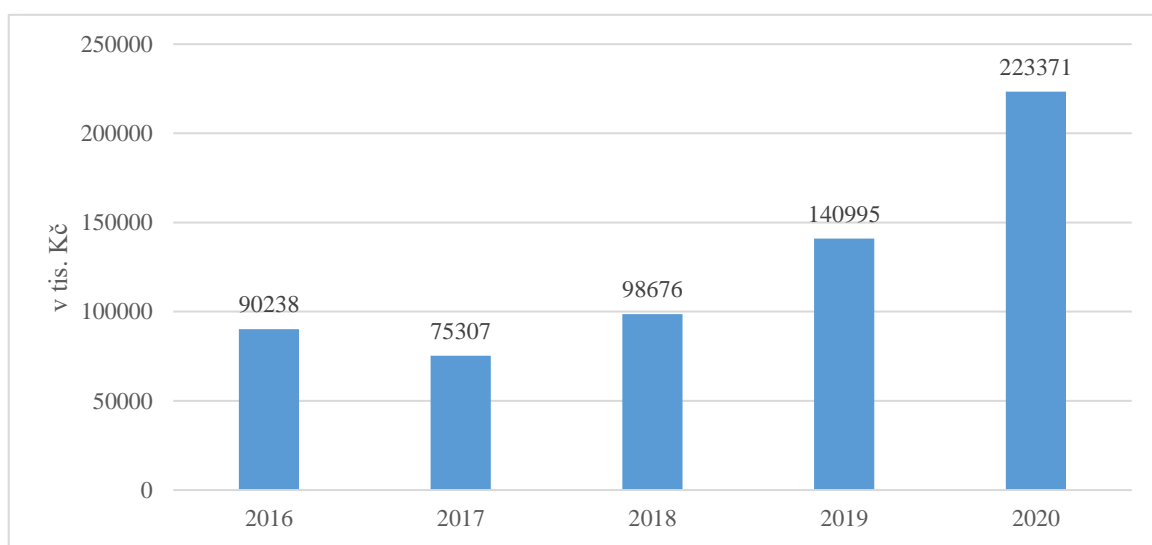
Pro analýzu bylo vybráno osm dalších negativních dopadů migrace, které vycházejí z mínění autora práce a z Auditů národní bezpečnosti ČR a Typového plánu: Migrační vlna velkého rozsahu. Vybranými rizikovými oblastmi jsou následující:

1. Ekonomické problémy

S migranty je spojeno nejen mnoho nákladů ze státního rozpočtu k okamžitému zabezpečení těchto osob (stravování, zdravotní péče, ubytování, převoz, oděvy, tlumočení atd.), ale i náklady na zajišťující subjekty (Policie ČR, zdravotníci, kdy např. u nedostatku zdravotníků jsou následně do nemocnic povoláni lékaři za přiměřenou finanční náhradu), a také náklady na jejich pobyt v ČR (sociální dávky, náklady na vzdělávání a integraci migrantů atd.). ČR před koronavirovou pandemií byla z hlediska primárních makroekonomických ukazatelů ve srovnání se zeměmi EU v poměrně dobré pozici, a to zejména díky tempu růstu HDP na 1 obyvatele, nejnižší míry nezaměstnanosti, míry inflaci v preferovaném pásmu 2-3 %, klesající a již přijatelnou mírou veřejného dluhu. Pandemie ovšem změnila svět: rostou schodky, klesá výkonnost a země jsou v ekonomických problémech. Dodatečné náklady např. v podobě masivní vlny migrantů je pak nákladem, který si ani ČR nyní nemůže dovolit, kdy se předpokládá, že k vyrovnání stavu před pandemií a po ní může dojít až přibližně za 7 let. Nicméně, jak bylo naznačeno výše, nejedná se o problém ČR, ale o problém veškerých evropských a jiných zemí, kdy naopak ČR má např. vlivem nižší zadluženosti výhodnější pozici oproti méně výkonným zemím. Na řešení migrační a uprchlické krize jsou v rámci ČR vynakládány finanční prostředky nejen ze státního rozpočtu, ale také z dotačních fondů EU.

Tyto prostředky slouží nejen pro integraci migrantů, ale také např. na platy zaměstnanců zajišťující koordinaci migrace (např. hasiči, policisté atd.), na návratovou politiku, ale také na podporu řešení migrace v zahraničí, kde je ČR poměrně aktivním účastníkem.

V rámci celkových výdajů je tedy nezbytné následně představit reálnou výši vynaložených prostředků na řešení migrace v rámci tzv. AMIF fondu (Azylový, migrační a integrační fond), což je tedy fond v rámci výdajů ČR spolufinancované z rozpočtu EU, což je zobrazeno v následujícím Grafu 7 za roky 2016-2020.

Graf 7: Vývoj výdajů na migraci z fondu AMIF za roky 2016-2020, v tis. Kč (MVČR, 2021)

2. Otázka integrace migrantů

Shodně jako ČR nepodcenila přípravu policistů, vojáků atd. ohledně klíčové obrany hranic, nepodcenila ani klíčovost nezbytné integrace migrantů pocházejících zpravidla ze zcela odlišných kultur a s odlišnými hodnotami. V zemi sice není legislativně integrace migrantů ukotvena, nicméně integrační program je detailní a se silnými základy, kdy integrační politika vychází z Koncepce integrace cizinců. Závažnost či nutnost integrace migrantů je i dle Auditů národní bezpečnosti ČR jednou z nejrizikovějších oblastí, proto této problematice přední činitelé věnují značnou pozornost. Široké zaměření integrace cizinců v ČR kladně hodnotí i Evropská komise EU (European Commission, 2019). Kvalitu integrace migrantů dále kladně hodnotí ukazatel MIPEX (indikátor integrační politiky), dle kterého došlo ke zlepšení, např. v poradenství na všech úrovních, v kvalitě jazykové úrovně. Celkem lze u hodnocení získat 100 bodů, ČR v roce 2019 získala 50 bodů, ale napřič

jednotlivými roky dochází k postupnému zlepšování, kdy země přistupuje k integraci jako ke komplexnímu jevu. Za posledních 5 let ČR zvýšila podporu rovných příležitostí, ale málo zlepšila přístup přistěhovalců k právům. Dle závěrů studie má ČR integraci migrantů na vyspělejší úrovni než mnoho evropských zemí, včetně zemí V4 (MIPEX, 2020).

Integrace je klíčovým procesem pro následnou podporu bezpečnosti v zemi a je nutné, aby úsilí a aktivity ČR v této oblasti nepolevovaly, což by při masové migraci mohlo mít fatální následky.

3. Zajištění ubytování pro migranty

V roce 2015, kdy propukla migrační krize, ČR poměrně rychle zareagovala a navýšila ubytovací kapacitu pro migranty. Nyní disponuje 3. detenčními centry pro migranty, a to: ve Vyšních Lhotách, v Balkové a v Bělé-Jezové s celkovou kapacitou 990 míst. MVČR má také k dispozici náhradní ubytování Zastávka u Brna s kapacitou 200 míst. V průměru jsou detenční zařízení naplněna v průměrné výši 6 % a náklady na jejich vybudování atakují hranici 39 mil. Kč. Při vypuknutí krize v roce 2015 byla centra obsazena z 66 % (VR, 2017). Dále má MVČR k dispozici úkryty s kapacitou pro dalších 3 000 osob u prostor HZS ČR (MVČR a HZS ČR, 2015).

V případě migrační vlny velkého rozsahu se samozřejmě jedná o nedostatečný počet lůžek, nicméně bylo by krajně neekonomické vybudovat další centra. Země disponuje plným stavem v armádě, kdy právě tito státní pracovníci mohou v případně nutnosti vybudovat provizorní ubytovací zařízení nebo osadit prostory vojenských prostor. U tohoto aspektu bude každá země při masivní migraci čelit nedostatku lůžek, ovšem ČR má případný dostatek pracovníků, budov a lokalit pro případné tábory a ubytovací zařízení.

4. Zajištění zdravotní péče a připravenost zdravotnictví na migranty.

Dle zákona č. 326/1999 Sb. §103, je cizinec povinen podrobit se lékařskému vyšetření a další zdravotní péči k omezení šíření onemocnění. Migranty jsou jen ve velmi malé míře proočkováni a je tedy nezbytná zdravotní péče a uvedené vyšetření. Mají nárok na zdravotní péči po dobu jejich pobytu na území ČR. Postup u vyšetření a péče stanovuje Metodický pokyn Ministerstva zdravotnictví ČR (Kohoutová a Šípová, 2016; Kolářová, 2016). Krize z roku 2015 poodhalila, že u poskytování zdravotní péče dochází ke komunikačním problémům, nedostatku informací a obav, a to jak na straně migrantů, tak na straně zdravotníku. Lékařská komora tak připravila a distribuuje informační leták v 11 jazykových mutacích obsahující pravidla zdravotní péče v ČR. Cílem letáku je předcházet konfliktům,

mírnit obavy a chránit lékaře (IDnes a ČTK, 2016). Problémem v ČR je ovšem možný nedostatek a celková přetíženost zdravotníků, což při migrační vlně může být závažným rizikem. Aktuálně chybí přes tisíc zdravotních sester a stovky lékařů.

Nicméně, systém zdravotní péče v ČR je ve srovnání s evropskými zeměmi EU poměrně odolný vůči ekonomickým výkyvům a dále je velmi dobře připravený na případné krizové stavy (Plevák, 2020). Rizikem u zdravotní péče je tedy nedostatek pracovníků, v ostatních aspektech je systém na vysoké a profesionální úrovni a podporuje celkovou připravenost ČR na migrační vlnu.

5. Vymahatelnost práva a rychlost řešení soudních sporů

Přestože zmíněné klíčové dokumenty v této práci vztahující se k migraci nezmiňují vymahatelnost práva za riziko v rámci dílčích rizik z migrace, dle názoru autora se jedná o další možný faktor, který může mít zásadní vliv na bezpečnost a připravenost ČR na migranty. Vymahatelnost práva je významná např. ve snaze zajistit spolupráci obyvatel při řešení krize tak, aby populace vnímala, že je dostatečně legislativně chráněna a domůže se svých práv. Na vymahatelnost práv lze nahlížet i z pohledu migrantů, ovšem zabezpečení cizinců není předmětem této práce, proto tento úhel pohledu není řešen.

U migračních krizí může docházet k nárůstu kriminality, při útěku migrantů z detekčních center a táborů mohou ničit soukromý majetek, páchat další trestnou činnost atd. Nejedná se o nepodložený úsudek, ale o již prodělané zkušenosti např. z německých a maďarských uprchlických táborů. Při nastolování opatření k jakémukoli riziku je nejoptimálnější cestou čerpání dosavadních zkušeností, což tedy ČR postrádá, ale lze čerpat zkušenosti od jiných subjektů.

ČR nemá významné zkušenosti s migranty, a to ani co se týče případných soudních sporů. Ovšem lze se odkazovat na dosavadní soudní praxi a její dynamiku pro předpoklad, jak bude soudní systém efektivní i u těchto subjektů.

Soudy v ČR jsou zahlceny, kdy soudní systém je enormně pomalý a čekací lhůty na soudní verdikty jsou delší než 1 rok (500 dní) (Kabátová, 2018). Alespoň takto je často český soudní systém charakterizován. Ale jak si tedy ČR stojí ve srovnání s ostatními zeměmi, je opravdu situace alarmující nebo se jedná spíše o přežitý názor?

U soudních sporů s migrantem se bude spíše jednat o trestní řízení, u kterých např. oproti civilním dochází napříč českými soudy z dlouhodobého výhledu k pomalejšímu průběhu a prodlužování termínů. Pokles lze zaznamenat pouze v roce 2019. Poslední statistiky uvádějí, že u českých soudů již dlouhodobě klesá délka civilních řízení, kdy v roce 2019

došlo ke zkrácení „čekací“ doby o 13 dní. Důležité jsou ovšem výstupy u trestních řízení. V roce 2018 byla průměrná délka u okresních soudů 202 dní, ovšem délka od roku 2015 mírně vzrůstá (v roce 2015 byla průměrná délka 193 dní).

U krajských soudů vzrostla od roku 2016 (396 dní) na 526 dní v roce 2017. Růst u krajský soudů pokračoval i v roce 2019, kdy je již průměrná délka u trestných řízení 571 dní. Ohledně veškerých sporů (civilních, trestních i správních) se v roce 2019 ČR umístila v rámci 28 členských zemí na 7. příčce, což je samozřejmě pozitivní výstup a možno nastiňuje, že u ČR je rychlost řešení soudních sporů v nadprůměrné evropské rovině. Aspekty, které ovšem efektivitu soudů v ČR negují, jsou zejména v nedostatku soudců a soudní agendě, což je nyní cílem na rok 2021, ale také výrazné diference délky řešení sporů mezi jednotlivými kraji (Advokátní deník, 2020; Česká justice, 2019; European Commission, 2020a). Délka tedy není alarmujícím nedostatkem připravenosti ČR, a je spíše mírným pozitivem.

Ohledně vymahatelnosti práva je problémem spleť legislativa a její nejasný výklad. V roce 2020 došlo k novelizaci trestního zákoníku v ČR, kdy bylo schváleno zvýšení hranice majetkových deliktů z 5 000 Kč na 10 000 Kč, díky čemuž se zvýší počet majetkových deliktů v přestupkových řízení, což je úkolem obcí. Změna jednoznačně ulehčí soudům (Ryšavý, 2020). Nicméně, při zjištění, že délka je dostatečná a v evropském hledisku podprůměrná, řešit by se měla spíše otázka vymahatelnosti, a to transparentnějšími zákony. Pokud dojde k migrační vlně a páchání trestné činnosti lze předpokládat, že se bude jednat o poškození majetku v nižší míře, tedy např. do hranice 10 000 Kč. V tomto ohledu je aktuální legislativa více nakloněna migrantům, u kterých následné peněžní pokuty budou nevymahatelné, protože jsou zpravidla nemajetní a bez příjmů.

Dle analýz Institutu Aleny Vitáskové angažující se v ochraně lidských práv a svobod, *„dochází u českých soudů k porušování lidských práv, k nevymahatelnosti práva a spravedlnosti v ČR a dále bylo prokázáno, že se nejedná o selhání jedince, ale systémový problém, poškozující občany ve všech oblastech života. Státní zastupitelství si vytvořilo v rozporu s Ústavou a zákony „jakýsi“ neústavní pilíř moci v našem státě, de facto se snaží převzít moc ve státě, bez jakékoliv zodpovědnosti. Justice je funkční jen z části. Zůstává otázkou, zda jsme se již stali „prokurátorským státem“* (Parlamentní listy, 2020). Vymahatelnost práva může být tedy nebezpečím z hlediska připravenosti ČR na migrační vlny.

6. Dopad zákonných opatření

Legislativa je základem veškerých procesů v zemi, migraci nevyjímaje. V podstatě udává směry, kompetence, postupy a zásady v řízení migrace. Veškeré zainteresované subjekty (MVČR, MZVČR, Policie ČR atd.) musí přijmout legislativní ustanovení.

Legislativa v ČR je charakteristická svou poměrnou spletností a mnohdy nízkou mírou netransparentnosti a nejasným výkladem, což je patrné zejména u dílčích soudních sporů. Pokud se tento rys projeví u krize, jako je migrační vlna velkého rozsahu může dojít ke ztrátě kontroly. Nicméně, legislativní rámec v ČR je dostatečný, ale určitou komplikací může být zásah evropské legislativy, která může uzpůsobovat nesoulad v dílčích nařízeních.

Z primární legislativy se jedná o zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky přijatý v roce 1999, který patří mezi nejvíce novelizované zákony v zemi. V roce 2017 byla přijata komplexní změna, která zavádí nové postupy pro povolení k pobytu. Zákon o azylu č. 325/1999 Sb., taktéž z roku 1999 doplňuje předchozí zákon a upravuje oblasti mezinárodní ochrany. V roce 2016 proběhla komplexní novelizace zahrnující např. zkrácení povolené doby na trhu práce u cizinců v zemi (z 12. na 6. měsíců) či stanoví individuální přístup. Absence legislativy je evidována u integrace cizinců, kdy doposud nebyl tento proces samostatně řešen konkrétním zákonem. Opatření vycházejí z uvedeného azylového zákona, integračního programu a usnesení Vlády ČR ze dne 18. ledna 2016 č. 26 „Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu“. V roce 2021 je naplánována opětovná aktualizace uvedené Koncepce (European Commission, 2019).

Legislativa ČR je z hlediska migrace založena na bezpečnosti a kontrole migrace. ČR se také jako jedna z 5. zemí postavila proti Globální dohodě o bezpečné a pravidelné migraci v čele s premiérem A. Babišem, kdy tedy stále ČR prezentuje odmítavý přístup k migrantům, což se může projevit i ve stále restriktivnější legislativě (např. u zmíněné integrace). Aktuálně nemají migranti dle tuzemských zákonů přístup k širokým integračním programům (pomoc mohou očekávat pouze v případě ohrožení sociálním vyloučením nebo jiným krizovým situacím). Zvažuje se také novela zákona č. 326/1999 Sb., která má stanovit povinnost jednodenních kurzů adaptace a integrace migrantů. Díky přetrvávajícímu negativnímu postoji k migrantům v zemi (možno vlivem z obavy z veřejné kritiky) jsou politici podporující otevřenější migrační politiku v pozadí.

Češi zastávají jedny z nejnegativnějších postojů v Evropské unii vůči imigrantům a uprchlíkům. Podle průzkumů Eurobarometr z let 2015-17 vyjádřilo více než 80 % českých respondentů negativní postoje k přistěhovalcům. Je patrné, že politická scéna částečně reflektuje názory populace a legislativu cílenou na migraci spíše zpřísňuje.

Přísnější legislativy (azylová) je pak důvodem možné rostoucí neoblíbenosti ČR jako azylové destinace (Drbohlav a Janurová, 2019).

Lze shrnout, že dopad legislativy u migrační vlny může být rizikem z pohledu její spletnosti, komplikovanosti a návaznosti na evropskou, nicméně vlivem své odmítavé podstaty může legálně zamezit legálně přichozím migrantům do země. Uvedené aspekty (legislativa založena na bezpečnosti, kontrole migrace) jsou dle názoru autora základem efektivně kontrolovatelné migrace a případných migračních ataků. I když je legislativně tedy značně spletná, základy jsou ukotvené ve správných směrech. Co je ovšem zásadním nedostatkem je předchozí uvedená nižší vymahatelnost, právě vlivem možného odlišného výkladu, a to v součinnosti s nutným sladěním s evropskou, což je jasným rizikem při případné migrační vlně velkého rozsahu.

7. Ochrana hranic

Ochrana hranic je jedním z primárních kroků při migrační vlně velkého rozsahu. Při případném nezvládnutí tohoto základního procesu může dojít k propuknutí chaosu a zasažení dané země nekontrolovaným počtem migrantů. Při migrační vlně velkého rozsahu se tak jedná o základní a prvotní opatření. Ochrana hranic zemí jako jeden z efektivních prostředků pro omezení a kontrolu migrace byla např. potvrzena v kapitole 2 při popisu vývoje migrace v roce 2017 a je stanovena jako jedno z opatření v typovém plánu země. V rámci vnějších hranic EU se jedná o „úkol“ Frontexu, kdy vnitřní hranice a jejich ochrana zůstává úkolem členských zemí.

V ČR prověření a nácvič ochrany hranic je možno nejčtetnějším předmětem simulačních cvičení Policie ČR, která je odpovědná za uvedenou ochranu, ještě ve spolupráci např. s Armádou ČR.

ČR, jak již bylo uvedeno výše, uskutečnila v tomto ohledu řadu cvičení na nácvič postupů a obrany hranic, ale i následných procesů s migranty (jejich třídění, identifikace atd.), prověření schopností účastníků a znalostí standardních operačních postupů v případě migračních ataků na zemi. Dostatečnou připravenost Policie ČR a výsledných strážníků na případnou migrační vlnu a nutnou obranu hranic pak potvrzují např. výsledky z jednotlivých cvičení prováděné s určitou pravidelností od roku 2015.

ČR má dále na zvládnutí a řízení ochrany hranic zavedené dva orgány, a to již zmíněný Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci, a Národní situační centrum ochrany hranic urychlující výkony cizinecké policie. Tento úřad pak spolupracuje

při střežení vnějších hranic EU s Frontexem ohledně trestné činnosti v tomto prostoru (Horažďovská, 2019).

Podpora AČR v rámci ochrany hranic je logickou cestou, kdy při migrační vlně velkého rozsahu může dojít k nedostatku personálních i materiálních prostředků. Právě rozsáhlá armádní složka země může tento stav eliminovat, nicméně aktuální využití AČR může být stanoveno v typovém plánu v širším rozsahu. Ještě v roce 2018 byla na základě výzkumu expertní studie mírně kritizována, že vynakládá průměrně nižší prostředky na inovace z hlediska nových technologií na zajištění bezpečnosti, kdy ovšem komplexní investice se postupně zvyšovaly. Možno i na tento apel, ale zejména na apel samotné Policie ČR uvolnila 350 mil. Kč výhradně na nákup moderní techniky na vyšší ochranu hranic (Aspen Institute CE, 2019; ČTK, 2019).

8. Fake news – dezinformace v ČR

Posledním stanoveným faktorem, ale nikoli méně závažným a mnohdy opomíjeným je problematika fake news neboli dezinformací, a to zejména napříč mediálním prostředím a sociálními sítěmi. Fake news výrazně ovlivňují veřejné mínění, kdy mohou v populaci vyvolávat obavy, které jsou následně potenciálem extremistických a populistických skupin. Jejich nebezpečnost je také ve faktu, že veřejnost či uživatelé sociálních a mediálních rozhraní nejsou mnohdy schopni rozlišit fake news od relevantních informací a nedokážou vyhledat zdroje s reálnými informacemi. Ohledně migrace se pak může jednat např. o dezinformace ohledně jednotlivých trestných činů, gramotnosti a schopnosti integrace migrantů, přílivu migrantů do země, čerpání sociálních a jiných výhod atd. Právě nárůst dezinformací a výsledné nenávisti obyvatel snižuje možnou úspěšnost řešení migrace, protože v rámci jejího řešení je nezbytná spolupráce obyvatel. Závažnost šířících se fake news napříč českým prostředím potvrzuje i mezinárodního výzkumu Ipsos, ve kterém bylo dotázáno více než 26 000 respondentů v roce 2019 (v ČR 1 009 respondentů). Z výstupů vyplývá, že až 8 z 10 Čechů zaznamenalo fake news a 94 % z nich alespoň jednou uvěřilo, že se jedná o pravdivou informaci. Více než 55 % pak tomu dokonce uvěřilo vícekrát. Podíl českých obyvatel, kteří opakovaně uvěřili fake news, je v ČR výrazně vyšší než v ostatních zemích (světový průměr je 44 %). ČR se tak zařadila na 4. místo ze všech 26. analyzovaných zemích. Častěji fake news uvěřili jen obyvatelé Egypta (60 %), Nigérie (58 %) a Číny (56 %). Nejvíce se fake news vyskytují na webech (77 %) a na sociální síti Facebook (71 %). Důsledkem fake news je pokles důvěry v média (45 % české populace), pětina lidí (21 %) díky tomu omezila využívání sociálních sítí. Češi se dále shodli, že fake

news negativně ovlivňují politické debaty v zemi (Ipsos, 2020). I představitelé ČR jsou si tohoto stále narůstajícího fenoménu vědomi a realizují různé prostředky, jak zvyšovat povědomost o fake news v řadách veřejnosti, ale také v boji proti dezinformacím. Jedná se o poměrně komplikovaný boj a hybridní válku, a to vzhledem k svobodě tisku a omezené cenzury v českém prostředí. Návrhy jsou v různých podobách. Prvotně lze zmínit např. omezení příjmů z reklam na webech, kdy má 70 mediálních, marketingových a reklamních agentur apelovat na své klienty, aby reklamu neumístovali na dezinformačních platformách. Další nástroje zvažuje Jiří Drahoš ve formě zvyšování povědomí o fake news na internetových diskusích, vymáháním platné legislativy i ve virtuálním prostředí a celková podpora mediální gramotnosti zejména u starších občanů (Nquyen, 2019). K varování před fake news se přidala i Policie ČR odkazující na Výroční zprávu Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování (NCOZ). Dle Policie mohou dezinformační weby podporovat radikalizaci jednotlivců a jedná se o hrozbu budoucnosti (Krupka, 2019). Ovšem, ani Policie ČR ani Zpráva NCOZ již nepředkládá možnou obranu, řešení šířících se dezinformací.

Fakt, že se dezinformace týkají i migrace potvrzuje také zakladatel webu Manipulátoři.cz Petr Nutil, který se zabývá monitorováním falešných zpráv na internetu (Cerqueirová, 2019). V září 2019 byl proveden průzkum, která témata nejčtenějších českých dezinformačních webů byla nejvíce zmiňovaná a v jakém kontextu. Migrace a islám se zařadily na 3. nejčastější příčku. Shodně jako v srpnu 2019 bylo téma medializováno velmi negativně. Fake news se týkaly např. extrémních případů kriminality migranty, kdy se za sledované období objevily na vybraných webech celkem 120x (Burýšek, Juna a Tým Sherlock, 2019). ČR usiluje o snížení vlivu dezinformací nejen uvedenými varováními ze strany Policie ČR, ale také kalkulovaným zastavením příjmů, dále MVČR zpřístupňuje příručky v boji proti dezinformacím. MVČR také pro interní účely pracuje se seznamem dezinformačních webů, ale zatím neexistuje žádný oficiální orgán identifikující weby šířící dezinformace. Problémem může být postoj samotných politických činitelů, kteří jsou s dezinformačními weby obchodně spjatí.

9 SWOT ANALÝZA RIZIKOVÝCH OBLASTÍ MIGRACE V ČR

Po stanovení a rozboru možných dopadů migrační vlny velkého rozsahu na různé aspekty ČR, ale i připravenosti ČR na předmětnou migraci, lze nyní stanovit její výslednou pozici prostřednictvím analýzy SWOT, která je zobrazena v následující Tabulce 5 a 6. SWOT analýza vychází z předchozího rozboru kapitol 7 a 8 a je sestavena a ohodnocena autorem práce na základě jeho zkušeností, rešerše literatury, získaných statistických dat o migraci, Auditů národní bezpečnosti České republiky a Typového plánu: Migrační vlna velkého rozsahu. Klíčové faktory jsou rozděleny na slabé stránky, silné stránky, hrozby a příležitosti.

Tabulka 5: SWOT analýza dopadů migrační vlny velkého rozsahu (Vlastní, 2021)

Silné stránky (S) – pomocné...interní	Slabé stránky (W) – škodlivé...interní
<p>Stabilní vyhranění a postoj vůči migrantům ČR i obyvatel.</p> <p>Mnoho zainteresovaných subjektů do řízení a koordinace migrace.</p> <p>Mnoho dokumentů stanovující postupy a řešení u migrace.</p> <p>Důsledná a četná simulační cvičení ozbrojených složek na možnou migrační vlnu.</p> <p>Typový plán = jednoznačný postup u migrační vlny.</p> <p>Podpora a aktivní účast na spolupráci s EU při ochraně hranic.</p> <p>Dostatečná připravenost ČR na migrační vlnu (strategie).</p> <p>Nárůst investic do nákupu techniky a zařízení při obraně hranic.</p> <p>Životní prostředí = poškození chápáno jako trestný čin.</p> <p>Ekonomické problémy = nižší míra veřejného zadlužení, možný prostor pro dodatečné náklady na migranty.</p> <p>Integrace migrantů = silné základy, rostoucí kvalita, komplexnost.</p> <p>Zajištění ubytování pro migranty = dostatek kapacit.</p> <p>Dopad legislativy = dostatečná a restriktivní znění, možný důvod nepreferování ČR za cílovou zemi migrantů, cílení na bezpečnost a kontrolu migrantů.</p>	<p>Malé zkušenosti s migranty.</p> <p>Institut řízení = neověření funkčnosti, překrývání kompetencí - neefektivní řízení.</p> <p>Nižší informovanost veřejnosti o opatřeních ČR směrem k řízení migrace.</p> <p>Možné nejasné kompetence zainteresovaných subjektů.</p> <p>Nejasná otázka nadřazenosti jednotlivých dokumentů.</p> <p>Pašování drog = málo moderní techniky.</p> <p>Kriminalita cizinců = nedostatek pracovníků ozbrojených složek.</p> <p>Životní prostředí = dosavadní benevolentní soudní rozsudky u poškození krajiny, nedostatek policistů.</p> <p>Sociální problémy = aktuálně nízký sociální kapitál, při migraci možné ohrožení blahobytu.</p> <p>Ekonomické problémy = klesající výkonnost ekonomiky.</p> <p>Nerovnost na trhu práce = snižování průměrných mezd vlivem migrantů.</p> <p>Dopad legislativy = komplikovanost, nejasný výklad a nutná návaznost na evropskou legislativu.</p> <p>Šíření nemocí – nakažení migranti covidem-19 a nižší míra úspěšnosti ČR proti této nákaze.</p> <p>Zajištění zdravotní péče a připravenost zdravotnictví na migranty – nedostatek zdravotníků.</p>

Tabulka 6: SWOT analýza dopadů migrační vlny velkého rozsahu (pokračování)

Silné stránky (S) – pomocné...interní	Slabé stránky (W) – škodlivé...interní
<p>Zajištění zdravotní péče a připravenost zdravotnictví na migranty = informování zainteresovaných osob, zdravotnictví na vysoké úrovni, vysoká připravenost zdravotního systému na krizi.</p> <p>Vymahatelnost práva a rychlost řešení soudních sporů = délka řešení sporů.</p> <p>Ochrana hranic.</p> <p>Nízká integrace komunit cizinců v zemi.</p> <p>Efektivní mezinárodní kooperace Policie ČR a zpravodajských služeb.</p>	<p>Vymahatelnost práva a rychlost řešení soudních sporů = vymahatelnost práva.</p> <p>Fake news = šíření napříč českým prostředím, nízká aktivita ČR v řešení omezení dezinformací, nízká četnost informování veřejnosti o fake news.</p> <p>Omezená schopnost země ovlivnit celosvětové dění zvyšující migraci a migrační vlny.</p>
Příležitosti (O) – pomocné...externí	Hrozby (T) – škodlivé...externí
<p>Schválení moderních IS a registrů u ochrany hranic u EU.</p> <p>Dotace z EU na podporu zaměstnanosti (rekvalifikace např. u pomocných zdravotníků).</p> <p>Celkové vyšší čerpání dotací z EU.</p> <p>Čerpání zkušeností z řízení a koordinace migrační krize od již zasažených zemí.</p> <p>Udržování spoluprací se státy EU řešící migrační vlny, terorismus, konflikty atd.</p> <p>Rostoucí postavení ČR v EU a u V4 – možnost více prosadit vlastní návrhy.</p>	<p>Celosvětová koronavirová krize měnící trendy v migraci a migračních trasách.</p> <p>Přetrvávající konflikty ve třetích zemích – migrace vlivem push faktorů.</p> <p>Rostoucí četnost klimatických a přírodních katastrof – nucená migrace.</p> <p>Slabá obrana hranic členských zemí EU.</p> <p>Odmítání migrantů populací – neúspěšná integrace.</p> <p>Shlukování migrantů do komunit – podkopávání hodnot společnosti, terorismus, trestné činy.</p> <p>Nárůst xenofobie a extremismu ve společnostech.</p>

Po vyhodnocení dílčích dopadů je v následujících Tabulce 7,8,9,10 provedeno zhodnocení každého dopadu dle určité hodnoty a váhy označované jako bilance SWOT analýzy a v Tabulce 11 je stanovena její celková pozice. Jednotlivé váhy a hodnoty v uvedených tabulkách byly dílčím faktorům dle SWOT analýzy přiřazeny na základě názoru autora. Součástí SWOT analýzy jsou návrhy opatření, které jsou formulovány v kapitole 11 této práce.

Váha představuje důležitost dílčích položek, kdy čím vyšší výsledná váha, tím vyšší důležitost v bilanci. Hodnota vyjadřuje míry efektivního fungování (tedy je výhodou nebo nevýhodou pro ČR). U pomocných okruhů (S a O) je hodnota 1 nejnižší spokojenost a max. 5 pak nejvyšší. U škodlivých (W a T) se jedná o zápornou stupnici, kde -1 je nejnižší nespokojenost a -5 nejvyšší nespokojenost.

Tabulka 7: Bilance SWOT analýzy – silné stránky (Vlastní, 2021)

Silné stránky	Váha	Hodnota	Součin
Stabilní vyhranění a postoj vůči migrantům ČR i obyvatel.	0,02	4	0,08
Mnoho zainteresovaných subjektů do řízení migrace.	0,05	5	0,25
Mnoho dokumentů stanovující postupy, řešení.	0,05	4	0,2
Důsledná a četná simulační cvičení ozbrojených složek.	0,05	5	0,25
Typový plán = jednoznačný postup u migrační vlny.	0,05	5	0,25
Podpora a účast na spolupráci s EU při ochraně hranic.	0,05	5	0,25
Dostatečná připravenost ČR na migrační vlnu.	0,1	4	0,4
Nárůst investic do nákupu techniky.	0,1	3	0,3
Životní prostředí = poškození chápáno jako trestný čin.	0,02	4	0,08
Ekonomické problémy = nižší míra veřejného zadlužení.	0,02	3	0,06
Integrace migrantů = silné základy.	0,1	4	0,4
Zajištění ubytování pro migranty = dostatek kapacit.	0,02	3	0,06
Dopad zákonných opatření = dostatečná a restriktivní znění.	0,1	4	0,4
Zajištění zdravotní péče a připravenost zdravotnictví.	0,05	4	0,2
Vymahatelnost práva a rychlost řešení soudních sporů.	0,05	3	0,15
Ochrana hranic = kooperace se zahraničím.	0,1	5	0,5
Nízká integrace komunit cizinců v zemi.	0,02	5	0,1
Efektivní mezinárodní kooperace Policie ČR.	0,05	5	0,25
Součet			4,18

Tabulka 8: Bilance SWOT analýzy – slabé stránky (Vlastní, 2021)

Slabé stránky	Váha	Hodnota	Součin
Malé zkušenosti s migranty.	0,1	-4	-0,4
Institut řízení = neověření funkčnosti.	0,02	-3	-0,06
Nižší informovanost veřejnosti o opatřeních ČR.	0,02	-3	-0,06
Možné nejasné kompetence zainteresovaných subjektů.	0,1	-2	-0,2
Nejasná otázka nadřazenosti jednotlivých dokumentů.	0,1	-3	-0,3
Pašování drog = málo moderní techniky.	0,02	-4	-0,08
Kriminalita cizinců = nedostatek pracovníků.	0,1	-3	-0,3
Životní prostředí = benevolentní soudní rozsudky.	0,02	-4	-0,08
Sociální problémy = aktuálně nízký sociální kapitál.	0,05	-3	-0,15
Ekonomické problémy = klesající výkonnost ekonomiky.	0,1	-2	-0,2
Nerovnost na trhu práce = snižování průměrných mezd.	0,05	-4	-0,2
Dopad zákonných opatření = komplikovanost.	0,05	-2	-0,1
Šíření nemocí – nakažení migranti covidem-19.	0,1	-4	-0,4
Zajištění zdravotní péče a připravenost zdravotnictví.	0,05	-2	-0,1
Vymahatelnost práva a rychlost řešení soudních sporů.	0,02	-2	-0,04
Fake news = šíření napříč českým prostředím.	0,05	-3	-0,15
Omezená schopnost země ovlivnit celosvětové dění.	0,05	-1	-0,05
Součet			-2,87

Tabulka 9: Bilance SWOT analýzy – příležitosti (Vlastní, 2021)

Příležitosti	Váha	Hodnota	Součin
Schválení moderních IS a registrů u ochrany hranic u EU.	0,05	4	0,2
Dotace z EU na podporu zaměstnanosti.	0,2	2	0,4
Celkové vyšší čerpání dotací z EU.	0,2	2	0,4
Čerpání zkušeností z řízení a koordinace migrační krize.	0,3	3	0,9
Udržování spoluprací se státy EU řešící migrační vlny.	0,2	5	1
Rostoucí postavení ČR v EU a u V4.	0,05	4	0,2
Součet			3,1

Tabulka 10: Bilance SWOT analýzy – hrozby (Vlastní, 2021)

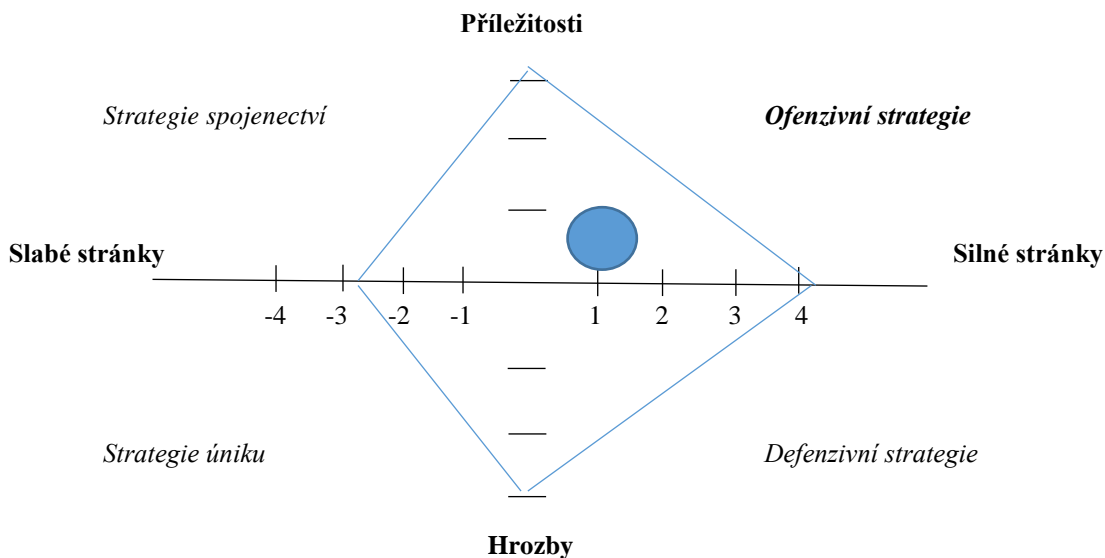
Hrozby	Váha	Hodnota	Součin
Celosvětová koronavirová krize měnící trendy v migraci.	0,1	-4	-0,4
Přetrvávající konflikty ve třetích zemích.	0,2	-4	-0,8
Rostoucí četnost klimatických a přírodních katastrof.	0,1	-3	-0,3
Slabá obrana hranic členských zemí EU.	0,2	-2	-0,4
Odmítání migrantů populací – neúspěšná integrace.	0,2	-4	-0,8
Shlukování migrantů do komunit.	0,1	-1	-0,1
Nárůst xenofobie a extremismu ve společnostech.	0,1	-1	-0,1
Součet			-2,9

Tabulka 11: Bilance SWOT analýzy – výsledná celková pozice (Vlastní, 2021)

Interní faktory	$4,18 - 2,87 = 1,31$
Externí faktory	$3,1 - 2,9 = 0,2$
Celková pozice	$1,31 - 0,2 = \mathbf{1,11}$

Celková bilance SWOT byla stanovena na kladnou hodnotu ve výši 1,11, takže pozitivní hodnocení připravenosti ČR na případnou migrační vlnu velkého rozsahu, kdy je nutné podporovat silné stránky, eliminovat dopad a existenci slabých, využívat příležitostí a ve strategiích operovat s hrozbami a stanovovat případné krizové plány a opatření.

Následující Graf 8 znázorňuje výsledný segment ze získaných hodnot interních a externích faktorů z Tabulky 11.

Graf 8: Výsledný segment SWOT analýzy (Vlastní, 2021)

Výsledná strategie je dle Grafu 8 ofenzivní (neboli SO) jedná se o nejžádanější a nejvýhodnější pozici, která představuje, že ČR může s využitím silných stránek využít i nabízející se příležitosti k podpoře řešení migrace velkého rozsahu. Nutné jen omezovat vliv hrozeb a eliminovat nebo snižovat slabé stránky.

10 METODA PNH

Pro komplexní pohled na řešenou problematiku migrace velkého rozsahu je dále využita bodová polo-kvantitativní metoda PNH se stanovenými riziky dle kapitoly 8 této práce. Tato metoda umožní zhodnotit blíže rizika, se kterými se ČR potýká z hlediska migrace. Podstatou této metody či analýzy je vyhodnocení daného rizika ve třech aspektech, a to pravděpodobnost vzniku a existence nebezpečí označované jako „P“, dále možné následky ohrožení označované jako „N“ a „H“ jako názor hodnotitele. Vyhodnocení těchto složek zahrnuje přiřazení bodové hodnoty v rozmezí 1-5, kdy 1 představuje velmi nízké či žádné riziko a 5 velmi vysoké riziko. Pravděpodobnost rizika „P“ je na škále určena od nahodilé (1), přes pravděpodobnou (3), až po trvalou (5). Následky „N“ jsou bodově určeny od absence újmy na zdraví či poškození techniky a materiálu (1), přes vážnější újmy na zdraví a poškození techniky (3), až po velmi vysoké ohrožení zdraví s následným úmrtím a zničení techniky (5). Poslední složka „H“ (názor hodnotitele) zahrnuje riziko od zanedbatelné míry vlivu na ohrožení a bezpečí (1), přes větší a významný vliv na míru ohrožení a nebezpečí (3), až po více významných a nepříznivých vlivů na závažnost a následky ohrožení a nebezpečí (5). Přiřazené bodové hodnoty se následně mezi sebou vynásobí, čímž je získán výsledný rizikový stupeň (R) (Koudelka a Vrána, 2016). Výsledný rizikový stupeň a jeho popis jsou zobrazeny v Tabulce 12.

Tabulka 12: Výsledný rizikový stupeň „R“ a jeho popisy (Koudelka a Vrána, 2016)

Rizikový stupeň	R	Míra rizika	Popis rizika
I.	>100	Nepříjatelné riziko	Katastrofické dopady, okamžité zastavení.
II.	51-100	Nežádoucí riziko	Aplikace bezpečnostních opatření, nutné nové zdroje.
III.	11-50	Mírné riziko	Závažnost opatření není tak vysoká, nutné zdroje v delším časovém období.
IV.	3-10	Akceptovatelné riziko	Zvážení nákladů na nová opatření na snížení rizika, nová technická nebo organizační opatření.
V.	<3	Bezvýznamné riziko	Nevyžaduje žádné zvláštní opatření.

Následující Tabulka 13 znázorňuje již přímé vyhodnocení jednotlivých rizik a míry rizika z pohledu bezpečnosti, zdraví a ohrožení populace ČR při migrační vlně velkého rozsahu.

Tabulka 13: Vyhodnocení rizik a míry rizik (Vlastní, 2021)

Riziko	P	N	H	R	Rizikový stupeň	Míra rizika
Pašování drog	4	3	3	36	III.	Mírné
Kriminalita cizinců	5	3	4	60	II.	Nežádoucí
Sociální problémy	3	1	1	3	IV.	Akceptovatelné
Nerovnosti na trhu práce	3	1	1	3	IV.	Akceptovatelné
Šíření nemocí	4	5	5	100	II.	Nežádoucí
Životní prostředí	4	1	2	8	IV.	Akceptovatelné
Ekonomické problémy	2	2	2	8	IV.	Akceptovatelné
Otázka integrace migrantů	4	2	3	24	III.	Mírné
Zajištění ubytování pro migranty	2	1	2	4	IV.	Akceptovatelné
Zajištění zdravotní péče a připravenost zdravotnictví na migranty	5	3	3	45	III.	Mírné
Vymahatelnost práva a rychlost řešení soudních sporů	3	1	2	6	IV.	Akceptovatelné
Dopad zákonných opatření	3	1	1	3	IV.	Akceptovatelné
Ochrana hranic	5	2	4	40	III.	Mírné
Fake news	4	2	3	24	III.	Mírné

Z Tabulky 13 jako hlavní a ohrožující rizika byla stanovena zejména ve znění šíření nemocí a kriminality cizinců. V mírnější formě následuje riziko nutnosti zajištění zdravotní péče migrantům, ochrana hranic, nárůstu pašování a šíření drog, shodně pak integrace migrantů a šíření fake news. Možná doporučení pro eliminaci těchto rizik jsou uvedena v kapitole 11 této práce.

11 SHRNUŤÍ A NÁVRHY NA OPATŘENÍ

Nyní lze na základě rozboru shrnout, že ČR vyvinula dostatečné úsilí pro případnou připravenost a stav nepodcenila. Nedostatky, které byly stanoveny, vycházejí z možné dynamiky rozhodnutí, ale i stavu české ekonomiky, prostředí a kultury. Nelze tak potvrdit útoky Německa, že by ČR migrační krizi aktivně neřešila či se na ní nepřipravovala. Hodnocení analýzy může evokovat úmysl představit zemi v kritickém světle. Tento dojem ovšem nebyl záměrem. Ovšem také nebylo záměrem vychvalovat či hledat záměrně to pozitivní, protože efektivitu je nutné zvyšovat od nedostatků a prostorů ke zlepšení a pozitiva naopak posilovat. Proto možno více kritické názory a vyhodnocení nejsou cíleny na poškození aktivity vlády, ministerstev atd., ale pouze na zdůraznění prostorů ke zlepšení.

11.1 Návrhy na opatření u hlavních rizikových oblastí

Z dílčích doporučení na základě rozboru uvedených faktorů z hlediska zjištěných rizik lze u hlavních rizikových oblastí doporučit následující:

1. Pašování drog

Za hlavní rizika v této oblasti byla stanovena nižší četnost zásahů NPC a nedostatečná technika v rámci potírání této trestné činnosti.

Primárně je tedy nutné na základě Grafu 5 a vyhodnocení tohoto grafu v uvedené kap. 8.1 ČR doporučit zvýšit úspěšnost záchytů drog s aktuálně průměrnými výsledky, kdy navíc tato úspěšnost mírně klesá. Zvýšit každoročně četnost zásahů NPC, což možno nesouvisí s migrací, ovšem při zvýšení počtu záchytů představuje snížení atraktivity země pro pašeráky z hlediska jejich volby cílové/transitní země pro jejich trestnou činnost. Nyní mohou spoléhat na vyšší procentuální šanci, že chyceni nebudou. Dále je nutné doporučit investovat do moderní techniky (detektory, drony atd.), které pomohou zvýšit úspěšnost záchytů, ale při migraci také zrychlí celý proces prověřování migrantů, což sníží potřebu počtu pracovníků, kterých je např. u Policie ČR aktuálně nedostatek.

Na základě Grafu 1 této práce byla jako nejvíce využívaná trasa v roce 2020 západní a z průměrného hlediska za referenční období (roky 2016-2020) pak centrální. Nejen pro snižování pašování drog do ČR, ale i poklesu kriminality (např. pašeráctví) lze dále navrhnout více kooperovat se zeměmi na této trase z hlediska mezinárodní bezpečnosti, sdílení informací o příslušných aktivitách i osobách, ale také např. realizovat společná

cvičení. Toto cílení lze také směřovat více na Španělsko, které dle Grafů 2,3,4 této práce se jeví jako nejvyužívanější vstupní bod migrantů do Evropy.

2. Kriminalita cizinců

V rámci rizika kriminality cizinců bylo riziko stanoveno dle Tabulky 13 jako druhé nejzávažnější, a to v podobě nutnosti monitorování cizineckých komunit, kdy dle Grafu 6 jsou cizinci nezanedbatelnou součástí trestné činnosti na území ČR. Za další rizika byla stanovena: nedostatečná personální kapacita Policie ČR a samotní migranti z hlediska jejich pobývání v ČR.

Primárně je tedy nutné navrhnout monitorovat cizinecké komunity, které mohou mít potenciál páchat trestnou činnost v zemi, podkopávat místní hodnoty a kulturu atd. Pro eliminaci negativních dopadů na bezpečnost migrační vlny velkého rozsahu je ovšem aktuálně nezbytné řešit trvalý podstav hlavního obranného orgánu: Policie ČR. Patrná je platová neatraktivita, kdy i když v ČR platy rostou je potřeba pro zvýšení zájmu o tuto náročnou profesi, vykompenzovat podstupovaná rizika během výkonu dostatečnými zaměstnaneckými benefity a mzdou. Dále je také nízká prezentace kariérního postupu, který patří mezi hlavní motivátory a může zvýšit zájem o pozice. Vláda také může více prezentovat policejní školy, jejich výhody a přínosy pro budoucí pracovní pozice, zaměřit se u studentů zejména na praxi a jejich začlenění na daném oddělení již při studiu, aby po škole mohli do výkonu rovnou nastoupit a neodcházel do jiných odvětví. Možností je mnoho, ČR jen musí zvýšit prezentační a platové podmínky.

Dalším doporučením je důsledná kontrola, izolace a identifikace příchozích migrantů, a to jak na hranicích, tak i v detenčních zařízeních.

3. Sociální problémy

Za rizika byla uvedena slabší sociální kapitál země a integrace migrantů.

Pro eliminaci sociálních dopadů, kdy byl v rozboru zmíněn již oslabený sociální kapitál ČR je nutné doporučit a izolovat, kontrolovat, ale také důsledně integrovat migranty, aby nedocházelo k podkopávání českých hodnot a norem, což by mohlo zvyšovat nejen negativismus u společnosti a odmítání migrantů, ale také konflikty mezi populací a migranty. Pro minimální udržení sociálního kapitálu při migrační vlně velkého rozsahu musí celý migrační proces podporovat výkon policie, a posílit roli armády, která je nyní spíše omezená a méně využitá.

4. Nerovnost na trhu práce

S předchozím zjištěným rizikem v bodu 2 této kapitoly (nedostatek personálních kapacit) souvisí i riziko podprůměrné minimální mzdy v českém pracovním prostředí v rámci evropského porovnání.

V ČR se každoročně zvyšuje minimální mzda, která je ovšem stále pod evropskou úrovní a podniky tak vlivem vysokých odvodů na sociální, zdravotní atd. mají tendence najímat levnou pracovní sílu, což je přirozený jev a nelze jej zcela eliminovat. Aby nedocházelo k výraznému oslabení zejména manuálních a nízko-kvalifikovaných profesí, lze dále navrhnout ke snížení uvedeného rizika zvýšit tempo růstu minimální mzdy. Zvýšit četnost kontrol pracovního úřadu z hlediska zaměstnaneckých poměrů u podniků a také využít případné migranty na veřejné práce typu úklidu ulic.

5. Šíření nemocí

Nejzávažnějším rizikem dle Tabulky 13 této práce je samotná přítomnost migrantů v zemi, kdy rizikem je jejich nedostatečná zdravotní hygiena a přítomnost mnoha nemocí.

U tohoto faktoru je klíčová okamžitá izolace migrantů, důsledné zdravotní prohlídky, ale také dostatečná ochrana dotčených osob u migrantů (policistů, zdravotníků, tlumočnicků atd.). Je zde tedy nezbytné předem zajistit dostatek ochranných pomůcek, zdravotních pomůcek a léčiv. A to aktuálně platí s výrazným důrazem, kdy bylo zjištěno, že migranti jsou přenašeči nejen různých nemocí, ale také nového koronaviru. V tomto směru musí být ČR velmi důsledná, protože na začátku roku 2021 je patrné, že boj s koronavirem je zatím silnější a nelze jej pak podcenit u masy migrantů.

6. Životní prostředí

U životního prostředí byla rizika stanovena v ničení chráněných krajinných oblastí a budování ilegálních táborů, které poškozují životní prostředí.

Aby k těmto aktivitám nedocházelo, je nutné navrhnout uplatňovat striktněji daný legislativní rámec. Aktuálně převažující peněžité tresty mohou být pro migranty nedostačujícím prvkem pro nekonání těchto nežádoucích aktivit. Samozřejmě je zde také návaznost na dostatek policistů, což již bylo uvedeno výše.

11.2 Návrhy na opatření dalších negativních dopadů migrace

Z dílčích doporučení na základě rozboru faktorů lze u dalších negativních dopadů migrace doporučit následující:

1. Ekonomické problémy

V ekonomických dopadech migrace je rizikem zvyšování vládních výdajů na zajištění migrantů.

ČR patří k zemím s nižšími důchody a nižšími průměrnými platovými sazbami. Nemůže pak na úkor vlastních obyvatel vyplácet štědré sociální dávky a vynakládat další náklady na zaopatření migrantů. Možností dodatečných finančních zdrojů, jsou samozřejmě fondy EU (např. Fond solidarity), ale efektivnější cestou a návrhem na snížení předmětného rizika může být stanovení v rámci příslušných zákonů hranice sociálního systému a uvolnit pouze nezbytně nutné sociální podpory na zajištění přežití a začlenění migrantů do společnosti. V případě náznaků možných migračních vln lze tvořit i finanční rezervy ze státního rozpočtu, ale nyní v době stagnace ekonomiky je toto doporučení spíše méně reálné, kdy je potřeba podporovat rezervami jiné nedostatky.

2. Otázka integrace migrantů

Velmi nízkým rizikem z hlediska integrace migrantů je možno nedostatečný legislativní rámec v ČR.

Integrační program nebyl v rozboru výrazně kritizován či polemizován. Jedná se o dobře fungující a transparentní systém. Jediné doporučení by bylo možné aplikovat na větší legislativní ukotvení, které možno zvýší snahy a motivy migrantů na jejich integrační cestě.

3. Zajištění ubytování pro migranty

V tomto faktoru nebylo riziko stanoveno.

Nicméně, lze nyní shrnout, že ČR v rámci svých možností disponuje detenčními centry, ale i dalšími možnými prostory pro ubytování migrantů. Samozřejmě je otázkou, kolik by vlna čítala migrantů určených k ubytování, což nelze nikdy relevantně predikovat. Důležité je mít záložní plány a vědět, jak tento problém rychle zajistit. Ministerstvo vnitra může např. smluvně problém podchytit s vhodnými partnery/podniky v jejich volných prostorách. V případě stále nedostatečných prostor pak může využít stanů, lodních

kontejnerů a buněk, kdy ovšem v rámci připravenosti by ministerstvo mělo mít předem stanoveno a naplánováno, od kterých dodavatelů a jaký počet případně zakoupí či pronajme.

4. Zajištění zdravotní péče a připravenost zdravotnictví na migranty

Nedostatek personálu není zjištěným rizikem pouze u Policie ČR, ale také u zdravotních složek.

Zdravotní péče v ČR je na vysoké kvalitativní úrovni. Ovšem, kde je výrazný prostor na zlepšení stavu je zvýšení počtu zaměstnanosti ve zdravotnictví. ČR s tímto problémem bojuje již řadu let a zatím není vidina výrazného zlepšení, proto je nutné zavést důraznější opatření. Opět je zde výrazný problém podprůměrných platových sazeb. Tento nedostatek je samozřejmě obtížné kompenzovat v době poklesu ekonomiky, jako ČR zažívala v roce 2020. Nicméně, po odeznění koronavirové krize má ČR vlivem své konkurenceschopnosti, kvality výrobků, silného zahraničního obchodu (např. s Německem) potenciál ekonomiku obnovit a tvořit tak rezervy nejen na úhradu veřejného zadlužení, ale také na podporu problematických odvětví jako je zdravotnictví z hlediska nedostatku a přetížení pracovníků. Díky postupné harmonizaci mzdových průměrů s evropskými bude eliminován problém s odlivem kvalifikovaných zdravotníků do zahraničí. Jednoznačné doporučení je zde zvýšení platových sazeb.

5. Vymahatelnost práva a rychlost řešení soudních sporů

V rámci soudního systému v zemi je rizikem nízká vymahatelnost práva a nízké trestné sazby.

Demokratický režim v ČR neznámá, že si tuzemská nebo příchozí populace dělá, co chce, ale znamená, že veškerá populace musí respektovat pravidla a nařízení, která ovšem musí být při jejich porušení dostatečně sankcionována a vymáhána. Bez těchto předpokladů nebude demokratický režim efektivní napříč republikou. Země musí chránit především své občany a jejich bezpečnost, proto při porušení legislativního rámce migranty musí docházet k tvrdším postihům, kdy může i vláda v rámci krizového stavu stanovit uplatnitelnost horních hranic dané trestné činnosti, což např. uplatnila při koronavirové krizi a jeví se tento postup jako efektivní při odstrašování společnosti páchat trestné aktivity v krizovém stavu. Nutné migranty o všech krocích a opatření informovat např. prostřednictvím informačních brožur ve více jazykových mutacích.

6. Dopad zákonných opatření

Jako další riziko u dalších negativních dopadů migrace byla uvedena řada aspektů ohledně tuzemských zákonných opatření, a to zejména z hlediska jejich spletnosti, nejasných výkladů dílčích zákonů a nezbytné součinnosti s evropským rámcem.

Otázka spletnosti a nejasné formulace je časově značně náročná, ale to neznamená, že je problémem neřešitelným. Nutné ovšem věnovat se této problematice intenzivněji a s dostatečně kvalifikovanými pracovníky, kteří se budou na uvedené nedostatky cílit. Mnohdy se doporučuje zavést jednotnou legislativu napříč zeměmi EU. Ovšem, dle názoru autora EU není postavena na striktní jednotě, i když se tak prezentuje. Pokud by tomu tak bylo, pak by byla jedna evropská armáda, jeden primární parlament, jedna měna ve všech zemích, jedny uplatnitelné politiky atd., což ovšem není. Určitá samostatnost členských zemí je vzhledem k jejich různorodosti nezbytná. Sjednocení české a evropské legislativy je podmínkou členství, ale i tak lze doporučit preferovat v legislativně vlastní postoj a bezpečnost vlastních občanů, kdy evropská legislativa je více otevřená vůči migrantům, což je ovšem v rozporu s přesvědčením většiny české populace, kdy by tento krok mohl podkopávat českou důvěru v politický a legislativní systém. ČR by měla dále v legislativě i na poli EU prosazovat určitou samostatnost a suverenitu a omezovat vliv evropské legislativy v české. I přes určitou kontroverzi tohoto doporučení, má své opodstatnění, pokud si ČR chce udržet možnost vlastních pravidel, názorů, hodnot a vlastních zásad.

7. Ochrana hranic

V rámci ochrany hranic v ČR nebylo zjištěno související riziko.

Lze ovšem shrnout, že ochrana hranic se dle rozboru řadí mezi jeden z nejefektivnějších faktorů/procesů u ČR a nelze stanovit výrazné prostory ke zlepšení. Lze pouze zopakovat zajištění dostatku pracovníků ozbrojených složek, další spolupráci se zeměmi EU a pokračování v simulačních cvičení.

8. Fake news – dezinformace v ČR

Posledním analyzovaným faktorem bylo šíření dezinformací v českém prostředí, kdy za riziko bylo uvedeno opomíjení a nedostatečné řízení.

Tento faktor nebyl v žádném dokumentu zmíněn jako riziko. Dle názoru autora se ovšem jedná o zásadní aspekt, který má výrazný dopad na českou společnost, která má následně vliv na strategie předních politických činitelů ovlivňující migrační a azylovou strategii země. Vlivem těchto podstat je klíčové, aby ČR dezinformace zahrnovala do bezpečnostních rizik.

Byla zjištěna nedostatečná informovanost veřejnosti o řešení výskytu fake news, nebyly vytvořeny veřejné seznamy dezinformačních webů, a i zásadní dezinformační zprávy jsou v ČR téměř tolerovány a již se staly v podstatě normální jevem, který nikoho nepobuřuje. Podstatné je také pochybení z hlediska návrhů na jednotné řešení. Objevily se dílčí návrhy, které následně jsou již bez odezvy nebo i následného dopracování. Fake news jsou skrytou, tichou hrozbou, která pomalu a tiše může rozkládat společnost. Je potřeba tomuto poměrně novému, ale dynamickému fenoménu zabránit vytvořením uvedených seznamů, důslednou veřejnou informovaností a případně i postihů. Dále by bylo možné stanovit povinnost zveřejňovat zdroj dané zprávy. Řešení je celá řada, ale v ČR se tento problém zatím intenzivněji neřeší. Poplašné, nepravdivé, výrazně změněné zprávy ohledně migrace a migrantů pak formují postoj veřejnosti nejen k nastoleným řešením a legislativě, ale i k migrantům samotným, což může následně negovat klíčový integrační proces.

Z výstupů kapitoly 7.2 lze nyní dále doporučit opatření, která se sice z ostatních analýz nepotvrdila, ale byla uvedena hlavními subjekty z hlediska jednotlivých cvičení. Primárně lze na ochranu hranic a zvládnutí migrační vlny doporučit apelovat na vlády evropských zemí zvýšit četnost mezinárodních cvičení na koordinaci migrační vlny (např. společné budování humanitárních oblastí, společná ochrana hranic, společná registrace cizinců, společná zdravotní prohlídka atd.). V rámci ČR lze dále doporučit uvolnit další finanční zdroje na nákup potřebné techniky a zařízení, kdy sice již byla uvolněna na roky 2019-2021 částka 350 mil. Kč, ale ani tato suma nemusí být dostačující. Dle Grafu 7 této práce ČR má k dispozici evropské finanční prostředky z fondu AMIF, kde dle uvedeného Grafu 7 objem těchto prostředků meziročně narůstá. ČR je tak může využít k nákupu potřebné techniky a zařízení.

ZÁVĚR

Předmětem této práce byla otázka migrace velkého rozsahu v České republice a připravenost země na tento případný proces. Dle názoru autora práce byla tato problematika zpracována s dostatkem informací z teoretického i praktického hlediska. Nicméně, zejména teoretickou část práce negativně ovlivnil nedostatek aktuálních statistik, např. absence vývoje korespondujících rizik za poslední sledovaný rok, což bylo problémem zejména u vývoje pašování drog (objem záchytů v Grafu 5), kdy výsledné roční statistiky jsou zveřejňovány až koncem následujícího roku. Další negativum z hlediska zpracování této práce se projevilo v nedostatku vyhodnocovacích zpráv u cvičeních, kterých se účastnily různé složky ČR (bezpečnostní, zdravotní atd.), což bylo problémem zejména v praktické části kapitoly 7.2 u vyhodnocení vybraných cvičení. Tato cvičení jsou pro český stát poměrně nákladnou složkou. Veřejnosti by tedy měly být následně předávány detailní informace, co je potřeba více zlepšit atd., kdy nyní jsou prezentovány pouze výstupy v jednoznačně pozitivním znění. Cílem této bakalářské bylo zformulovat návrh opatření vedoucí ke zlepšení dané problematiky. Zvolená problematika se týkala vlivu migrace velkého rozsahu na bezpečnost českých obyvatel a připravenost země na tento negativní jev.

Cíl práce byl dle názoru autora splněn zejména prostřednictvím praktické části, ve které byly na základě předních dokumentů, ale také na základě autorova vlastního vyhodnocení stavu českého prostředí zformulovány faktory, které ovlivňují a souvisejí s migrací.

Zvoleno bylo celkem 14 faktorů/dopadů rozdělených do dvou kategorií, a to hlavní rizika migrace a další negativní dopady.

Z rozboru lze nyní shrnout, že nebylo zjištěno žádné alarmující pochybení země, které by naznačovalo laxní přístup ČR k migraci nebo podcenění dopadů tohoto jevu. Země dostatečně řeší a nacvičuje klíčové procesy, jako je ochrana hranic a integrace cizinců. V dílčích dokumentech, ale i legislativě je také patrný podtext ve smyslu preferování bezpečnosti české populace a zajištění jejich zájmů, což dle názoru autora zemi staví do nového světla. Světla, kdy stojí za svými občany a v tomto směru jde proti velmocem, jako je Německo, Brusel atd. ČR se tak v přístupu při přípravě na migrační hrozbu ukazuje jako suverénní a samostatný stát, který je v klíčových procesech právoplatným týmovým hráčem (např. u kooperace při ochraně hranic).

Nyní lze shrnout, že z hlavních zjištění bylo na základě analýzy, SWOT analýzy a metody PNH stanoveno, že ČR je dostatečně připravena na případnou migrační vlnu velkého rozsahu, kdy z hlediska výsledného postavení se nachází v pozitivní ofenzivní pozici, kdy je

nutné dále prostřednictvím silných stránek využít možných příležitostí. Současně s tím ovšem musí ve strategiích zohledňovat případná rizika a hrozby. Z hlavních rizik byla dle PNH nejzávažnější uvedena dvě rizika, a to šíření nemocí a kriminalita cizinců. Dále byla zjištěna nedostatečnost souvisejících cvičení z pohledu mezinárodní účasti a dále také nedostatek techniky a vybavení zejména bezpečnostních složek, včetně personálních nedostatečných kapacit.

Daná problematika je dle názoru autora v této práci kompletně zpracována, nicméně navázat a rozšířit doporučení, a to nejen z hlediska měnících se podmínek v čase, lze prostřednictvím navazující práce porovnávat shodná rizika a podstaty řešené problematiky s další evropskou zemí (např. se zmíněným Německem nebo „bližším“ Slovenskem) a případně navázat novými opatřeními na základě přes zahraniční efektivní zkušenosti. Na práci lze dále navázat např. studií zjišťující potenciály ke zlepšení u dotčených složek (Policie ČR, HZS a zdravotnických složek).

Celkově lze vyhodnotit, že ČR si je vědoma závažnosti a nutnosti dostatečných příprav u možné migrační krize a situaci nijak nepodcenila, což lze potvrdit nejen dostatkem simulačních cvičení ozbrojených složek, ale také důkladným a fungujícím integračním systémem, vybudovanými detenčními centry, aktuální legislativou atd. Jak bylo v práci uvedeno, ČR je kritizována, že nevyvíjí dostatečnou snahu k řešení migrace. Tato práce možno vyvrací tuto kritiku. ČR migraci s poměrnou intenzitou řeší a jedná se o jednu z priorit, ale jsou určité prostory ke zlepšení, které mohou celý proces zefektivnit, kdy se jedná o posílení počtu pracovníků Policie ČR, posílení pracovníků ve zdravotnictví, striktní legislativa a odsouzení trestných činů páchaných migranty, monitoring a kontrola fake news.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- A REPORT, 2019. Afghánistán prověří každého řidiče [online]. [cit. 2021-04-18] Dostupné z: https://www.vavyskov.cz/sites/default/files/field/media/ar11_2019.pdf
- ADVOKÁTNÍ DENÍK, 2020. Justice loni dále zrychlovala, některé soudy zůstávají přetížené [online]. [cit. 2021-03-15] Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/06/30/justice-loni-dale-zrychlovala-nektere-soudy-zustavaji-pretizene/>
- AKTUÁLNĚ, 2020. Minimální mzda pro rok 2020 [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/finance/minimalni-mzda-pro-rok-2020/r~a02230c01a9111ea8d520cc47ab5f122/>
- AMNESTY INTERNATIONAL, 2016. Máte jasno v pojmech? Kdo je migrant? Kdo je uprchlík? [online]. [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/migrace/terminologie>
- ANTICKÝ SVĚT, 2015. Kolonizace a styky s jinými národy [online]. [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://www.antickysvet.cz/25759n-kolonizace-a-styky-s-jinymi-narody>
- ANTONOPOULOS, Paul, 2020. Illegal migration to Greece has decreased by 76% compared to the same period last year [online]. [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://greekcitytimes.com/2020/10/10/illegal-migration-to-greece-has-decreased-by-76-compared-to-the-same-period-last-year/>
- ARMY, 2019. SECTOR BASKO 2019 [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/vycvik-a-nasazeni/vycvik-vojsk/2019/sector-basko-2019--211487/>
- ASPEN INSTITUTE CE, 2019. Obrana a bezpečnost: expertní studie za rok 2018 [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.aspeninstitutece.org/news-article/obrana-bezpecnost-expertni-studie-za-rok-2018/>
- BALAJKOVÁ, Radka, 2019. Středoevropští vojáci budou v Maďarsku cvičit zvládnutí migrační krize [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2948084-stredoevropsti-vojaci-budou-v-madarsku-cvicit-zvladnuti-migracni-krize>
- BARTRAM, David, Maritsa V. POROS a Pierre MONFORTE, 2014. Key Concepts in Migration. London: SAGE Publications Ltd. ISBN 978-0-85702-078-9
- BAŠTECKÁ, Bohumila a kol., 2013. Psychosociální krizová spolupráce. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-4195-6
- BBC, 2016. Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts [online]. [cit. 2020-12-19]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-34131911>
- BĚLÍK, Václav et al., 2017. Slovník sociální patologie. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-271-0599-1
- BOEHNKE, Klaus, 2020. Travelling Routes to Europe [online]. [cit. 2020-11-05]. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-48347-0_3
- BRITANNICA, 2011. Modern Populations [online]. [cit. 2020-10-24]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Homo-sapiens/Bodily-structure#ref1223335>

- BURÝŠEK, Jiří, Petr JUNA a TÝM SHERLOCK, 2019. Fake news, nesmyslné příběhy i bizár nejen o ČR. Projděte si dezinformace posledních týdnů [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pes-se-schoval-v-melounu-a-ze-svedskych-skol-zmizi-i-vikingove-o-cem-psaly-dezinformacni-weby-v-zari-81075>
- CDK, 2018. Azylová politika [online]. [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9256/sekce/azylova-politika/>
- CERQUEIROVÁ, Andrea, 2019. Sklon věřit dezinformacím se týká nás všech [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/sklon-verit-dezinformacim-se-tyka-nas-vsech>
- COLLIER, Paul, 2017. Exodus: jak migrace mění náš svět. Praha: Libri. ISBN 978-80-7277-557-6
- CURRION, Paul, 2017. Business School Beams Real-Time Lectures into Isolated Refugee Camp [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: [https://deeply.thenewhumanitarian.org/refugees/community/2021/03/27/business-school-beams-real-time-lectures-into-isolated-refugee-camp](https://deeply.thenewhumanitarian.org/refugees/community/2017/03/27/business-school-beams-real-time-lectures-into-isolated-refugee-camp)
- ČADIL, Jan, 2010. Regionální ekonomie: teorie a aplikace. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-191-8
- ČESKÁ JUSTICE, 2019. Délka civilního řízení loni opět klesla, trestní se prodloužilo [online]. [cit. 2021-03-15] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2019/08/delka-civilniho-rizeni-loni-opet-klesla-trestni-se-prodlouzilo/>
- ČESKO, 1998. Zákon č. 110/1998 Sb.: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky Praha: Parlament ČR, číslo 110. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>
- ČESKO, 1999. Zákon č. 325/1999 Sb.: Zákon o azylu. Praha: Parlament ČR, číslo 325. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>
- ČESKO, 1999a. Zákon č. 326/1999 Sb.: Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Praha: Parlament ČR, číslo 326. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>
- ČESKO, 2008. Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o policii České republiky Praha: Parlament ČR, číslo 273. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
- ČESKO, 2016. Zákon č. 191/2016 Sb.: Zákon o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů. Praha: Parlament ČR, číslo 191. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-191>
- ČTK a IDNES, 2019. Obavy Čechů o životní prostředí rostou, strach z migrace zůstává nejsilnější [online]. [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/strach-cesi-vyzkum-migrace-zivotni-prostredi-cvmm.A191223_114622_domaci_onkr
- ČTK, 2018. Česko se stává tranzitní zemí, migrantů z něj do Německa proudí stále více [online]. [cit. 2020-12-19]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/cesko-se-stava-tranzitni-zemi-migrantu-z-nej-do-nemecka-proudi-stale-vic-13402>

ČTK, 2019. Policisté nacvičují znovuzavedení kontrol na hranicích se Slovenskem i migrační krizi [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/policiste-nacvicuji-znovuzavedeni-kontrol-na-hranicich/r~6d3b6bbcf011e98776ac1f6b220ee8/>

ČTK, 2019a. Česku chybí už 350 tisíc pracovníků. Otevřete hranice cizincům, žádají zoufalé firmy [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/cesku-chybi-uz-350-tisic-pracovniku-otevrete-hranice-cizincu/r~0b884c44d2d211e984260cc47ab5f122/>

ČTK, 2020. Česko odmítnutím uprchlických kvót porušilo unijní právo, rozhodl soud [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/soud-eu-evropska-unie-migrace-migrant-urpchlik-kvota-rozsudek.A200402_085019_zahranicni_dtt

ČTK, 2020a. Protidrogová centrála loni zadržela drogy v hodnotě 491 milionů. Nejrozšířenější je marihuana [online]. [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/narodni-protidrogova-centrala-vyrocní-zprava-zadrzene-drogy_2006261606_vin

DECKEROVÁ, Jana a Miroslava ŠTENCLOVÁ, 2019. Cvičení Cooperative Security 2019 navštívil Ministr obrany Lubomír Metnar [online]. [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.vydavatelstvo-mps.sk/atm/5937-cviceni-cooperative-security-2019.html>

DÉNES, Albert, 2020. Nearly 70% of illegal migrants arriving in Malta have coronavirus [online]. [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://rmx.news/article/article/nearly-70-of-illegal-migrants-arriving-in-malta-have-coronavirus>

DRBOHLAV, Dušan a Kristýna JANUROVÁ, 2019. Migration and Integration in Czechia: Policy Advances and the Hand Brake of Populism [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.migrationpolicy.org/article/migration-and-integration-czechia-policy-advances-and-hand-brake-populism>

DRBOHLAV, Dušan, 2015. Ukrajinská pracovní migrace v Česku: migrace-remittance-(rozvoj). Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2995-7

ECHO24 a ČTK, 2019. Na hranici ČR dorazila migrační vlna velkého rozsahu. Policie cvičí zavedení kontrol a registraci [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/Sb9A2/na-hranici-cr-dorazila-migracni-vlna-velkeho-rozsahu-policie-cvici-zavedeni-kontrol-a-registraci>

EMCDDA, 2019. Evropská zpráva o drogách: trendy a vývoj 2019 [online]. [cit. 2021-03-07]. ISSN 2314-9035 Dostupné z: https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/11364/20191724_TDAT19001C_SN_PDF.pdf

EUROACTIV, 2021. Migrant crossings down 13% in 2020 due to Covid [online]. [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/migrant-crossings-down-13-in-2020-due-to-covid/>

EUROPEAN COMMISSION, 2016. Migration and asylum [online]. [cit. 2021-01-15]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/topics/migration-and-asylum_en

EUROPEAN COMMISSION, 2019. Governance of Migrant Integration in the Czech Republic [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/governance/czech-republic>

- EUROPEAN COMMISSION, 2020. Migration: New Pact on Migration and Asylum [online]. [cit. 2020-12-30] Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/new-pact-on-migration-and-asylum-package_1.pdf
- EUROPEAN COMMISSION, 2020a. The 2020 EU Justice Scoreboard [online]. [cit. 2021-03-15] Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/justice_scoreboard_2020_en.pdf
- EUROPEAN COUNCIL, 2021. Infografika – Migration flows: Eastern, Central and Western routes [online]. [cit. 2021-04-21] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/migration-flows/>
- EUROSKOP, 2018. Migrace do EU klesá, přes polovinu běženců míří do Španělska [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8962/31930/clanek/migrace-do-eu-klesa-pres-polovinu-bezencu-miri-do-spanelska>
- EUROSTAT, 2020. Asylum and firsttimeasylumapplicants by citizenship, age and sex - annualaggregated data (rounded) [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en
- EVROPSKÁ RADA EU, 2019. Nová strategická agenda 2019-2024 [online]. [cit. 2021-01-15]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/06/20/a-new-strategic-agenda-2019-2024/>
- EVROPSKÁ RADA EU, 2020. Informační systémy v prostoru svobody, bezpečnosti a práva [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/it-systems-in-the-area-of-freedom-security-and-justice/>
- FAO, 2018. TheStateof Food and Agriculture 2018: Migration, Agriculture and RuralDevelopment. Roma: Food and AgricultureOrganizationofthe United Natios. ISBN 978-92-5-130568-3
- GRECMANOVÁ, Renata, 2019. Cvičení Sektor Basko [online]. [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/cviceni-sektor-basko.aspx>
- GREEN, Matt, 2013. HowMigrationAffectOurLife. US: Matt Green. ISBN neuvedeno.
- HANDELSBLATT, 2013. Asyilpolitik [online]. [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.handelsblatt.com/themen/asyilpolitik>
- HORAŽDOVSKÁ, Tereza, 2019. Na novou migrační vlnu jsme už připraveni, řekli čeští strážci hranic v Rozstřelu [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/narodni-situacni-centrum-ochrany-hranic-frontex-eurosur-migranti-uprchlici-krize.A190618_111931_domaci_fort
- IDEMUDIA, Erhabor a Klaus BOEHNKE, 2020. PsychosocialExperiencesofAfricanMigrants in SixEuropeanCountries: A MixedMethod Study. Vol. 81.Switzerland: Springer. ISBN 978-3-030-48346-3
- IDNES a ČTK, 2016. Běženci dostanou v Česku leták o lékařské péči, má zamezit konfliktům [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/lekarsky-manual-pro-uprchliky-v-cesku.A160316_143731_domaci_jj
- IOM, 2018. Migrant Smuggling Data and Research: A globalreviewoftheemerging evidence base. Switzerland: International OrganisationforMigration. ISBN 978-92-9068-768-9

- IOM, 2019. Glossary on Migration. International Organization for Migration [online]. 34, 236 s. [cit. 2020-12-30]. ISSN 1813-2278 Dostupné z: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf
- IPSOS, 2020. 8 z 10 Čechů se setkalo s fake news, téměř všichni jim zpočátku uvěřili [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.ipsos.com/cs-cz/8-z-10-cechu-se-setkalo-s-fake-news-temer-vsichni-jim-zpocatku-uverili>
- JANOUSH, Václav, 2020. Policie chystá novou náborovou kampaň, má přilákat tři tisíce nováčků [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/policie-cr-naborova-kampan-financni-prispevek-hleda-tri-tisice-lidi.A200306_122919_domaci_chtl
- JUREČKOVÁ, Adéla, 2020. Migranti a kriminalita v České republice [online]. [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/migranti-a-kriminalita-v-ceske-republice-6583gp>
- KABÁTOVÁ, Šárka, 2018. Soudy zrychlily. Správní řízení přesto drhnou, na verdikt se čeká přes 500 dní [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/soudy-zrychlily-spravni-rizeni-presto-zadrhavaji-na-verdikt-se-ceka-v-prumeru-pres-500-dni.A180416_142110_ln_domov_sk
- KELLER, Jan, 2017. Evropské rozpory ve světle migrace. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7419-249-4
- KOHOUTOVÁ, Jarmila a Iva ŠÍPOVÁ, 2016. Migrační vlna a poskytování zdravotní péče [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: https://www.sneh.cz/_texty/konf_2016_5_3.pdf
- KOLÁŘOVÁ, Zdenka, 2016. (Ne)známé důsledky migrace pro české zdravotnictví [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.tevapoint.cz/nezname-dusledky-migrace-proceske-zdravotnictvi/#>
- KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2016. Rizika a jejich analýza [online]. [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://feil.vsb.cz/kat420/vyuka/Magisterske%20nav/prednasky/web/RIZIKA.pdf>
- KRUPKA, Jaroslav, 2019. Dezinformační weby jsou hrozba, podporují vyhraněnost, varuje policie [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/dezinformacni-weby-jsou-hrozba-podporuji-vyhranenost-varuje-policie-20200812.html
- KUBÁTOVÁ, Eliška, 2020. Humanitární pracovník: Uprchlíkové tábory jsou pro šíření koronaviru ideální podhoubí. Situace je kritická [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/koronavirus-recko-uprchlici-migrace-humanitarni-krize-lesbos-lekari-bez-hranic_2003180706_eku
- KUNEŠOVÁ, Hana et al., 2014. Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 3. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-502-2
- LÉBR, Tomáš, 2016. Nová balkánská trasa už je zcela v moci pašeráků, vévodí jim Sultán [online]. [cit. 2020-12-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/nova-balkanska-trasa-paseraci-bulharsko-madarsko.A160527_142258_zahranicni_pas
- MCKIRDY, Carol, 2015. Practicing Oral History with Immigrant Narrators. New York: Routledge, Taylor & Francis Group. ISBN 978-1-62958-004-3
- MELOY, Reid a Jens HOFFMANN, 2014. International Handbook of Threat Assessment. New York: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-992455-4

- MIGRACEONLINE, 2015. Abeceda migrace [online]. [cit. 2020-11-08]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/abeceda-migrace>
- MIGRATION WATCH UK, 2010. Environmental impact of immigration [online]. [cit. 2020-12-27]. Dostupné z: <https://www.migrationwatchuk.org/briefing-paper/215/environmental-impact-of-immigration>
- MILENKOVIČOVÁ, Ivana, 2015. Evropu zaskočila masivní uprchlická vlna [online]. [cit. 2020-12-19]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/evropu-zaskocila-masivni-uprchlicka-vlna.A151221_094113_In_zahranici_msl
- MIPEX, 2020. Key Findings: Czechia, 2019 [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.mipex.eu/czech-republic>
- MUNGAL, Eros, 2019. So you sound West Indian (but look Asian). USA: Lulu. ISBN 978-0-244-22317-5
- MVČR a HZS ČR, 2015. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/prirucky.aspx>
- MVČR, 2008. Odbory: odbor azylové a migrační politiky [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/odbor-azylove-a-migracni-politiky.aspx>
- MVČR, 2015. Strategie migrační politiky České republiky [online]. [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx>
- MVČR, 2015a. Analýza hrozeb pro Českou republiku [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/aanlyza-hrozeb-pro-ceskou-republiku-2015>
- MVČR, 2016. Audit národní bezpečnosti [online]. [cit. 2020-12-18]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>
- MVČR, 2017. Migrace [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/migrace-web-uvod-migrace.aspx>
- MVČR, 2017a. Meziřesortní orgány [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/meziresortni-organy.aspx>
- MVČR, 2018. Nelegální migrace do zemí EU včetně ČR v roce 2017 poklesla [online]. [cit. 2020-12-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-do-zemi-eu-vcetne-cr-v-roce-2017-poklesla.aspx>
- MVČR, 2021. Závěrečný účet kapitoly 314 - Ministerstvo vnitra 2016-2020 [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/rozpocet-mv-archiv.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- MZVČR, 2015. Bezpečnostní strategie České republiky [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>
- NOVINKY a ČTK, 2019. Policie cvičí zavedení hraničních kontrol na Slovensko [online]. [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/policie-cvici-zavedeni-hranicnich-kontrol-na-slovensko-40302228>

NQUYEN, Sue, 2019. Jak bojovat proti dezinformacím? Omezit příjmy z reklamy, navrhuje senátor Jiří Drahoš (02.12.2019) [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=2869>

O'REILLY, Karen, 2012. *International Migration and Social Theory*. New York: PalgraveMacmillan. ISBN 978-0-230-22131-4

OECD, 2020. Social Capital [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/aa436802-en/index.html?itemId=/content/component/aa436802-en>

OTTO, Pavel, 2020. Armáda a policie bodují na pracovním trhu. Vojáci po letech dosáhli náborového limitu [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/armada-a-policie-boduji-na-pracovnim-trhu-vojaci-po-letech-dosahli-naboroveho-limitu-1373505>

PALÁT, Milan, 2015. *Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy*. Ostrava: KeyPublishing. ISBN 978-80-7418-230-3

PARLAMENTNÍ LISTY, 2020. Alena Vitásková: „Spravedlnost a vymahatelnost práva - Žijeme v právním státě?“ [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Alena-Vitaskova-Spravedlnost-a-vymahatelnost-prava-Zijeme-v-pravnim-state-636377>

PETTINGER, Tejvan, 2019. Impact of Immigration on UK Economy [online]. [cit. 2020-12-22]. Dostupné z: <https://www.economicshelp.org/blog/6399/economics/impact-of-immigration-on-uk-economy/>

PLEVÁK, Ondřej, 2020. České zdravotnictví trápí nedostatek pracovníků, krizi však zvládlo dobře [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/ceske-zdravotnictvi-trapi-nedostatek-pracovniku-krizi-vsak-zvladlo-dobre/>

POLICIE ČR, 2020. Statistické přehledy kriminality za rok 2019: 2019_12_Prosinec_sest_01a.xlsx [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>

POLICIE ČR, 2021. Statistické přehledy kriminality za rok 2020: 2020_12_Prosinec_sest_01a.xlsx [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

PROCHÁZKOVÁ ILINITCHI, Cristina, 2010. Vybrané teorie migrace a jejich význam při vytváření migračních politik. *Acta OeconomicaPragensia* [online]. 6, 3-26 s. [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/294280983_Vybrane_teorie_migrace_a_jejich_v_znam_pri_vytvareni_migracnich_politik

RAGHAVAN, Maanassa et al., 2013. Early Modern Homo sapiens. [online]. [cit. 2020-10-24]. Dostupné z: https://www2.palomar.edu/anthro/homo2/mod_homo_4.htm

REUTERS, 2020. Malta says 65 rescued migrants test positive for COVID-19 [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-health-coronavirus-malta-migrants/malta-says-65-rescued-migrants-test-positive-for-covid-19-idUKKCN24T2G3>

ROJAS PAZ, Carla, 2020. What you need to know about the impact of environmental change on migration [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://migrationdataportal.org/blog/what-you-need-know-about-impact-environmental-change-migration>

RYŠAVÝ, Ivan, 2020. Trestní zákoník nově přesouvá na obce další agendu, kterou nezvládá stát [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/trestni-zakonik-nove-presouva-na-obce-dalsi-agendu-ktterou-nezvlada-stat/>

SCHNEIBERGOVÁ, Martina a Anna MUSILOVÁ, 2019. Tschechien will bei Lösung der Migration helfen [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://deutsch.radio.cz/tschechien-will-bei-loesung-der-migration-helfen-8125626>

STATISTA, 2020. Percentage of illegal border crossings between border crossing points (BCPs) to the European Union (EU) from 2014 to 2019, by main routes [online]. [cit. 2020-12-16]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/875519/european-union-migration-flow-by-main-route/>

UHEREK, Zdeněk et al., 2016. Migrace: historie a současnost. Ostrava: Občanské sdružení PANT. Moderní dějiny (Občanské sdružení Pant). ISBN 978-80-905942-9-6

UN DESA, 2019. The number of international migrants reaches 272 million, continuing an upward trend in all world regions, says UN [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.un.org/development/desa/en/news/population/international-migrant-stock-2019.html>

UNFPA, 2015. Migration: overview [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.unfpa.org/migration>

UNHCR, 2020. About us [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/about-us.html>

UNHCR, 2020a. Mediterranean Situation: Spain [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5226>

UNHCR, 2020b. Mediterranean Situation: Italy [online]. [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5205>

UNHCR, 2020c. Mediterranean Situation: Greece [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>

VALENTA, Aleš, 2018. Německo: mýtus a realita. Praha: Mladá fronta, Institut Václava Klause. ISBN 978-80-204-4961-0

VÁLOVÁ, Irena, 2019. ČR se připravuje na migrační vlnu velkého rozsahu, zavede institut řízení v případě zvláštní situace. [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2019/10/cr-se-pripravuje-migracni-vlnu-velkeho-rozsahu-zavede-institut-rizeni-pripade-zvlastni-situace/>

VASILAKI, Rosa, 2020. Greece Is Dropping Migrants into the Sea — And Europe Is Turning a Blind Eye [online]. [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://jacobinmag.com/2020/08/greece-migrants-turkey-border-non-refoulement-refugees>

VASSALLO, Sam, 2020. Migrant Sea Arrivals To Malta Increased This Year Despite The COVID-19 Closure Of Ports [online]. [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://lovinmalta.com/news/migrant-sea-arrivals-to-malta-increased-this-year-despite-the-covid-19-closure-of-ports/>

VEGRICHTOVÁ, Barbora, 2019. Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-271-2031-4

VENC, Jan, 2018. Environmentální migrace [online]. [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2018/11/bgr_unea_migrace_venc.pdf

VESELÁ, Marie, 2020. Obavy spojené s rokem 2021: Češi mají strach z další vlny covidu i útoků islamistů v Evropě [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-cesko-v-cesku-cr-strach-obavy-pruzkum_2012310600_ako

VR, 2017. České tábory pro uprchlíky za 39 milionů: O 63 migrantů pečuje 105 zaměstnanců [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/443913/ceske-tabory-pro-uprchliky-za-39-milionu-o-63-migrantu-pecuje-105-zamestnancu.html?fb_comment_id=1456329991078069_1456332901077778

VŘEŠŤÁLOVÁ, Dominika, 2019. Dvě stovky pašeráků drog už zachytil nový detektor na Letišti Václava Havla. Odhalil i skryše uvnitř těla [online]. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2741972-dve-stovky-paseraku-drog-uz-zachytil-novy-detektor-na-letisti-vaclava-havla-odhalil-i>

WANG, Guoxia et al., 2020. Impacts of Migration on Urban Environmental Pollutant Emissions in China: A Comparative Perspective [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11769-020-1096-1>

WELT, 2020. Flüchtlingslager Moria auf Lesbos „zu 99 Prozent abgebrannt“ [online]. [cit. 2020-12-27]. Dostupné z: <https://www.welt.de/politik/ausland/article215323492/Griechenland-Dramatische-Szenen-im-Fluechtlingslager-Moria-auf-Lesbos.html>

WILLIAMS, Allan a Vladimír BALÁŽ, 2015. Migration, Risk and Uncertainty. New York and London: Routledge, Taylor & Francis. ISBN 978-0-415-65952-9

WILLIAMS, J. M., 2011. The Good War: NATO and the Liberal Conscience in Afghanistan. New York: Palgrave Macmillan. ISBN 978-0-230-29427-1

WOFF, Petr, 2020. Průměrná mzda podle profesí, regionů, pohlaví a jejích složek [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.kupnisila.cz/prumerna-mzda/>

YASINSKYI, Vadym, 2018. Legal aspects of the EU policy in tackling the migration crisis. München: GRIN Verlag. ISBN 978-3-668-93351-4

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR - Armáda České republiky

CEAS - Společný evropský azylový systém

ČR - Česká republika

EU - Evropská unie

EUROSTAT - Statistický úřad Evropské unie

FRONTEX - Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

HDP - Hrubý domácí produkt

HZS - Hasičský záchranný sbor

IOM - Mezinárodní organizace pro migraci

IS - Informační systém

MIPEX - Indikátor integrační politiky

MVČR - Ministerstvo vnitra České republiky

MZVČR - Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

NCOZ - Národní centrála proti organizovanému zločinu

NPC - Národní protidrogová centrála

OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OSN - Organizace spojených národů

PČR - Policie České republiky

UNHCR - Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

USA - Spojené státy americké

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Rozhodnutí o migraci na základě push a pull faktorů (FAO, 2018, s.8).....	23
Obrázek 2: Migrační trasy a průměrné náklady na cestu do Evropy (Migraceonline, 2015)	26

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vývoj počtu žadatelů o azyl v EU a ČR a procentuální podíl žádostí v ČR k EU za období let 2016-2020 (Eurostat, 2020)	22
Tabulka 2: Push a pull faktory (Palát, 2015, s.16-17)	24
Tabulka 3: Vývoj počtu migrantů ve vstupních zemích na trasách přes Středomoří za roky 2016-2020 (UNHCR, 2020; UNHCR, 2020a; UNHCR, 2020b)	27
Tabulka 4: Dopady migrace (Kunešová et al., 2014; Green, 2013; IOM, 2018; Vegrichtová, 2018; Valenta, 2018, Pettinger, 2019)	33
Tabulka 5: SWOT analýza dopadů migrační vlny velkého rozsahu (Vlastní, 2021)	62
Tabulka 6: SWOT analýza dopadů migrační vlny velkého rozsahu (pokračování)	63
Tabulka 7: Bilance SWOT analýzy – silné stránky (Vlastní, 2021).....	64
Tabulka 8: Bilance SWOT analýzy – slabé stránky (Vlastní, 2021)	64
Tabulka 9: Bilance SWOT analýzy – příležitosti (Vlastní, 2021).....	65
Tabulka 10: Bilance SWOT analýzy – hrozby (Vlastní, 2021).....	65
Tabulka 11: Bilance SWOT analýzy – výsledná celková pozice (Vlastní, 2021).....	65
Tabulka 12: Výsledný rizikový stupeň „R“ a jeho popisy (Koudelka a Vrána, 2016).....	67
Tabulka 13: Vyhodnocení rizik a míry rizik (Vlastní, 2021)	68

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vývoj procentuálních podílů využívání základních tras migrantů na jejich cestě do Evropy za roky 2016-2020 (Statista, 2020; European Council, 2021; Euroactiv, 2021)	21
Graf 2: Měsíční vývoj počtu příchozích migrantů do Španělska za roky 2016-2020 (UNHCR, 2020).....	28
Graf 3: Měsíční vývoj počtu příchozích migrantů do Itálie za roky 2016-2020 (UNHCR, 2020a)	29
Graf 4: Měsíční vývoj počtu příchozích migrantů do Řecka za roky 2016-2020 (UNHCR, 2020b)	30
Graf 5: Vývoj množství zachycených drog v ČR za roky 2016-2019, v kg (ČTK, 2020a)	47
Graf 6: Vývoj objasněných spáchaných trestných činů cizinci na území v ČR, v počtu a procentuálním podílu vůči všem objasněným trestným činům (Jurečková, 2020; Policie ČR, 2020; Policie ČR, 2021).....	49
Graf 7: Vývoj výdajů na migraci z fondu AMIF za roky 2016-2020, v tis. Kč (MVČR, 2021)	54
Graf 8: Výsledný segment SWOT analýzy (Vlastní, 2021)	66

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Název přílohy

PŘÍLOHA P I: NÁZEV PŘÍLOHY